

Naslov izvornika
German in Three Months
© 1990 Hugo's Language Books Ltd.
© za hrvatsko izdanje Mozaik knjiga, Zagreb, 2005.

Izdavač
Mozaik knjiga d.o.o., Zagreb

Za izdavača
Zdravko Kafol

Prevela
Jasna Bilinić-Zubak

Lektura njemačkog dijela
Renata Jandrašek

Lektura hrvatskog dijela
Ivana Puškarić

Urednica
Aleksandra Stella

Priprema za tisak
Grafički studio Miš

Tisak
Euroadria, 2006.

Sigrid-B. Martin

NJEMAČKI za tri mjeseca

Mozaik knjiga
GRUPA MLADINSKA KNJIGA

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica – Zagreb

UDK 811.112.2 (075.4)

MARTIN, Sigrid-B
Njemački za tri mjeseca / Sigrid-B. Martin;
<prevela Jasna Bilinić - Zubak>.
Zagreb: Mozaik knjiga, 2005.

Prijevod djela: German in three months.

ISBN 953-196-484-X

Predgovor

Jezični tečaj NJEMAČKI ZA TRI MJESECA za vas je priredila Sigrid Martin, koja ima dugogodišnje iskustvo u podučavanju njemačkog jezika, od početnog pa sve do poslijediplomskog stupnja. Na osnovi tog iskustva nastao je ovaj jednostavni, a ipak sveobuhvatni tečaj namijenjen onima koji žele za kratko vrijeme naučiti njemački. Uz to, tečaj je osobito primjeren onima koji žele učiti sami, bez nastavnika.

Ova se metoda zasniva na principu da se uči samo ono što je doista važno. Vjerujemo da biste željeli naučiti svakodnevni govorni jezik pa vam stoga donosimo samo ono što će vam u tom smislu biti najpotrebnije.

Gramatika se tumači pregledno i razumljivo, redoslijedom koji omogućuje brzo napredovanje. Prva lekcija uglavnom se bavi izgovorom, a sljedeće donose gramatičke strukture, konverzaciju i vježbe. Pritom ćete učiti riječi i izraze iz svakodnevnog govora, bez čega nema ovladavanja njemačkim govornim jezikom. Na kraju udžbenika naći ćete rješenja vježbi i rječnik.

Bilo bi poželjno da svakodnevno učite po jedan sat, no čvrsto pravilo, dakako, nije moguće postaviti. Zapravo, učite onoliko koliko možete. Ako niste osobito nadareni za strane jezike, nema smisla da se prisiljavate na pretjeran rad. Bolje je učiti manje, ali tako da to što učite doista usvojite. Dakako, poželjno bi bilo da obradite jednu lekciju na tjedan.

Savjetujemo da prilikom učenja najprije pažljivo pročitate svako poglavlje ili pojedinačno pravilo. Potom riješite vježbe i provjerite ispravnost odgovora u rješenjima na kraju udžbenika. Ako načinite previše pogrešaka, vratite se na početak vježbe, ponovno pročitate upute i napišite odgovore.

Razgovore i razgovorne vježbe čitajte naglas i pritom obratite pozornost na govorne konstrukcije. Savjetujemo vam da usto poslušate i tekst snimljen na CD-ima, i to dvaput: kada riješite vježbu i nakon što provjerite ispravnost svojih odgovora. Kada čujete razgovor i pročitate ga naglas, pokušajte ocijeniti koliko ste se približili izvornom govoru na CD-u. Što češće ponavljajte novonaučene riječi – tako ćete ih najlakše upamtiti.

Kada procijenite da ste svladali novo poglavlje, odnosno na kraju svog dnevnog učenja, ponovite ono što ste učili u posljednje vrijeme i provjerite koliko ste gradiva zapamtili. Po završetku tečaja trebali biste solidno znati njemački jezik – tako da uspješno možete voditi poslovne razgovore, položiti ispit iz njemačkog ili ugodno putovati kroz strane zemlje.

Želimo vam mnogo uspjeha u učenju!

1. lekcija

1. Njemački izgovor

Iako ima nekoliko glasova koji su vam nepoznati jer ih nema u našem materinskom jeziku, njemački izgovor vam neće biti težak. Budući da je najvažnije da vas razumiju, nemojte se previše zabrinjavati ako vaš izgovor ne bude savršen; da biste ga ispravili, potrebno je stalno slušati i vježbati. CD-i koji su ponuđeni uz ovaj tečaj bit će vam od velike koristi.

Prva lekcija daje tumačenje njemačkog izgovora i njegovog odnosa s pisanim jezikom. U ovoj je lekciji namjerno izbjegnuto značenje – molimo vas da se oduprete napasti i ne zabrinjavate zbog toga što morate vježbati izgovor riječi čije značenje ne znate. Tako je jedino u ovoj lekciji, i to zato da se bez opterećenja koncentrirate na izgovor pojedinih glasova u riječima. Možda će vam se isprva činiti da su neki pojmovi i pristup tumačenju pomalo čudni, no tijekom rada postat će vam bliski i pomoći u učenju. Vjerojatno ćete se povremeno morati vraćati na 1. lekciju radi vježbanja i ponavljanja izgovora.

2. Abeceda i pravopis

- (a) Njemačka abeceda sastoji se od 26 slova, velikih i malih, naspram 30 slova naše abecede. Treba dodati da se slova abecede **a/A, o/O, u/U** javljaju i s prijetlasom (¨) (u njemačkom se prijetlas zove *Umlaut*) u obliku **ä/Ä, ö/Ö, ü/Ü**. Slova s prijetlasom potpuno se razlikuju u izgovoru od onih bez prijetlasa.
- (b) Slovo **ß** (oštro s) postoji samo u njemačkom pravopisu. U pravilu, **ß** se koristi ako se:
- (I.) samoglasnik ispred njega izgovara dugo (vidi 3. poglavlje),
 - (II.) ispred njega nalazi skup glasova (diftong),
 - (III.) samoglasnik ispred njega izgovara kratko, a još jedan slijedi odmah iza. **ß** se nikad ne piše na početku riječi i uvijek se javlja kao malo slovo.

Sljedeći će vam primjeri ilustrirati navedene principe i dati tumačenja:

groß, süß	Prethodni samoglasnik je dug.
fleißig, draußen	Ispred se nalazi skup glasova (diftong).
Flüsse, Busse	Prethodni samoglasnik je kratak, a odmah iza slijedi drugi samoglasnik. Usporedi des (ali: dessen), die Kenntnis (ali: Kenntnisse).

- (c) Ne samo imena, već i sve imenice u njemačkom se jeziku pišu velikim početnim slovom. Osobna zamjenica **Sie** (Vi) piše se velikim početnim slovom iz poštovanja (vidi 15. poglavlje), a to vrijedi i za ostale oblike tih zamjenica: **Ihr** (Vaš). Velikim slovima pišemo i zamjenice **Du** (Ti) (vidi 31. poglavlje) i **Ihr** (vidi 76. poglavlje) te ostale oblike tih zamjenica samo u dopisivanju.

- (d) Evo i njemačke abecede te naziva pojedinih slova.

A a	J jöt	S es
B be	K ka	T te
C ce	L el	U u
D de	M em	V <u>fau</u>
E e	N en	W ve
F ef	O o	X iks
G ge	P pe	Y <u>üpsilon</u>
H ha	Q ku	Z <u>cet</u>
I i	R er	

3. Pisanje i izgovor

U njemačkom jeziku postoji velika pravilnost u odnosu pravopisa i izgovora. Međutim, kod nekih slova treba pripaziti na izgovor koji se razlikuje od izgovora istih slova u hrvatskom jeziku. Neka se slova javljaju u skupovima koji su nam nepoznati pa ćemo najprije njih proraditi a tek onda naučiti pojedine glasove u njemačkom jeziku. Pokušajte glasno izgovoriti svaki pojedini primjer u ovom poglavlju i u poglavljima 4, 5, 6 i 7, po mogućnosti uz pomoć CD-a ili uz izvornog govornika njemačkog jezika. Uz ove primjere nećemo davati značenja riječi jer smo ih izabrali samo kao korisnu ilustraciju izgovora.

Sljedeća slova imaju specifičan izgovor ili podliježu raznim pravilima izgovora s obzirom na njihovo mjesto u riječi:

b	[b]	[p]	b, d i g izgovaraju se <i>zvučno</i> na početku riječi ili
d	[d]	[t]	sloga. Na kraju riječi ili sloga, bilo da stoje sami ili
g	[g]	[k]	unutar suglasničkog skupa, moraju se
		[h]	izgovoriti <i>bezvučno</i> , kao p, t, k ili h.

To znači da se **habt** rimuje s **klappt**, **wird** zvuči isto kao **Wirt**, **Rad** kao **Rat**, **Erdöl** se izgovara kao **Ert-öl**, a **folg** bi mogao zvučati kao **Volk**, **Krieg** kao **kriech**. (Sve te riječi zaista postoje u njemačkom, tj. neke su homofoni – riječi koje se pišu različito, ali imaju isti izgovor, isto zvuče.)

- c** Upotrebljava se u kombinacijama **ch** i **ck**, ali se sam ne upotrebljava osim u riječima stranog podrijetla.
- j** Izgovara se kao i u hrvatskom jeziku, no uglavnom ga nalazimo na početku riječi: **Junge, Jammer.**
- q** Uvijek se nalazi u kombinaciji s **u**, a izgovara se kao **k** + **v**; **quer, Quatsch, Qualität.**
- s** [s] [z] Slovo **s** izgovara se zvučno, dakle kao [z] na početku riječi ili slova: **sein, Symbol, Absicht (Ab-sicht), Fürsorge (Für-sorge), Rose (Ro-se), Riese (Rie-se).**
- Kad se slovo **s** nalazi na kraju riječi ili sloga izgovara se bezvučno, dakle [s]. Primjeri: **Gast, längst, Wespe, (Wes-pe), Muster (Muster), meins, meines (mei-nes).** Evo riječi koje sadrže oba glasa. Zapamtite: [z] na početku riječi ili sloga, [s] na kraju riječi ili sloga: **süß, seins, seines (sei-nes), dieses (die-ses).**
- [š] Kad se slovo **s** javlja u kombinaciji s **p** ili **t**, dakle kao **sp** ili **st** na početku riječi ili sloga, izgovara se kao [š], tj. kao [šp] ili [št]. Evo primjera: **Speck, spät, spülen, gespannt (ge-spannt), Stamm, sterben, Strecke, steigen, erstaunt (er-staunt), verstimmt (ver-stimmt), Anstand (An-stand).**
- th** [t] Ovu kombinaciju nalazimo u riječima stranog podrijetla. Izgovaramo [t]: **Apotheke, Hypothek, Thymian, These.**
- tion** [cion] Ovaj sufiks nalazimo samo u riječima stranog podrijetla koje završavaju na **-tion** – izgovaramo ga [cion]: **Station, Aktion, Funktion, Tradition.**
- v** [f] U najvećem broju riječi slovo **v** čita se [f]: **Vater, von, Verlag, bevor.**
- w** [v] **w** se u njemačkom jeziku izgovara kao naš glas [v]: **Wein, Weg, Wirt.**

- y** [ue] **y** se u njemačkom jeziku izgovara kao **ü** koji ćemo u izgovoru bilježiti s [ue] (vidi 4. poglavlje). Primjeri: **System, sympathisch.**
- z** [c] **z**, bez obzira na mjesto u riječi, izgovara se kao naš glas [c]. Evo i primjera: **Zeit, zu, Zinsen, Zange, Zorn, zusammen, beizeiten, inzwischen, (in-zwischen), Weizen (Wei-zen), Schnauze (Schnau-ze), Konzert, Winzer, Geiz, Sitz, Franz, Holz, Harz, Lenz.**

U njemačkom ćete jeziku naići i na veće skupine suglasničke skupove. Na njih valja priviknuti i oko. Da bismo vam olakšali čitanje navest ćemo najjednostavniji i najbliži izgovor, dakle glas koji imamo i u našem jeziku.

- dsch** [dž] Ovaj se skup upotrebljava isključivo za riječi stranog podrijetla: **Dschungel, Dschihad, Dschunke.**
- gd** [kt] Kad se nalazi na kraju riječi **gd** izgovaramo [kt]: **Jagd, Magd.**
- hd, hl(t), hm(t)** Slovo **h** u ovim kombinacijama se ne čita.
- hn(t), hr(t), ht** Njegova je funkcija naznačiti da se prethodni samoglasnik mora izgovarati dugo (vidi 4. poglavlje). Također valja zanemariti slovo **h** kada se nalazi između dva samoglasnika, osim u složenicama. Slovo **h** NE izgovaramo u ovim primjerima: **Fehde, Mehl, wählt, lahm, rahmt, kühn, wohnt, wahr, lehrt, weht, sehen, ruhen, blühen.** U složenicama koje slijede **h** stoji na početku riječi pa se, naravno, čita: **Seehafen (See-hafen), bleihaltig (blei-haltig).**
- ng** U ovom skupu suglasnika, kada se nalazi između samoglasnika, ne treba posebno izgovarati glas [g], već zajedno s **n**: **Anger, Finger, Hunger.**
- pf** Ovaj nam se skup može činiti težim za izgovor. Bez obzira na to je li na početku ili kraju riječi ili sloga, izgovara se kao brzi slijed glasova [p] + [f]: **Pfeil, Pferd, Pfund, Dampfer, impfen, Kupfer, Sumpf, Krampf, glimpflich.**

**sch, schl, schm
schn, schw**

sch se izgovara kao glas [š]. **Sch** se može nalaziti na početku i na kraju riječi ili sloga. Međutim, ako toj kombinaciji dodajemo još jedan samoglasnik, onda se ona javlja samo na početku: **Schande, Rausch, Schlampe, schmelzen, Schnauze, Schraube, schwitzen.**

tsch [č] Kombinacija **tsch** rjeđe se javlja na početku nego na kraju riječi: **tschüß, Tscheche, Matsch, futsch, Deutschland, Rutsch.**

tz [c] Glas [c] već smo upoznali kada smo predstavili slovo z. U kombinaciji **tz** javlja se u sredini ili na kraju riječi: **plötzlich, platzen, sitzen, Fritz, Gesetz.**

zw [cv] Kombinacija **zw** se može javiti samo na početku riječi ili sloga: **Zwang, bezwingen (be-zwingen), Zwerg, zwei, inzwischen (in-zwischen), Zweck.**

4. Samoglasnici i skupovi samoglasnika

Iako njemački jezik ima samo osam samoglasnika (a, e, i, o, u, kao i u hrvatskom jeziku, uz dodatne ä, ö, ü), razlikujemo 16, odnosno 15 samoglasnika, jer svako od slova koje predstavlja samoglasnike ima dva izgovora, **dugi** i **kratki**. Ovu je razliku potrebno istaknuti ali i naučiti proizvesti, jer razliku između dugog i kratkog samoglasnika prati i razlika u prirodi samoga glasa.

Pravopis će nam katkad pomoći da znamo je li samoglasnik dug ili kratak.

Samoglasnik je *dug* ako:

- je slovo samoglasnika dvostruko: **Beet, Saat, Boot**
- iza samoglasnika slijedi **h**: **Bahn, Huhn, Lohn**
- iza samoglasnika i slijedi **e**: **fies, mies, Gieß**
- iza samoglasnika slijedi **ß**, iza kojeg neposredno slijedi samoglasnik u istoj riječi: **Füße, Blöße, Maße.**

Samoglasnik je *kratak* ako:

- iza samoglasnika slijedi **dvostruki suglasnik** ili **ck**: **Hütte, Affe, Zweck**
- iza samoglasnika slijede **ss** i samoglasnik i (vidi poglavlje 2,b): **Flüsse, wissen, Masse**
- iza samoglasnika slijedi **ng**: **Rang, jung, ging.**

Sljedeći opisi izgovora samoglasnika olakšat će vam izgovor. Možda će pomoći ako vam savjetujemo da njemačke samoglasnike izgovara-

rate nešto tvrđe i pomalo napeto. Također pokušajte njemačke slogove izgovarati odsječno, ne povezujući ih međusobno. Posebice je važno duge samoglasnike izgovarati kao pojedinačne glasove, a ne stapati ih sa sljedećim riječima ili slogovima.

a) Samoglasnici

dugo **a** [a] Dugo **a** izgovara se kao [a] u riječima: *čamac, majka.*

kratko **a** [a] Kratko **a** izgovara se kao [a] u riječima: *rat, mak.*
Bahn/Bann, Kahn/kann, Wahn/wann, kam/Kamm, mahn/Mann, Saat/satt

dugo **e** [e] Dugo **e** kao samoglasnik [e] u riječima: *med, let.*

kratko **e** [e] Kratko **e** kao samoglasnik [e] u riječima: *pero, selo.*
Beet/Bett, wen/wenn, den/denn, hehl/hell, fehl/Fell, gehl/gell

dugo **i** [i] Dugo **i** kao samoglasnik [i] u riječima: *piće, krik.*

kratko **i** [i] Kratko **i** kao samoglasnik [i] u riječima: *riba, pijem.*
ihm/im, schief/Schiff, Stil/still, rief/Riff, siech/sich, mies/miß

dugo **o** [o] Dugo **o** kao samoglasnik [o] u riječima: *more, tok.*

kratko **o** [o] Kratko **o** kao samoglasnik [o] u riječima: *rosa, rok.*
Hof/hoff, Ofen/offen, wohne/Wonne, Wohle/Wolle

dugo **u** [u] Dugo **u** kao samoglasnik [u] u riječima: *put, ruka.*

kratko **u** [u] Kratko **u** kao samoglasnik [u] u riječima: *guska, kuka.*
Putte/Putte, Ruhm/Rum, Kruke/Krucke, Mus/muss

dugo **ä** [ae] Dugo **ä** kao samoglasnik [e] u govoru Slavonaca u riječima: *mleko, belo – vrlo otegnuto.*

kratko **ä** [ae] Kratko **ä** kao samoglasnik [e] u govoru Slavonaca u riječima: *pesak, pero.* Oba izgovora označavamo s [ae].
käme/Kämme, stähle/Ställe, Pfähle/Fälle, wühle/Wälle

- dugo ö [oe] Dugo ö izgovara se tako da se usne namjeste kao za izgovor glasa [o], a pokuša se izgovoriti glas [e], i to malo otegnuto. Označavamo mu izgovor s [oe].
- kratko ö [oe] Kratko ö izgovara se kao i dugo ö, s usnama namještenim za glas [o], a izgovaramo kratki glas [e]. Izgovor oba glasa valja vježbati pred ogledalom.
Höhle/Hölle, Flöße/flöße
- dugo ü [ue] Dugo ü izgovara se tako da se usne namjeste kao za izgovor glasa [u], a pokuša se izgovoriti glas [i], i to malo otegnuto. Označavamo ga s [ue].
- kratko ü [ue] Kratko ü izgovara se kao i dugačko ü s usnama namještenim za glas [u], a izgovaramo kratki glas [i].
Wüste/wüste, Hütte/Hütte, fühlen/füllen, fürst/Fürst

b) Skupovi samoglasnika ili diftonzi

Skupovi samoglasnika se uvijek izgovaraju *dugačko*. Pri izgovoru svih triju diftonga valja pripaziti da se energično pomiču jezik i čeljust kako bi se postigao odsječni njemački izgovor.

- ai/ei [aj] Diftong se izgovara kao glasovi [aj] u riječima:
maj,ajte, raj.
Hain, Mai, Kai, weiß, Kleid, weich.
- au [au] Diftong se izgovara kao glasovi [au] u riječima:
paun, auto, sauna.
Raum, Zaun, Maul, Haus, Haut, Raub.
- äu/eu [oj] Diftong se izgovara kao glasovi [oj] u riječima:
roj, moj, soj.
Häuft, läuft, Säume, deutet, freut, neun.

c) Nenaglašeni slogovi s e ili er

Nenaglašeni slogovi u kojima se nalazi slovo **e** izgovaraju se s kratkim glasom [ê], no nešto kraćim od onog opisanog u ranije navedenom (a): **Bêfund, Gêricht, waagêrecht, Hilfêruf.**

Isti se glas izgovara i u slučaju da riječ završava s **e**: **Hilfê, welchê, Mengê, ihrê.** Isti se glas izgovara i kada iza **e** slijedi suglasnik, osim **r**: **Hallênbad, Spiegêlei, Dankêsbrief, deutêt.**

Nenaglašeni slogovi u kojima se nalazi skup **er** izgovaraju se s kratkim glasom [ê], kao u prijašnjem primjeru, a glas [r] se NE izgovara: **Wiedêrkehr, Kindêrwagen, Messêrkante, bessêr, hellêr, ihrêr.**

Ovaj isti glas, samo malo produžen, izgovara se kada iza **er** slijedi slovo **n**. Ni u ovom se slučaju [r] ne izgovara: **gestêrn, Brüdêrn, andêrnfalls, kentêrn.** Razlika između **e** i **er**, između **en** i **ern** je vrlo bitna jer vrlo često o točnom razlikovanju izgovora ovisi hoćemo li točno razumjeti riječ ili hoće li nas točno razumjeti. Slijedeće riječi pokazuju tu razliku: **Ehe/eher, Feste/fester, Silbe/Silber, Güte/Güter, Lehren/Lehrern, Fischen/Fischern, Wischen/Wischern, Wäschen/Wäschern.**

5. Suglasnici

U 3. poglavlju vidjeli ste da većina suglasnika ne predstavlja posebne teškoće pri izgovoru. Moramo se pozabaviti samo s tri suglasnika: **h, l i r.**

- ch** (I.) [h] Ovaj skup ima dvije različite varijante izgovora: Iza **e, ei, eu, i, ie, ä, äu, ü** i iza suglasnika: Najbolji način da naučimo izgovor ovoga glasa [h] bit će da vrlo snažno prednjim nepcem izgovorimo riječi poput *humanist, horda, hitro*, pa da onda upotrijebimo početni glas [h] u izgovoru njemačkih riječi u kojima se nalazi skup **ch**: **Blech, Reich, Seuche, mich, riechen, Bäche, Bäuche, Küche, Storch, Dolch, durch.** Isti se glas izgovara u tri učestale riječi stranog podrijetla, **Chemie, China, Chirurg**, te na početku nastavka za umanjenicu ili deminutiv **-chen**, bez obzira na prethodno slovo: **Mädchen, Riemchen, Häuschen, Küßchen, Gläschen, Frauchen.** Ovo je također uobičajen izgovor slova **g**, bilo samog ili u skupu s drugim suglasnicima, kada se nalazi na kraju riječi ili sloga iza samoglasnika ili ranije navedenog skupa samoglasnika. To je alternativni izgovor za **g** (vidi 3. poglavlje): **wichtig, grantig, Predigt, liegst, Zweig, gütig.**

- (II.) [h] Iza **a, au, u**: Ovaj glas [h] nalikuje izgovoru glasa [h] u Arapa ili Škota: izgovaramo ga s napetim stražnjim dijelom nepca s mnogo zraka, kao da iskašljavamo mrvicu koja nam je zapela u grlu:

auch, Bach, Suche, Loch, brauchen, Sucht, machen.

Isti glas je uobičajen za izgovor slova **g**, bilo da je samo ili s drugim suglasnicima, kada se nalazi na kraju riječi ili sloga iza bilo kojeg samoglasnika ili skupa samoglasnika. To je alternativni izgovor za **g** (vidi 3. poglavlje): **Zug, wagt, mag, saugt, klug, flog, Sog, fragt.**

l Glas **l** u njemačkom jeziku izgovara se jednako, bez obzira na mjesto u riječi ili slogu. Evo primjera za vježbu s glasom **[l]** na početnom, središnjem i završnom položaju u riječi i slogu: **lieb, leben, lang, laut, Leute, Klippe, Klang, Flamme, Klug, Flucht, goldig, Walzer, älter, albern, ulkig, belebt, Brille, Rolle, völlig, fällig, Esel, fühl, voll, wohl, Stahl, wedelt, wählt, Silber, Felder, Helm.**

r Glas **[r]** kada je potreban (u mnogo slučajeva gdje i postoji slovo **r** glas se ne izgovara), najbolje se izgovara na središnjem dijelu grla, na istome mjestu kao i glas koji odgovara skupu **ch**, ali sa slabijim dahom. Najbolje će ga izgovoriti oni koji nejasno izgovaraju glas **[r]** (*rašlaju*).

[r] se izgovara kao prije opisani suglasnik

- kada stoji sam na početku riječi: **Rand, rund, Rasen, Riese**
- nakon nekog drugog suglasnika na početku riječi: **Frau, grün, Gras, Gruß**
- između samoglasnika ili skupova samoglasnika u sredini riječi: **Beere, Fähre, Karre, mürrisch, waren** [-] **r** se ne izgovara kao suglasnik već samo utječe na samoglasnik koji stoji ispred njega, bilo da ga produžuje ili pretvara u neku vrstu poluglasa, kada stoji:
- sam na kraju riječi ili sloga: **besser, woher, war, klar, Herr, Meer, mehr, fror, gar, wurde, warte, würdig** (iznimka je **Narr** gdje je suglasnik potreban);
- ispred drugog suglasnika na kraju riječi ili sloga: **Schwert, Wurst, Herz, warnte, horchte.**

6. Hijat ili zijev

U njemačkom kao i u hrvatskom jeziku, nema mnogo primjera hijata ili zijeva. Zijev nastaje kad se uzastopno izgovaraju dva samoglasnika, a može nastati i kada jedna riječ završava, a druga počinje samoglasnikom. U hrvatskom jeziku prisutan je u riječima poput *crnook, jauk* ili u tuđicama: *geometrija, poezija*. U njemačkom jeziku riječi koje počinju samoglasnikom, počinju hijatom ili zijevom. To nije teško izvesti – samo lagano pročistite grlo, kao da šapućete. Upotrebljava se i unutar riječi, kad je riječ složenica od dvije ili više riječi ili počinje predmetkom ispred samoglasnika. Zijev je potreban i kada odjeljujemo samoglasnik na kraju riječi od samoglasnika na početku sljedeće riječi. Na primjer:

mach*aus, im*Auge, hau*ab, Vor*arbeiter, miss*achten, ge*einigt, im*Ofen, würde*ich*auch

7. Naglašeni (akcentuirani, istaknuti) slogovi

Uspješnost ovladavanja govorom stranog jezika ovisi o primjeni govornih ritmova i melodije, a ritam i melodiju izraza i rečenica najbolje učimo oponašanjem. Međutim, unutar granica pojedinih riječi korisno je zapamtiti da u njemačkom jeziku naglasak obično pada na prvi slog, iako ima mnogo iznimaka. U hrvatskom jeziku većina riječi koja počinje predmetkom **ne-** ima naglasak na tom slogu. To je također čvrsto pravilo u njemačkom jeziku za predmetak **un-**:

unglücklich, unerfahren, unfreundlich, ungeduldig.

Njemački jezik obiluje složenicama koje su nastale od manjih cjelina riječi. U takvim slučajevima naglasak složenice je uobičajeni naglasak prve riječi u složenici:

kréideweiß, Pláttenspieler, Brillenetui, Studéntenwohnheim
(kreide-weiß, Platten-spieler, Brillen-etui, Studenten-wohn-heim)

Većina iznimaka pravila da je naglašen prvi slog riječi, pripada riječima stranog podrijetla (ako te riječi nužno ne zadržavaju naglasak iz jezika iz kojeg su došle) ili riječi koje sadrže prve slogove koji su uvijek nenaglašeni ili predmetke, što je objašnjeno u 47. poglavlju, odjeljak b:

Strane riječi: **kontrollieren, telefonieren, Maschine, Paket, offiziell;**
Nenaglašeni predmetak: **bespréchen, missbráuchen, verráten, gélíngen, erráten.**

Međutim, neke kratke riječi koje su učestale u upotrebi također su iznimke ovom pravilu, a sklopovi s **da-** i **wo-** obično nemaju naglasak na tim slogovima (vidi poglavlja 40. i 63. (a)):

jedóch, sogár, damít, dazú, danében, woráuf, inzwíschen.

8. Rečenični znakovi

U njemačkom jeziku rečenični znakovi se upotrebljavaju prema vrlo strogim pravilima. U hrvatskom jeziku onaj koji govori ili piše ima izvjesnu slobodu da izabere gdje će načiniti stanku i označiti je zarezom. U njemačkom jeziku mnogo se više upotrebljavaju zarezi kako bi se označili pojedini rečenični ili značenjski dijelovi.

Također je česta upotreba dvotočke, posebice u sredini rečenice, kada se umeću kraće rečenice. Vrlo je učestala i upotreba uskličnika.

2. lekcija

9. Nastavci u riječima i red riječi

U njemačkom se jeziku imenice, zamjenice, članovi i pridjevi dekliniraju različitim deklinacijama, ovisno o skupu u kojem se javljaju.

- (a) Imenice i pridjevi imat će različite deklinacije, ovisno o tome jesu li sami, s članom ili bez njega, s pridjevima s članom ili bez njega, s određenim ili neodređenim članom.
- (b) Red riječi u rečenici čvrsto je uređen: glagol se mora nalaziti na drugome mjestu u rečenici kod jednostavnog glagolskog oblika; u složenom glagolskom obliku pomoćni glagol nalazi se na drugome mjestu, a glavni glagol na kraju rečenice. Red riječi u zavisnim rečenicama također je strogo određen.

10. Pozdravi i svakodnevni izrazi

Prvo upamtite neke izraze koje ćete svakako u razgovoru trebati, a možete ih i odmah upotrijebiti:

Najuobičajeniji pozdrav u Njemačkoj tijekom dana je **Guten Tag!** (ukoliko je jutro, bit će to **Guten Morgen!**). Navečer ćete reći **Guten Abend!** U južnoj Njemačkoj i Austriji u svako doba dana uobičajeni je pozdrav **Grüß Gott!** Uz te je pozdrave uobičajeno rukovanje, čak i kada je riječ o članovima obitelji. Nakon pozdrava jedna će osoba često dodati **Wie geht's?** ili **Wie geht's Ihnen?** (Kako ste?) a odgovor na to pitanje je obično **Danke, gut** ili **Gut, danke** ili jednostavno **Danke**.

1. vježba

Vježbajte rečenice koje slijede razgovorom, dok ih ne naučite napamet.

Dva gosta praznih džepova traže osvježenje.

Kunde	Guten Tag!	Dobar dan!
Gost		
Besitzerin	Guten Tag!	Dobar dan! Izvolite...?
Vlasnica	Bitte schön...?	
K	Zwei Coca-Cola und eine Wurst mit Brot, bitte.	Molim dvije Coca-Cole i jednu kobasicu s kruhom.
B	Was? Sie wollen zwei Cola aber nur eine Wurst?	Kako? Želite dvije Cole i samo jednu kobasicu?

- K Ja..., das heißt, ja Da, to jest, da i ne.
und nein. Wie teuer Koliko stoji jedna kobasica?
ist eine Wurst?
- B Nur zwei Euro. Samo dva eura.
- K Na gut, dann No dobro, onda dvije Cole
zwei Cola und i dvije kobasice s kruhom.
zweimal Wurst
mit Brot.
- B Bitte schön... Sechs Izvolite. Sve zajedno šest
Euro zusammen. eura.
- K Danke schön. Hvala.
Auf Wiedersehen! Doviđenja!

11. Određeni član i rod

U njemačkom jeziku ima šest oblika određenog člana: **der, die, das, den, dem, des**, a uglavnom ga pamtimo u nominativu jednine **der, die, das**. Član se deklinira i tako dobiva nastavke za padeže, a nastavci ovise o tri čimbenika, od kojih je rod jedan.

Sve imenice imaju jedan od tri roda: muški (m), ženski (ž) ili srednji rod (s). Većina imenica koje označavaju muška bića su muškog roda, a one koje označavaju ženska bića su ženskog roda, ali u to se pravilo ne možemo potpuno pouzdati. Jednostavnije će biti da odmah naučimo svaku imenicu s odgovarajućim članom **der, die** ili **das** ispred nje, kao u sljedećim primjerima:

der Junge (m) ist krank (dječak je bolestan), dakle **der Junge**
der Preis (m) ist hoch (cijena je visoka), dakle **der Preis**
die Tante (ž) ist freundlich (teta je ljubazna), dakle **die Tante**
die Farbe (ž) ist dunkel (boja je tamna), dakle **die Farbe**
das Kind (s) ist nett (dijete je drago), dakle **das Kind**
das Haus (s) ist alt (kuća je stara), dakle **das Haus**

2. vježba

Naučite riječi s popisa (a) koje se odnose na kuću i obitelj. Izgovarajte svaku riječ s **der, die** ili **das** ispred nje. Pokrijte zatim popis i izgovorite riječi s izmiješanog popisa (b) tako da svakoj riječi dadete odgovarajući oblik **der, die, das**, te provjerite jeste li naučili značenje riječi. Na kraju pokrijte (b) i prevedite riječi s izmiješanog popisa (c) na njemački. Ispred svake riječi stavite odgovarajući oblik **der, die, das**.

(Opaska: Ovu vrstu vježbe više nećemo upotrebljavati, ali potrebno je da je sami napravite sa svakom novom skupinom riječi, u svakoj lekciji.)

(a)	m	ž	s	
	Mann	muškarac/
suprug	Frau	žena/
supruga
	Vater	otac	Mutter	majka
	Sohn	sin	Tochter	kći
	Bruder	brat	Schwester	sestra
	Wirt	domaćin	Wirtin	domaćica
	Tisch	stol	Küche	kuhinja
	Stuhl	stolac	Tür	vrata
	Schrank	ormar	Zeitung	novine
	Flur	predvorje	Uhr	sat
	Hund	pas	Katze	mačka
			Kind	dijete
			Mädchen	djevojčica
			Haus	kuća
			Zimmer	soba
			Fenster	prozor
			Bett	krebet
			Wasser	voda
			Auto	auto
			Buch	knjiga
			Messer	nož

- (b) Auto, Fenster, Wirt, Uhr, Tochter, Haus, Flur, Messer, Tür, Hund, Küche, Katze, Bruder, Mann, Kind, Zeitung, Sohn, Schwester, Stuhl, Buch, Wirtin, Schrank, Frau, Bett, Vater, Zimmer, Mutter, Wasser, Mädchen, Tisch

- (c) knjiga, nož, sestra, vrata, novine, žena, soba, domaćin, auto, stol, voda, sat, kuća, prozor, dijete, ormar, djevojčica, mačka, kuhinja, otac, pas, brat, kći, predvorje, majka, stolac, sin, muškarac, domaćica, krevet.

12. Određeni član uz imenice u jednini i množini

Kada je imenica u množini, tj. kada se odnosi na više osoba ili stvari, razlika u obliku člana za imenice u jednini, **der, die** i **das** za m/ž/s rod nestaje i za sve se imenice upotrebljava **die**:

	Preise sind hoch.	Cijene su visoke.
Die	Farben sind dunkel.	Boje su tamne.
	Häuser sind alt.	Kuće su stare.

Sažetak:

JEDNINA			MNOŽINA
m	ž	s	m ž s
der	die	das	die

13. Množina imenica

U 12. poglavlju vidjeli ste da je upotreba člana **die** za množinu jednostavna, međutim oblici množine pojedinih imenica su različiti. Zato pri učenju imenica upamtite s kojim oblikom člana, dakle **der**, **die** ili **das**, je imenica upotrijebljena, ali i koji je njezin oblik za množinu.

Evo nekoliko pravila za tvorbu množine.

- (a) Kod imenica ženskog roda obično se jednini dodaju nastavci **-n** ili **-en**:

Küche	Küchen
Zeitung	Zeitungen
Frau	Frauen

ali

Mutter	Mütter
Tochter	Töchter
Wirtin	Wirtinnen

- (b) Kod imenica muškog i srednjeg roda često se dodaju nastavci:

-e	Hund	Hunde
-en	Bett	Betten
-er	Kind	Kinder

Kod svakog nastavka može se promijeniti i samoglasnik:

-a-	Mann	Männer
-o-	Sohn	Söhne
-u-	Stuhl	Stühle
-au-	Haus	Häuser

- (c) Neke imenice muškog i srednjeg roda uopće se ne mijenjaju:

Zimmer	Zimmer
Messer	Messer

- (d) Kod nekih imenica muškog i ženskog roda mijenja se samo samoglasnik, tako da se u množini dodaje prijelaz (""):

Vater	Väter
Bruder	Brüder

- (e) Neke riječi preuzete iz drugih jezika imaju nastavak **-s**:

Auto	Autos
------	-------

3. vježba

- (a) Evo popisa riječi koje ste naučili u 2. vježbi, ali su ovdje prikazane s kraticama koje se upotrebljavaju za množinu – onako kako ćete ih naći u rječnicima i priručnicima, a iza toga i u punom obliku za množinu. Naučite ih, a potom pokrijte (a) i pokušajte ponoviti množine imenica iz izmiješanog popisa imenica u jednini u (b).

(a)	Mann (-er)	Männer	Frau (-en)	Frauen
	Vater (-)	Väter	Mutter (-)	Mütter
	Sohn (-e)	Söhne	Tochter (-)	Töchter
	Bruder (-)	Brüder	Schwester (-n)	Schwestern
	Wirt (-e)	Wirte	Wirtin (-nen)	Wirtinnen
	Tisch (-e)	Tische	Küche (-n)	Küchen
	Stuhl (-e)	Stühle	Tür (en)	Türen
	Schrank (-e)	Schränke	Zeitung (-en)	Zeitungen
	Flur (-e)	Flure	Uhr (-en)	Uhren
	Hund (-e)	Hunde	Katze (-n)	Katzen
	Kind (-er)	Kinder	Bet (-en)	Betten
	Mädchen (-)	Mädchen	Wasser	nema množine
	Haus (-er)	Häuser	Auto (s)	Autos
	Zimmer (-)	Zimmer	Buch (-er)	Bücher
	Fenster (-)	Fenster	Messer (-)	Messer

U kasnijim popisima riječi i u Rječniku množina imenica bit će označena odgovarajućom kraticom u zagradi.

- (b) Auto, Fenster, Wirt, Uhr, Tochter, Haus, Flur, Messer, Tür, Hund, Küche, Katze, Bruder, Mann, Kind, Zeitung, Sohn, Schwester, Stuhl, Buch, Wirtin, Schrank, Frau, Bett, Vater, Zimmer, Mutter, Mädchen, Tisch.

3. lekcija

14. Određeni član i padež

Do sada smo naučili da izbor člana **der**, **die** ili **das** ovisi o:

- (I.) rodu (*m / ž / s* rod)
(II.) broju (jednina/množina)

Treći čimbenik koji utječe na izbor člana je padež, a to znači da moramo odrediti funkciju imenice u rečenici. Usporedite:

- (a) **Der Hund** ist harmlos. Pas je bezopasan.
(b) **Der Junge** liebt den Hund. Dječak voli psa.

U (a) je jasno da je pas subjekt, a u (b) subjekt je *dječak*, a *pas* objekt, riječ na koju prelazi radnja s glagola, odnosno na koju izravno utječe glagol. Ta vrsta objekta zove se pravi ili direktni (izravni) objekt. Ove ćemo pojmove često upotrebljavati pa se možemo dogovoriti da upotrijebimo kratice: S za subjekt, a DO za direktni objekt. Budući da je direktni objekt u akuzativu, možemo upotrebljavati i kraticu A = akuzativ. Isto tako, budući da je subjekt u nominativu možemo upotrebljavati kraticu N. U njemačkim rečenicama u (a) **der Hund** je u funkciji subjekta (S); (b) **der Junge** je u funkciji subjekta a **den Hund** u funkciji direktnog objekta (DO). Obratite pozornost na promjenu od **der** na **den**. Ona se događa kada se imenica muškog roda upotrebljava u funkciji DO, ali ne i kod imenica ženskog ili srednjeg roda niti imenica u množini. Izvorni govornici njemačkog unatoč tome imaju snažan osjećaj za padež iako nema neke vidljive oznake. Sigurni smo da ćete i vi to uskoro naučiti.

Sažetak:

	JEDNINA			MNOŽINA
	<i>m</i>	<i>ž</i>	<i>s</i>	
S/N	der	die	das	die
DO/A	den			

15. Ja, mene; mi, nas; vi... (osobne zamjenice)

	LICE						
	1.		2.		3.		
	jd.	mn.	jd.	mn.	jd.		mn.
					<i>m</i>	<i>ž</i>	<i>s</i>
S/N	ich	wir	du	ihr	er	sie	es
DO/A	mich	uns	dich	euch	ihn		sie

16. Glagoli: sadašnje vrijeme glagola „biti“, „imati“ i „raditi, činiti“

Nakon imenica i riječi kojima ih možemo zamijeniti – zamjenica, moramo imati i glagole da bismo mogli sklapati rečenice. Glagoli **sein** i **haben** („biti“ i „imati“) su glagoli bez kojih se ne može. Glagol **machen** je vrlo čest glagol („raditi“ ili „činiti“). U sljedećim tablicama prikazani su oblici sadašnjeg vremena ili prezenta tih glagola. Treće lice množine, pisano velikim slovom, **Sie**, upotrebljava se kao oblik iz poštovanja, (Vi) i jednak je obliku **sie** (oni). Oblik za 2. lice upoznat ćete u 31. poglavlju.

(a) **sein** – biti

1. ich bin	ja sam
2. du bist (Sie sind)	ti si (Vi ste)
3. er, sie, es ist	on, ona, ono je

1. wir sind	mi smo
2. ihr seid	vi ste
3. sie sind	oni su

(b) **haben** – imati

1. ich habe	ja imam
2. du hast (Sie haben)	ti imaš (Vi imate)
3. er, sie, es hat	on, ona, ono ima

1. wir haben	mi imamo
2. ihr habt	vi imate
3. sie haben	oni imaju

(c) **machen** – raditi, činiti

1. ich mache	ja radim, činim
2. du machst (Sie machen)	ti radiš, činiš (Vi radite, činite)
3. er, sie, es macht	on, ona, ono radi, čini
1. wir machen	mi radimo, činimo
2. ihr macht	vi radite, činite
3. sie machen	oni rade, čine

Glagole možemo naći u svakom rječniku, kao i u našem Rječniku, u obliku: **osnova + en**, npr. **mach + en = machen**.

Sadašnje vrijeme ili prezent većine glagola tvori se od osnove i sljedećih nastavaka:

JEDNINA		MNOŽINA	
1. ich	-e	1. wir	-en
2. du	-st ili -est*	2. ihr	-t ili -et*
3. er, sie, es	-t ili -et	3. sie	-en

***-et/-est**; kada osnova završava na **-t** ili **-d**

4. vježba

(a) *Naučite sljedeće glagole pa prevedite rečenice pod (b):*

lieben	voljeti, ljubiti
kaufen	kupiti
machen	raditi, činiti
holen	donijeti, ići po
rufen	zvati
kommen	doći
bringen	donijeti
trinken	piti

(b) *Prevedite na njemački:*

- Otac voli domaćicu.
- Bezopasno je (**harmlos**)!
- On kupuje novine.
- Ona radi krevete.
- Kći ide po auto.
- Ona zove psa i mačku.
- Mačka i pas dolaze.
- Gazdarica donosi vodu.
- Otac, domaćica, kći, pas i mačka piju vodu.

RAZGOVOR

Vježbajte sljedeći razgovor dok rečenice ne naučite napamet.
Poslužite se planom kada vam treba. Evo novih riječi:

Entschuldigung!	Oprostite!
suchen	tražiti
die Touristeninformation	turistički ured
liegen	ležati, nalaziti se
am	na
der Theaterplatz	Kazališni trg
wie?	kako?
dahin	tamo, prema tamo
nicht	ne, nije
leicht	lako, lagano
Moment mal	samo trenutak
gehen	ići
über	preko
die Kreuzung (-en)	raskrižje, križanje
zweite	druga
die Straße (-n)	ulica
rechts	desno
der Marktplatz (-e)	trg
sehen	vidjeti
dann	onda
die Kirche (-n)	crkva
das Gasthaus (-er)	gostionica
die Rose (-n)	ruža
nehmen	uzeti
zwischen	između
eins	jedan
zwei	dva
drei	tri
vierte	četvrta
immer geradeaus	samo naprijed, ravno naprijed
für	za
etwa	otprilike
 fünfhundert	petsto
der Meter (-)	metar
finden	naći
sofort	odmah
furchtbar	strašno
schwierig	teško
es macht nichts	ne smeta, nije važno

um
dieser
die Zeit (-en)
sowieso
geschlossen

u (odnosi se na vrijeme, sat u danu)
ovaj
vrijeme (doba)
ionako, tako i tako
zatvoreno

Susret na ulici

Touristin **Entschuldigung!... Ich suche die Touristen-
information.**

Turistkinja Oprostite!... Tražim agenciju za turističke informacije.

Passant Ja... die liegt am Theaterplatz.

Prolaznik Pa... nalazi se na Kazališnom trgu.

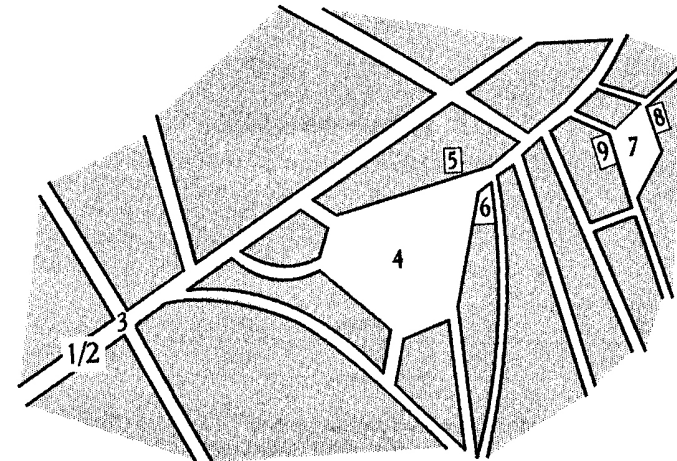
T Und wie komme ich dahin?
A kako da dođem onamo?

P Das ist nicht so leicht... Moment mal... Sie gehen über die Kreuzung, zweite Straße rechts, über den Marktplatz. Sie sehen dann die Kirche und das Gasthaus „Zur Rose“. Sie nehmen die Straße zwischen Gasthaus und Kirche, dann... eins... zwei... drei... ja, dann die vierte Straße rechts, dann immer geradeaus für etwa fünfhundert Meter. Sie finden dann sofort den Theaterplatz.

To nije tako lako... samo trenutak... idite preko križanja, druga ulica desno, preko trga. Tamo ćete vidjeti crkvu i gostionicu „K ruži“. Pođite ulicom između gostionice i crkve, onda... jedan... dva... tri... da, četvrtom ulicom desno, onda samo ravno naprijed otprilike petsto metara. Onda ćete odmah naći Kazališni trg.

T O, das ist furchtbar schwierig!
Oh, to je strašno težko!

P **Es macht nichts, die Touristeninformation ist um diese Zeit sowieso geschlossen.**
Nije važno, turistička agencija je ionako zatvorena u ovo vrijeme.

1 Touristin	6 Gasthaus „Zur Rose“
2 Passant	7 Theaterplatz
3 Kreuzung	8 Theater
4 Marktplatz	9 Touristeninformation
5 Kirche	

4. lekcija

17. Neodređeni član

U njemačkom jeziku neodređeni član ima isti oblik kao broj „jedan“: **ein**.

JEDNINA			
	m	ž	s
S/N	ein	eine	ein
DO/A	einen	eine	ein

Ein u ovakvoj upotrebi naravno nema množine: po značenju oblici od **ein** su u jednini. U množini upotrebljavamo **einige** – „neki“, **mehrere** – „više“ ili **ein paar** – „nekoliko“. Pri takvoj upotrebi navedene riječi ili izrazi uvijek su u istom obliku, bez nastavaka.

Wir haben **Freunde**
einige Freunde hier.
mehrere Freunde
ein paar Freunde

Ein ima niječni oblik **kein**, koji ima značenje „nijedan“; ovaj oblik ima množinu, npr. **keine Freunde** – nema prijatelja.

JEDNINA				MNOŽINA
	m	ž	s	m ž s
S/N	kein	keine	kein	keine
DO/A	keinen			

Dok u hrvatskom jeziku upotrebljavamo niječni oblik glagola i kažemo: „nemam prijatelja“, u njemačkom upotrebljavamo potvrdni oblik glagola uz stalnu upotrebu oblika **kein**: **Ich habe keine Freunde**. To najbolje pokazuju sljedeći primjeri. U zgradama je doslovni prijevod, da bolje razumijete taj oblik:

Wir trinken kein Bier.

Mi ne pijemo pivo. (Pijemo nikakvo pivo).

Ich habe keine Ahnung.

Nemam pojma. (Imam nikakav pojam).

Kein Mensch glaubt so etwas.

Nijedan čovjek neće u to povjerovati.

Sie hat Angst, aber er hat keine Angst.

Ona se boji, ali on se ne boji.

(Ona ima strah, ali on ima nikakav strah).

Er hat keinen Beruf.

On nema nikakvo zvanje. (On ima nikakvo zvanje).

Wir sind keine Anfänger.

Mi nismo početnici. (Mi smo nikakvi početnici).

Zapamtite sljedeću razliku: kada govorimo o nečijem zvanju, imeni-
 ca nema član. Kada kažemo da netko nema neko zvanje, upotrijebit
 ćemo **nicht**:

Die Mutter ist Lehrerin.

Majka je učiteljica.

Er ist nicht Zahnarzt, er ist Kinderarzt.

On nije zubar, on je dječji liječnik.

5. vježba

Prevedite sljedeće rečenice na njemački. Trebat ćete ove nove riječi:

bauen	graditi
die Wohnung (-en)	stan
das Problem (-e)	problem
installieren	ugraditi, instalirati
das Wassersystem (-e)	vodovod, sustav cijevi za vodu
die Elektrizität	elektricitet, električna energija, struja
der Elektriker (-)	električar
die Katastrophe (-n)	katastrofa, teška nesreća

1. Oni kupuju kuću i grade stanove.
2. Jedan stan nema kuhinju.
3. To je problem i oni grade kuhinju.
4. Jedan stan nema vodu.
5. To je također problem, ali otac ugrađuje vodovod.
6. Jedan stan nema struju.
7. To nije problem. Jedan sin je električar.
8. Jedan stan ima kuhinju, vodu, struju i nekoliko ormara, ali nema prozora.
9. To nije problem, to je katastrofa.

18. Brojevi: glavni brojevi

0	null
1	eins
2	zwei
3	drei
4	vier
5	fünf
6	sechs
7	sieben
8	acht
9	neun
10	zehn

Prvo naučite brojati od 1 do 10. Riječ **null** je potrebna uglavnom pri navođenju decimala ili pri čitanju pojedinačnih brojki (katkad kod telefonskih brojeva).

11	elf
12	zwölf
13	dreizehn
14	vierzehn
15	fünfzehn
16	sechzehn (zapamtite da je završetak -s iz sechs nestao)
17	siebzehn (zapamtite da je završetak -en iz sieben nestao)
18	achtzehn
19	neunzehn
20	zwanzig

Sada naučite brojati od 0 do 20 i ne zaboravite naglasiti prvi slog.

21	einundzwanzig
22	zweiundzwanzig
23	dreiundzwanzig
24	vierundzwanzig
25	fünfundzwanzig
26	sechszwanzig (zapamtite da se ovdje vratio -s iz sechs ispred veznika und – 26 je zapravo 6 i 20)
27	siebenundzwanzig
28	achtundzwanzig
29	neunundzwanzig
30	dreißig

Sada naučite brojati od 21 do 30. Pri tome pazite na naglasak na prvom slogu. Pazite na poredak: jedinice prethode deseticama, a povezuje ih veznik **und**.

10	zehn
20	zwanzig
30	dreißig
40	vierzig
50	fünfzig
60	sechzig (ponovno se izgubio -s!)
70	siebzig (ponovno se izgubio -en!)
80	achtzig
90	neunzig
100	hundert

Sada brojite desetice od 10 do 100. Naučite sljedeće primjere sklopova jedinica i desetica. Naglasak je na predzadnjem slogu jer su brojevi izolirani. Ako brojimo u neprekidnom nizu od 21 do 29 (vidi gore), onda naglašavamo prvi slog.

31	einunddreißig
42	zweiundvierzig
53	dreiundfünfzig
64	vierundsechzig
66	sechszundsechzig
75	fünfundsiebzig
77	siebenundsiebzig
86	sechszundachtzig
97	siebenundneunzig

Zapamtite da se svi brojevi iznad 100, a ispod milijun pišu kao jedna riječ. U njemačkom se gotovo nikad ne upotrebljava veznik **und** iza stotine, a pogotovo ne u brojanju u nizu. Jedinice i desetice se uvijek javljaju u obrnutom redoslijedu, povezane veznikom **und**. Bez obzira na duljinu broja, broj koji je izoliran uvijek ima naglasak na uobičajeno naglašenom slogu predzadnjeg elementa:

300 dreihúndert, 507 fünfhundertsíeben,
629 sechshundertneunundzwánzig...

Vježbajte izgovaranje sljedećih primjera:

101	hunder-teins (ili rjeđe) einhunder-teins
212	zweihundert-zwölf
323	dreihundert-dreiundzwanzig
434	vierhundert-vierunddreißig

545	fünfhundertfünfundvierzig
656	sechshundertsechsfünfzig
666	sechshundertsechundsechzig
767	siebenhundertsiebenundsechzig
777	siebenhundertsiebenundsiebzig
878	achthundertachtundsiebzig
989	neunhundertneunundachtzig

Naučite brojati stotice od 100 do 1000, kao u sljedećim primjerima:

100	(ein)hundert
200	zweihundert
300	dreihundert
400	vierhundert
500	fünfhundert
600	sechshundert
700	siebenhundert
800	achthundert
900	neunhundert
1 000	tausend
1 000 000	je na njemačkom eine Million (-en),
5 723 926	izgovara se ovako: fünf Millionen siebenhundert-dreiundzwanzigtausendneunhundertsechsfünfund-zwanzig.

Broj s više od četiri znamenke piše se s uskim razmakom između tisućice i stotice.

Godine se izgovaraju u stoticama: 1992. godina je tako 1900 + 92: **neunzehnhundertzweiundneunzig.**

Tisućudevetstodvadesete godine u njemačkom su **die zwanziger Jahre**, tisućudevetstoosamdesete godine su **die achtziger Jahre**, pri čemu se nastavak **-er** dodaje glavnom broju. Taj se nastavak nikada ne mijenja. Ovdje navedeni brojevi mogu se upotrebljavati i u brojanju u nizu (1, 2, 3 itd.), ali i kao pojedinačni brojevi ispred imenica (pedeset stranica – **fünffzig Seiten**) i to bez promjene oblika. Jedina iznimka su brojevi koji završavaju na **-eins**, gdje se gubi završno **-s** ispred imenice, pa imamo dvije mogućnosti: Ova knjiga ima 201 stranicu.

- (I.) **Das Buch hat zweihundertundeine Seite.**
 (II.) **Das Buch hat zweihundert(und)ein Seiten.**

Kod (I.) **-ein** je upotrijebljen u obliku za jedninu ženskog roda s nastavkom **-e**, a imenica je u jednini; kod (II.) **-ein** je upotrijebljen bez nastavka, **und** se može izostaviti kao kod brojanja u nizu, a imenica je u množini.

Iza glavnih brojeva imenica se obično upotrebljava u obliku za množinu, no uobičajene su i iznimke, npr. novčani izrazi (19. poglavlje) i izrazi za mjere (36. poglavlje).

19. Cijene

Njemačka osnovna novčana jedinica je od 1999. **Euro (m)**, i dijeli se na 100 centi: **Cent (m)**. Iako ispred ovih jedinica obično stoji neki glavni broj, **Euro** se nikada ne upotrebljava u množini, a **Cent** samo kad se misli na pojedinačne kovanice. Kada se ističu cijene, evo kako se one pišu i izgovaraju:

Pišemo:	Izgovaramo:
EUR 0,55	fünfundfünffzig Cent
ili	
55 Ct.	
EUR 1,20	ein Euro zwanzig (oba oblika su eins zwanzig uobičajena) ein Euro und zwanzig (rjeđa upotreba)
EUR 4,85	vier Euro fünfundachtzig vier fünfundachtzig vier Euro und fünfundachtzig Cent

Naznake cijena su katkad još preciznije, npr.:

Pišemo:	Izgovaramo i dajemo sljedeće značenje:
Pfd. EUR 2,40	zwei Euro vierzig das Pfund jedna funta 2,40 EUR (njemačka funta = 500 grama)
Stück	das Stück drei Euro ili drei Euro das Stück
EUR 3,00	
Stck	tri eura po komadu, komad tri eura
Evo kako ćete pitati koja je cijena robe koju želite kupiti:	
Was kostet das?	Koliko to stoji?
Wie teuer ist das?	
Was kosten die Kartoffeln?	Koliko stoje krumpiri?
Wie teuer sind die Kartoffeln?	

6. vježba

- Ein Buch kostet EUR 12,80 (zwölf Euro achtzig).
Zwei Bücher kosten EUR 25,60 (fünfundzwanzig Euro sechzig)

Nastavite vježbu prema gornjem modelu; ispišite rečenice koje nedostaju, a cijene ispišite brojkama i riječima:

- Ein Brot kostet EUR 4,80 (vier Euro achtzig).
Zwei...
- Eine Wurst kostet EUR 3,25 (drei Euro fünfundzwanzig).
Zwei...
- Eine Uhr kostet EUR 85,00 (fünfundachtzig Euro).
Zwei...
- Eine Zeitung kostet EUR 2,50 (zwei Euro fünfzig).
Zwei...
- Ein Bett kostet EUR 488,00 (vierhundertachtundachtzig Euro).
Zwei...
- Ein Schrank kostet EUR 505,00 (fünfhundertfünf Euro).
Zwei...
- Ein Messer kostet EUR 7,50 (sieben Euro fünfzig).
Zwei...
- Eine Rose kostet EUR 3,75 (drei Euro fünfsiebzig).
Zwei...
- Ein Auto kostet EUR 18 000,00 (achtzehntausend Euro).
Zwei...

20. Indirektni objekt – dativ

U rečenici: „Posudit ću mu knjigu“ imamo dva objekta: *knjigu* je pravi objekt (DO), koji je izravno vezan za glagol; *mu* se odnosi, u ovom slučaju, na osobu koja će primiti nešto kao rezultat radnje glagola *posuditi* – taj se objekt zove nepravi ili indirektni (neizravni) objekt (IO).

Indirektni ili nepravi objekt je u dativu, kako u hrvatskom, tako i u njemačkom jeziku. Kako je već spomenuto u 14. poglavlju, Nijemci imaju čvrst osjećaj za padež. Oblici određenog člana *der*, *die*, *das*, *die*, neodređenog člana *ein*, *eine*, *ein*, niječni oblik *kein*, te osobne zamjenice imaju posebne oblike za IO.

(a) Oblici određenog člana i niječnog oblika *kein* za padež IO – dativ:

	JEDNINA			MNOŽINA
	<i>m</i>	<i>ž</i>	<i>s</i>	<i>m ž s</i>
IO/D	dem (k)einem	der (k)einer	dem (k)einem	den keinen

(b) IO (dativ) osobnih zamjenica:

JEDNINA				MNOŽINA			
1. lice	2. lice	3. lice		1. lice	2. lice	3. lice	Iz poštovanja
mir	dir	ihm	ihr	uns	euch	ihnen	Ihnen
meni	tebi	njemu	njoj	nama	vama	njima	Vama

Sažetak za oblike za *S* (nominativ), *DO* (akuzativ), *IO* (dativ) za određeni i neodređeni član i *kein*:

	JEDNINA			MNOŽINA
	<i>m</i>	<i>ž</i>	<i>s</i>	<i>m ž s</i>
SU/N	der (k)ein	die (k)eine	das (k)ein	die keine
DO/A	den (k)einen	die (k)eine	das (k)ein	die keine
IO/D	dem (k)einem	der (k)einer	dem (k)einem	den keinen

	JEDNINA				
	1. lice	2. lice	3. lice		
S/N	ich	du	er	sie	es
DO/A	mich	dich	ihn	sie	es
IO/D	mir	dir	ihm	ihr	ihm
	MNOŽINA			IZ POŠTOVANJA	
S/N	wir	ihr	sie	Sie	
DO/A	uns	euch	sie	Sie	
IO/D	uns	euch	ihnen	Ihnen	

Ovo će vam zacijelo pomoći da upamtite oblike za dativ:

- m** za određeni i neodređeni član te zamjenice 3. lica jednine za muški i srednji rod,
- r** za 3. lice jednine, ženski rod,
- en** za sve oblike u množini.

21. Glagoli s objektom u dativu (IO)

Osim glagola poput:

bringen	donijeti (nekome nešto)
geben	dati (nekome nešto)
schenken	darovati (nekome nešto)
wünschen	željeti (nekome nešto)

koji po svojoj prirodi i značenju imaju indirektni objekt uz direktni, u njemačkom postoji niz glagola koji imaju indirektni objekt ako on označava ljudsko biće:

begegnen	sresti (nekoga, u njemačkom dativ)
helfen	pomoći (nekome)
gefallen	svidjeti se (nekome)
glauben	vjerovati (nekome)
verzeihen	oprostiti (nekome)
raten	savjetovati (nekome)

7. vježba

Ponovno napišite sljedeće rečenice tako da imenice u zagradama upotrijebite umjesto imenica koje stoje ispred njih. Napravite sve potrebne promjene. Da bismo vam pomogli, označili smo imenice koje treba zamijeniti.

Ich bringe **meiner Mutter** (Vater) eine **Zeitung** (Buch).

Ich gebe **sie** **ihr** in der **Küche** (Flur).

Ich schenke **meiner Schwester** (Bruder) eine **Katze** (Hund) und wünsche **ihr** einen guten Tag.

RAZGOVOR

Proučite sljedeći razgovor i naučite sve rečenice i njihovo značenje napamet. Ovo su nove riječi:

heute abend	večeras
eingeladen	pozvan
man	neodređena zamjenica, u hrvatskom obično uz povratni glagol
netten	zgodna (ovdje: zgodnoj)
die Dame (-n)	dama, gospođa
rote	crvene
bestimmt	svakako
gut	dobro
wieviele?	koliko?
sollen	trebati
ach!	ah!
verheiratet	udata, oženjen
vielleicht	možda
nie	nikada
wieso denn?	kako to?
bedeuten	značiti
gelbe	žute
die Nelke (-n)	karanfil
bitte schön!	izvolite
viel Spaß!	dobru zabavu!

U cvjećarnici: Što se daruje dami?

Kunde Ich bin heute abend eingeladen. Was schenkt man einer netten Dame?

Besitzerin Moment bitte... Ich helfe Ihnen sofort. Rote Rosen gefallen ihr bestimmt.

- K Wie teuer sind rote Rosen?
 B Sie kosten zwei Euro fünfzig das Stück.
 K Gut, ich nehme Rosen.
 B Wieviele sollen es sein? ...fünf ..., sieben ..., neun ...?
 K Geben Sie mir fünf Stück bitte! ... Ach ja, bringe ich ihrem Mann auch etwas?
 B Was!? Die Dame ist verheiratet!?!? Rote Rosen gefallen ihr vielleicht, aber ihr Mann verzeiht Ihnen nie, glauben Sie mir.
 K Wieso denn?
 B Rote Rosen bedeuten Liebe. Ich rate Ihnen, schenken Sie ihr gelbe Nelken... Bitte schön... Ich wünsche Ihnen viel Spaß heute abend.

PRIJEVOD

- Kupac Pozvan sam na večeru. Što se daruje lijepoj dami?
 Vlasnica Samo trenutak, molim... Odmah ću Vam pomoći. Sigurno će joj se svidjeti crvene ruže.
 K Koliko stoje crvene ruže?
 V Stoje dva eura i pedeset centi po komadu.
 K Dobro, uzet ću ruže.
 V Koliko ih treba biti? ... Pet ..., sedam ..., devet ...?
 K Dajte mi, molim, pet komada ... Ah, da, treba li i njezinom suprugu nešto donijeti?
 V Što? Zar je dama udata!?!? Možda će joj se crvene ruže svidjeti, ali njezin suprug vam to nikada neće oprostiti, vjerujte mi!
 K Kako to?
 V Crvene ruže znače ljubav. Savjetujem vam da joj poklonite žute karanfile ... Izvolite ... Želim Vam dobru zabavu večeras.

5. lekcija

22. Tvorba pitanja

- (a) Kada se očekuje odgovor **ja** (da) ili **nein** (ne).

Kada postavljamo pitanje na koje treba odgovoriti s „da“ ili „ne“ dovoljno je preokrenuti red riječi, dakle početi s glagolom iza kojeg slijedi subjekt.

Ist er Elektriker?	Je li on električar?
Kommt er heute?	Dolazi li on danas?
Kommt er oft?	Dolazi li često?
Hat sie Geschwister?	Ima li brata ili sestru?
Arbeiten sie?	Rade li oni?

- (b) Kada se očekuje da odgovor sadrži neku informaciju.

Kada postavljamo pitanje da bismo dobili neku informaciju, potrebno je pitanje započeti odgovarajućom riječi:

was?	što?
wie?	kako?
wo?	gdje?
wer?	tko?
wen?	koga?
wem?	komu?
wann?	kada?
warum?	zašto?

a zatim slijedi glagol pa subjekt.

Iznimka: kada je subjekt jednak upitnoj riječi, posebice u slučaju **wer?** i **was?** (u primjerima koji slijede to je označeno s +):

Was kosten die Kartoffeln?	Koliko stoje krumpiri?
Was macht das?	Koliko je to?
+ Was kommt jetzt?	Što sada dolazi?
Wie fahren Sie?	Kako putujete?
Wie heißt der Sohn?	Kako se zove sin?
Wo wohnt die Freundin?	Gdje stanuje prijateljica?
+ Wer wohnt hier?	Tko ovdje stanuje?
Wer ist der Besitzer?	Tko je vlasnik?
Wen kennt der Junge?	Koga poznaje mladić?
Wem bringt er die Blumen?	Komu donosi cvijeće?
Wann fahren wir?	Kada putujemo?

Opaske:

- (I.) Kada ne znamo odgovor, upotrijebit ćemo ovaj izraz:
Ich weiß (es) nicht. Ne znam.
 Upotreba negacije **nicht** obrađena je u 23. poglavlju.

- (II.) U njemačkom jeziku pitanja se često upotrebljavaju kada uljudno molimo ili tražimo neku uslugu. U hrvatskom bismo rekli: „Biste li...“ ili „Biste li mogli...“ (Vidi 69. poglavlje.)
Geben Sie mir bitte die Zeitung? Dajte mi, molim, novine.
Reichen Sie bitte den Zucker? Dodajte, molim, šećer.

- (III.) Izraz **was für (ein)?** zapravo znači „kakav“, „kakva vrsta“, „koji tip“, itd.:

Was für ein Auto haben Sie?	Kakav auto imate?
Was für Blumen bringt er?	Kakvo cvijeće donosi?
Was für einen Teppich sucht sie?	Kakav sag ona traži?
Was für ein Mensch ist er?	Kakav je on čovjek?

Ein u izrazu **was für ein** sklanja se, tj. dobiva nastavke kao član u rečenici koja prethodi pitanju:

Sie haben ein Auto. Was für ein Auto haben Sie?	Vi imate automobil.
Sie sucht einen Teppich.	Kakav automobil imate?
Was für einen Teppich sucht sie?	Ona traži sag.
	Kakav sag traži?

8. vježba

Umetnite odgovarajuću upitnu riječ iz desnog stupca u sljedeća pitanja:

1. ... für ein Auto hat er?	Wen
2. ... kommt er?	Wer
3. ... besucht er?	Was
4. ... wohnt die Freundin ?	Wie
5. ... ist sie ?	Warum
6. ... heißt sie ?	Wann
7. ... liebt er sie ?	Wo

23. Niječne rečenice

U 17. poglavlju već smo upoznali široku upotrebu riječi **kein** u tvorbi niječnih rečenica. Kad se ne može upotrijebiti **kein** (**kein** se upotrebljava samo ispred imenica kad bi one stajale s neodređenim članom, tj. **kein** znači samo „ne jedan“ ili „nijedan“), onda se upotrebljava negacija **nicht**. Negacija **nicht** slijedi glagol, no katkad se odvađa od njega i javlja kasnije u rečenici, čak i na kraju rečenice. Nikad se ne javlja između subjekta i glagola.

Evo nekoliko primjera niječnih rečenica:

Er schwimmt nicht immer.	On ne pliva uvijek.
Wir kennen sie noch nicht.	Mi ih još ne poznajemo.
Es funktioniert nicht gut.	Ne radi dobro.

Isti se princip primjenjuje i u pitanjima s glagolima iz 22. poglavlja:

Ist er nicht Elektriker?	Nije li on električar?
Kommt er nicht heute?	Ne dolazi li danas?
Kommt er nicht oft?	Ne dolazi li često?
Warum arbeiten sie nicht?	Zašto ne rade?

ali:

Hat sie keine Geschwister?	Nema li ona braće i sestara?
-----------------------------------	------------------------------

24. Zapovijedi i molbe

Započnite uputu ili zahtjev glagolom s nastavkom **-en** i zatim nastavite sa **Sie**:

Kommen Sie sofort!	Odmah dođite!
Ako želimo malo ublažiti ton, možemo dodati bitte (molim):	
Geben Sie mir bitte die Zeitung!	Molim Vas dajte mi novine.

Usporedite ovu rečenicu s gotovo posve jednakom rečenicom u 22. poglavlju. One izgledaju jednako, ali se razlikuju u intonaciji. Jedini oblik upute koji se razlikuje od gore navedenog je oblik glagola biti (**sein**) koji glasi: **seien Sie!** Evo primjera:

Seien Sie so nett und bringen Sie mir die Zeitung!	Budite tako ljubazni i donesite mi novine.
---	--

9. vježba

Prevedite sljedeći prizor na njemački. Prevedite samo ono što govornici kažu, a ne upute. Trebat će vam ove nove riječi:

prodavač	der Verkäufer
molim lijepo...?	bitte schön...?
vodič	der Führer (-)
vodič kroz grad	der Stadtführer (-)
pitati	fragen
šef, poslovođa	der Chef (-s)
tražiti	suchen
tako nešto	so etwas
sigurno	sicher
prijeko	drüben
pogledati, zaviriti	gucken
tamo	dort
ludo, šašavo	verrückt
od	von
naravno	natürlich
trebati	brauchen
ovdje	hier
poznavati	kennen
grad	die Stadt (-e)

Strankinja (Fremde) pokušava kupiti vodič kroz grad u knjižari u Bunsenheimu:

Prodavač	Izvolite...?
Strankinja	Dobar dan. Imate li vodič?
P	Kakav vodič?
S	Vodič kroz grad?
P	Ne znam. Pitajte šefa.
S	Dobar dan. Tražim vodič kroz grad.
	Imate li takvo što?
Šef	Da, naravno. Vodiči su ondje prijeko. Pogledajte tamo.

Deset minuta kasnije

S	To je ludo. Našla sam vodiče kroz Frankfurt, Gießen, Marburg i Kassel, ali ne i vodič kroz Bunsenheim.
Šef	Naravno da ne. Što će nam vodič za Bunsenheim? Mi ovdje živimo i poznajemo svoj grad.

Pošto ispravite svoj prijevod uz pomoć rješenja na kraju knjige, naučite dijalog napamet.

25. Pridjevi i prilozi

Već ste ponešto naučili o imenicama i glagolima u njemačkom jeziku. Imenice su riječi kojima se imenuju osobe, stvari i pojmovi, a glagoli izriču radnje. Sada ćemo uvesti pojam opisnih riječi ili pridjeva, kojima proširujemo značenje imenica, te priloge kojima proširujemo značenje glagola.

Pridjevi mogu prethoditi imenicama, dakle stajati ispred njih, npr. „lijepo vrijeme“. Pridjevi mogu opisivati imenicu i ako su s njom povezani oblikom glagola **sein** (biti), npr. „vrijeme je bilo lijepo“. Prilozi se upotrebljavaju mnogo slobodnije i upotpunjavaju ili proširuju značenje radnje koju izriče glagol, npr. „nezgodno je pao“. Prilog se može odnositi i na značenje cijele rečenice, npr. „snažno je udarila rukom po stolu“. U njemačkom jeziku ista riječ može se upotrebljavati kao pridjev i kao prilog:

Das Wetter ist schlecht.

Vrijeme je loše.

Das Kind singt schlecht.

Dijete loše pjeva.

O pridjevima koji prethode imenicama govorit ćemo u 29. poglavlju.

(a) Pridjevi i prilozi pojačavaju, oslabljuju ili niječu značenje riječi:

sehr	vrlo
zu	pre-
so	tako
ziemlich	prilično
etwas	nešto
nicht	ne
nicht so	ne tako
gar nicht	uopće ne

Der Chef ist gar nicht höflich.

Šef uopće nije uljudan.

Das Kind trinkt die Milch

Dijete prilično brzo prije mlijeko.

ziemlich schnell.

(b) pridjevi i prilozi tvore komparative i superlative na isti način:

(I.) *Komparativ* (drugi stupanj)

Das Wetter ist heute schlechter als gestern.

Vrijeme je danas lošije nego jučer.

Das Kind singt schlecht, aber die Mutter singt schlechter.

Dijete loše pjeva, ali majka pjeva lošije.

Za komparativ dodajte nastavak **-er** osnovnom pridjevu ili prilogu i prema potrebi upotrijebite **als**. Katkad, a posebice kod učestalih pridjeva i priloga morat ćete promijeniti i samoglasnik:

alt	star	älter	stariji
arm	siromašan	ärmer	siromašniji

groß	velik	größer	veći
hart	tvrd	härter	tvrdi
jung	mlad	jünger	mlađi
kalt	hladan	kälter	hladniji
klug	pаметan	klüger	pametniji
krank	bolestan	kränker	bolesniji
kurz	kratak	kürzer	kraći
lang	dug	länger	duži
oft	čest	öfter	češći
schwach	slab	schwächer	slabiji
stark	jak	stärker	jači
warm	topao	wärmer	topliji

Ove promjene samoglasnika prenose se i u superlativ.

(II.) *Superlativ* (treći stupanj)

Das Wetter war vorgestern
am schlechtesten. Vrijeme je prekjučer bilo
najlošije.

Der Vater singt
am schlechtesten. Otac najlošije pjeva.

Das Wetter war vorvorgestern
am schönsten. Vrijeme je preprekjučer bilo
najljepše.

Die Kusine singt am schönsten. Sestrična najljepše pjeva.

Za tvorbu superlativa stavite ispred pridjeva ili priloga riječ **am**, a samoj riječi dodajte nastavak **-(e)sten**. Umetak **-e** se upotrebljava kada korijen riječi završava sa **-s**, **-ß** (ali ne kod **groß** – **am größten**), **-d** i **-t**. Međutim, kada pridjev stoji ispred imenice (npr. „najljepše vrijeme“), ne upotrebljava se **am**, a i nastavak može biti različit od **-en**. O tome govori 29. poglavlje.

(c) U njemačkom, kao i u većini jezika, nekoliko pridjeva i priloga ima posebne oblike:

gut	dobar	besser	bolji	am besten	najbolji
viel	mnogo	mehr	više	am meisten	najviše
hoch	visok	höher	viši	am höchsten	najviši
nahe	blizu	näher	bliže	am nächsten	najbliže

(d) **so ... wie** = tako ... kao

Kada uspoređujemo dvije imenice iste vrijednosti u njemačkom se upotrebljava izraz **so ... wie** (točkice stoje umjesto pridjeva ili priloga):

Das Haus ist so klein wie Kuća je malena kao šupa.
ein Schuppen.

Ich komme so schnell wie Doći ću što brže budem mogao.
möglich.

Možemo također upotrijebiti izraz **ebenso ... wie**:

Das Schlafzimmer ist Spavaća soba je jednako velika
ebenso groß wie das kao dnevna soba.
Wohnzimmer.

Der Vetter singt ebenso Bratić pjeva jednako lijepo kao
schön wie die Kusine. sestrična.

10. vježba

1. Meine Mutter ist alt, aber mein Vater ist älter.

Nastavite popunjavati rečenice prema gornjem modelu:

2. Mein Bruder ist groß, aber meine Schwester ist...

3. Die Frau ist jung, aber die Wirtin ist...

4. Der Sohn ist klug, aber die Tochter ist...

5. Das Zimmer ist warm, aber das Bett ist...

6. Die gelbe Nelke ist lang, aber die rote Rose ist...

7. Die Frau ist nett, aber der Mann ist...

RAZGOVOR

Prevedite sljedeći prizor na hrvatski. Trebat ćete ove riječi:

die Hausbesitzerin (-nen)	kućevlasnica
das Wohnzimmer (-)	dnevna soba
das Schlafzimmer (-)	spavaća soba
der Mieter (-)	zakupnik, stanar
der Flur (-e)	predsoblje
dunk(e)l+	taman
die Straße (-n)	ulica
laut	glasno, bučan
eigentlich	zapravo
oben	gore
hell	svijetlo
der Raum (-e)	soba, prostorija
bestimmt	svakako
breit	širok
unten	dolje
die Decke (-n)	strop
niedrig	nizak
winzig	malen, sićušan

gegenüber	prekoputa
die Aussicht (-en)	pogled
wunderschön	prekrasan
der Garten (-)	vrt
liegen	ležati
nämlich	naime
hinten	straga
ruhig	miran, mirno
vorn	naprijed, sprijeda
nehmen	uzeti
übrigens	uostalom, inače
der Monat (-e)	mjesec
teu(e)r+	skup
jetzt	sada
zahlen	platiti

+ Slovo u zagradi nestat će kada pridjevu ili prilogu dodamo još jedan slog, npr. -er.

Prizor: Kućevlasnica pokazuje tri prazna stana mogućem stanaru: jedan u prizemlju na uličnoj strani kuće i dva na prvom katu, jedan na uličnoj, a drugi na vrtnoj strani kuće.

(a) U stanu u prizemlju

Hausbesitzerin Die Wohnung ist schön groß, zwei Wohnzimmer, vier Schlafzimmer, zwei Toiletten...

Mieter Der Flur ist zu dunkel, und die Straße ist ziemlich laut. Diese Wohnung ist mir eigentlich zu groß. Ich brauche keine vier Schlafzimmer, eigentlich nur zwei... Sind die Wohnungen oben kleiner?

H Ja. Sie sind auch etwas heller als diese.

(b) U stanu na prvom katu, s ulične strane

H Diese Räume gefallen Ihnen bestimmt... nur ein Wohnzimmer, aber breiter und länger als das Wohnzimmer unten.

M Ja, schön, aber die Decke ist niedriger als unten. Die drei Schlafzimmer sind mir zu winzig, und es ist ebenso laut hier wie unten.

(c) U stanu na prvom katu, na vrtnoj strani

H Diese Wohnung ist am schönsten. Hier sind nur zwei Schlafzimmer. Sie sind aber etwas größer als die Schlafzimmer gegenüber. Die Aussicht

ist wunderschön, der Garten liegt nämlich hinten.

M Ja, und diese Wohnung ist auch viel ruhiger als die Wohnungen vorn. Ja, ich nehme sie... Wie hoch ist übrigens die Miete?

H Neunhundertfünfzig Euro pro Monat.

M Was!!?? Nein, das ist mir zu teuer. Das ist viel mehr, als ich jetzt zahle.

Usporedite svoj prijevod s prijevodom koji slijedi. Kada ispravite svoju verziju prijevoda, naučite rečenice dijaloga napamet.

PRIJEVOD

(a) U stanu u prizemlju

Kućevlasnica Ovaj stan je lijepo prostran, dvije dnevne sobe, četiri spavaće sobe, dva zahoda ...

Stanar Predsoblje je pretamno, a ulica je prilično bučna. Ovaj mi je stan zapravo prevelik. Ja ne trebam četiri spavaće sobe, samo dvije... Jesu li stanovi gore manji?

K Da. Oni su i nešto svjetliji nego ovaj.

(b) U stanu na prvom katu, s ulične strane

K Ovaj prostor će vam se sigurno svidjeti... samo jedna dnevna soba, ali šira i duža od dnevne sobe dolje.

S Da, lijepo je to, ali strop je niži nego dolje. Ove tri spavaće sobe su mi premalene, a bučno je kao i dolje.

(c) U stanu na prvom katu, na stražnjoj strani

K Ovaj je stan najljepši. Tu su samo dvije spavaće sobe. Ali one su nešto veće od spavaćih soba prekoputa. Pogled je prekrasan, naime straga je vrt.

S Da, a ovaj stan je i mnogo mirniji od stana na prednjoj strani. Da, uzet ću ga... Uostalom, kolika je najamnina?

K Devetstopedeset eura na mjesec.

S Što!!?? Ne, to mi je preskupo. To je mnogo više nego što sada plaćam.

6. lekcija

26. Prijedlozi

Prijedlozi su nepromjenljive riječi. Upotrebljavaju se za povezivanje ostalih vrsta riječi: imenica, pridjeva i glagola. Na taj način omogućuju tvorbu kompleksnijih struktura. Prijedlozi, kao što im to i ime kaže, obično stoje ispred imenica ili zamjenica:

ići u kuću pismo od brata razgovarati o njemu
gledati prema njoj bačeno na zemlju

Pojedini prijedlozi upotrebljavaju se sa strogo određenim padežom imenice koja slijedi: to može biti padež DO, dakle akuzativ, ili padež IO, dakle dativ. Neki prijedlozi mogu se upotrebljavati i s akuzativom i s dativom, što ovisi o značenju. Predstaviti ćemo prijedloge koji su grupirani prema padežima s kojima se upotrebljavaju. Gotovo je nemoguće prevoditi prijedloge s jezika na jezik bez odgovarajućeg konteksta. Gdje je to moguće, dat ćemo prijevod. Prijedloge ćete najbolje naučiti ako učite njihovu upotrebu u odgovarajućem kontekstu. Također je potrebno pamtiti fraze i iznimke.

(a) *Prijedlozi s imenicom u akuzativu – padežu direktnog objekta (DO)*

durch	kroz, po
für	za, po, prema
gegen	protiv, prema, oko, gotovo
ohne	bez
um	oko, okolo, za, u

Zapamtite tri sažeta oblika kada iza prijedloga slijedi **das**:

durchs (= durch das)	kroz prozor
Fenster	
fürs (= für das) Theater	za kazalište
ums (= um das) Feuer	oko vatre

(b) *Prijedlozi s imenicom u dativu – padežu indirektnog objekta (IO)*

aus	iz, od
bei	kod, pri, uz, kraj, pored
mit	s(a)
nach	u, prema, po, iza, poslije (prema nekome mjestu, posebice u izrazu nach Hause)
seit	od, odavno
von	od (vrijeme, mjesto), o, iz, sa, po
zu	k, do, u, za, po, kod, prema, uz

Zapamtite ove sažete oblike kada iza prijedloga stoji **dem**:

beim (= bei dem) Gewitter	u oluji
vom (= von dem) Dach	s krova
zum (= zu dem) Arzt	k liječniku

te kada slijedi der (padež IO za ženski rod)	
zur (= zu der) Seite	sa strane

(c) *Prijedlozi s akuzativom i dativom (DO/IO)*

Na pitanje „gdje?“ dolazi dativ. Na pitanje „kamo?“ dolazi akuzativ. U sljedećem popisu donosimo dva moguća značenja za svaki prijedlog:

	DO/A	IO/D
an	na (stranu), do (rubu)	pri, kod, na (strani) u (s danima i datumima)
auf	na (vrh, ravnu površinu)	na (uz glagole koji ne označavaju kretanje)
hinter	iza	iza
in	u (uz glagole kretanja)	u (u kontekstu prostora, vremena no uz brojeve vezane uz godine trebamo oblik im , npr. im Jahre 1992); unutra, iznutra
neben	pokraj, uz	pokraj, uz, zajedno s(a)
über	preko (s jedne na drugu stranu)	iznad, preko
unter	do ispod, do dolje, ispod	ispod, pod
vor	ispred, do	prije, ispred, prije, pred (u kontekstu prošlog vremena)
zwischen	između	između

Zapamtite ove sažete oblike kada iza prijedloga slijedi **das**:

ans (= an das) Feuer	na vatru
aufs (= auf das) Wasser	na vodu
ins (= in das) Netz	u mrežu
vors (= vor das) Auto	pred automobil

kao i kada slijedi **dem**:

am (= an dem) Montag	u ponedjeljak
im (= in dem) Schnee	u snijegu

Sljedeće rečenice pokazat će princip odabira padeža imenice nakon prijedloga – akuzativ ili dativ (DO ili IO):

- (I.) **Fritz geht an den Schrank, Liese steht am Schrank.**
Fritz ide prema ormaru, Liese stoji uz ormar.
- (II.) **Er legt die Zeitung auf den Schrank, sie liegt jetzt auf dem Schrank.**
On stavlja novine na ormar, one sada leže (stoje) na ormaru.
- (III.) **Fritz springt hinter den Schrank, Liese ist schon hinter dem Schrank.**
Fritz skače iza ormara, Liese je već iza ormara.
- (IV.) **Fritz geht jetzt in den Schrank, Liese singt im Schrank.**
Fritz sada ulazi u ormar, Liese pjeva u ormaru.
- (V.) **Die Katze geht neben den Stuhl, der Hund liegt schon neben dem Stuhl.**
Mačka prolazi pokraj stolca, pas već leži pokraj stolca.
- (VI.) **Die Katze springt über den Tisch, die Uhr hängt über dem Tisch.**
Mačka skače preko stola, sat visi iznad stola.
- (VII.) **Fritz kriecht unter den Tisch, die Zeitung liegt unter dem Tisch.**
Fritz puže pod stol, novine leže pod stolom.
Opaska: treba paziti na oblike imenica iza prijedloga, ovisno o tome imamo li glagole kretanja (s akuzativom imenice) ili stanja i mirovanja (s dativom) isključivo u njemačkom jeziku, bez obzira na oblik u prijevodu.
- (d) Dva prijedloga koja se ne uklapaju u gornja pravila: **bis i gegenüber**
(I.) **bis** se može upotrebljavati na dva načina:
kada izriče vrijeme ili brojeve, onda znači: dok, do, do nekog vremena.
Opaska: iza prijedloga slijedi akuzativ, npr. **bis nächstes Jahr**, do sljedeće godine; **bis nächsten Montag**, do sljedećeg ponedjeljka.
U ostalim izrazima prijedlog znači: do (odnosi se na broj ili mjesto).
Opaska: prijedlog ne može stajati sam, osim u imenima mjesta.

Iza **bis** mora slijediti prijedlog poput **an, auf, in**. Taj drugi prijedlog utjecat će na izbor padeža imenice ili zamjenice koja slijedi.

Evo primjera za obje upotrebe:
Fritz kommt nur bis Bunsenheim, findet ein Gasthaus, geht bis an die Tür, wartet bis fünf Uhr, zählt bis fünfzig, kommt dann bis in die Gaststube, aber: keiner ist da!

Fritz dolazi samo do Bunsenheima, nađe gostionicu, ide do vrata, čeka do pet sati, broji do pedeset, uđe onda u sobu za goste, ali ondje nema nikoga!

(II.) **gegenüber** znači: nasuprot, prema, u usporedbi s.

Opaska: prijedlog obično slijedi imenicu ili zamjenicu na koju se odnosi. Imenica ili zamjenica ispred prijedloga **gegenüber** mora stajati u padežu IO (dativu).

Evo primjera:

Die Kirche steht am Marktplatz dem Gasthaus „Zur Rose“ gegenüber, und Sie finden das Theater am Theaterplatz der Touristeninformation gegenüber.

Crkva je na trgu, preko puta (nasuprot) gostionici „K ruži“, a kazalište na Kazališnom trgu, nasuprot turističkoj agenciji.

11. vježba

Dovršite priču koja slijedi na osnovi crteža, i to tako da u prazna mjesta označena slovom „P“ za prijedlog umetnete odgovarajući prijedlog, a članovima dodate odgovarajuće nastavke za padež. Bit će vam potrebni sljedeći podaci:

(I.) *Prijedlozi su navedeni redom kojim se javljaju u tekstu priče:*
mit, in, vor, auf, auf, neben, hinter, mit, auf, für, in

(II.) *Nove riječi s naznakom značenja i roda također su poredane prema redu javljanja u tekstu:*

der Verbrecher (-)	provalnik
der Pinsel (-)	kist
die Palette (-n)	paleta
die Hand (-en)	ruka
das Bild (-er)	slika
die Sache (-n)	stvar
die Tischdecke (-n)	stolnjak
das Brot (-e)	kruh
das Glas (-er)	čaša
die Flasche (-n)	boca
der Korken (-)	čep
das Etikett (-en)	naljepnica
wichtig	važno
die Feile (-n)	turpija

Der Verbrecher steht P ein ... Pinsel und ein ... Palette P d ...
Hand P ein ... Bild P d ... Bild sind mehrere Sachen. P ein ...
Tischdecke liegt ein Brot. P d ... Brot ist ein Glas, und P d ...
Brot ist eine Flasche P ein ... Korken. P d ... Flasche ist ein
Etikett. Was ist aber P d ... Verbrecher am wichtigsten? Die Feile
P d ... Brot natürlich!

12. vježba

Prevedite sljedeće rečenice na njemački jezik – to je zapravo mini triler. Evo popisa novih riječi koje ćete trebati, a iza rečenica koje trebate prevesti naći ćete potrebne prijedloge u zagradama. Neke će vam se rečenice činiti malo čudne, no željeli smo da vam prijevod bude „pravi njemački“.

provalnik
kućna vrata
kucati
nitko, nijedan
viriti
naći
registrarska oznaka
garaža
natrag
staviti, gurati
okvir, dovratnik
otvoriti

der Einbrecher (-)
die Haustür (-en)
klopfen
niemand, keiner
gucken
finden
das Nummernschild (-er)
die Garage (-n)
zurück
stecken
der Rahmen (-)
öffnen

stube
sjediti
kostur
sjekira

die Treppe (-n)
sitzen
das Skelett (-e)
die Axt (-e)

Provalnik ide do kućnih vrata. (bis an)
On kuca na vrata. (an)
Nitko ne dolazi do vrata. (zu)
On ide iza kuće i viri kroz prozor. (um, durch)
On nađe automobil bez registrarske oznake između kuće i garaže.
(ohne, zwischen)
On ide natrag do kućnih vrata. (an)
On stavlja (gura) turpiju između vrata i dovratka. (zwischen)
On otvara vrata turpijom i ulazi u predvorje. (mit, in)
Nasuprot njemu na stubama sjedi kostur sa sjekirom u glavi.
(gegenüber, auf, mit, in)

27. Kako izreći postojanje ili raspoloživost

U hrvatskom jeziku postoje razni načini da kažemo kako nešto je/nije ovdje, nečega ima/nema itd. Uglavnom upotrebljavamo glagol „biti“ i ponekad „imati“. Evo nekoliko primjera – obratite pozornost na padeže imenica koje slijede spomenute glagole:

U smočnici je miš.
U rijeci su ribe i rakovi.
Ima kolača i kave za užinu.
Nemamo više kruha kod kuće.

Opaska: u hrvatskom se padež iza glagola imati/nemati zove partitivni genitiv.

Kada je važno naglasiti da nešto postoji/ne postoji ili da nam stoji/ne stoji na raspolaganju, u njemačkom jeziku upotrebljava se glagol **geben** u obliku **es gibt**. U ovom izrazu **es** je subjekt, a stvari koje se navode moraju biti u padežu DO (akuzativu):

Es gibt heute einen Film im Fernsehen.

Danas je na televiziji film / ima film.

Gibt es keinen Kuchen mehr?

Zar više nema kolača?

Es gibt einige Ausländer im Hotel.

U hotelu ima nekoliko stranaca.

Es gibt jetzt Abendbrot!

Sada je večera!

Iz gornjih ste primjera mogli vidjeti da se oblik **es gibt** ne mijenja ako slijedi množina – to je i logično jer je **es** u jednini. Pitanje: **Was gibt es?** (koje se obično izgovara skraćeno: **Was gibt's**) znači: Što ima...? (obično se odnosi na ručak, robu u prodavaonici, program na televiziji itd.)

13. vježba

Prevedite sljedeći razgovor na njemački jezik. Bit će vam potrebne sljedeće riječi:

hotelski gost	der Hotelgast (-e)
televizija	das Fernsehen
na televiziji	im Fernsehen
večeras	heute abend
konobar	der Kellner (-)
televizijski vodič, časopis	die Fernsehzeitung (-en)
tjedan	die Woche (-n)
ovog tjedna, ovaj tjedan	diese Woche (kao „heute abend“)
dnevne novine	die Tageszeitung (-en)
ovdje	hier
nažalost	leider
jučer	gestern

U salonu za televiziju u hotelu

Hotelski gost Što ima večeras na televiziji?

Konobar Ne znam.

G Molim pogledajte u televizijski vodič. (in + DO)

K Nema televizijskog vodiča ovaj tjedan.

G Ima li dnevnih novina?

K Da, evo dnevnih novina, ali na žalost od jučer.
(von)

7. lekcija

28. Riječi slične članovima

Određeni član (**d...**) označava poznate i već spomenute imenice. Neodređeni član (**ein...**) se odnosi na nepoznato, prvi put spomenuto. Ima riječi koje su slične članovima: javljaju se na istome mjestu ispred imenica, imaju nastavke poput njih i, dakako, slično značenje. Nastavke kao **ein...** imaju riječi koje naznačavaju posjedovanje (moj, tvoj, njegov, njezin, njegovo, naš, vaš, njihov). Nastavke kao **d...** ima šest drugih riječi koje ne označavaju posjedovanje, tj. riječi koje uključuju značenja „ovaj“, „svaki“, „koji“?

(a) Riječi koje imaju nastavke kao određeni član:

dieser	ovaj (odnosi se na osobe ili predmete u blizini)
jener	onaj (za udaljenije)
welcher	koji? kakav?
jeder	svaki
solcher	takav
mancher	neki

(I.) **jener** se često upotrebljava s **dieser**: ovaj ... onaj.

(II.) **solch...** i **manch...** u jednini imaju i alternativne oblike **solch ein** i **manch ein**, a u tom slučaju samo **ein** dobiva nastavke. Znače nje **solch ein** može se izreći i oblikom **ein solch...** (ovdje za nastavke pogledati poglavlje 29, b) i vrlo učestalim oblikom **so ein**.

(III.) **manch...** ima nekoliko značenja: „mnogi“, „pojedini“, „neki“, „nekoliko“. Bez obzira na oblik jednine ili množine, riječ je uvijek po značenju množina.

Sve te riječi sklanjaju se kao određeni član.

	JEDNINA			MNOŽINA
	m	ž	s	m ž s
N	dieser	diese	dieses	diese
A	diesen	diese	dieses	diese
D	diesem	dieser	diesem	diesen

Primjeri:

dies... **Kennen Sie Dieses Buch aus der Hugo-Reihe?**
Poznajete li ovu knjigu iz zbirke Hugo?

jed... **Jedes Kind bekommt ein Ei.**
Svako dijete dobiva jedno jaje.
Ich bin für jeden Vorschlag offen.
Spreman sam za bilo koji prijedlog.

welch... **Auf welchen Bus warten Sie?**
Koji autobus čekate?
Welchen Druck hat der Reifen?
Kakav tlak ima guma?

jen... **Der Film stammt aus jener Zeit vor dem 1. Weltkrieg.**
Film potječe iz onog vremena prije 1. svjetskog rata.
Wir sprechen oft über dieses und jenes.
Pričamo često o ovom i onom.

solch... **Er hat solche Schwierigkeiten mit seinem Vater.**
Ima takve teškoće sa svojim ocem.
Wir haben solches Glück mit dem Wetter.
Imamo takvu sreću s vremenom.

manch... **Mancher Polizist trinkt selbst zu viel.**
I pokoji policajac previše pije.

Sve riječi koje pripadaju tipu **d...** mogu se upotrebljavati ne samo ispred imenica već i samostalno, a imenica se podrazumijeva prema kontekstu.

Ich trinke aus diesem Glas. Trinken Sie aus diesem?
Pit ću iz ove čaše. Hoćete li vi piti iz ove?

jeder (A: **jeden**, D: **jedem**) kada je riječ sama znači „svatko“ (kao što riječ **keiner** (A: **keinen**, D: **keinem**), kada je sama, znači „nitko“).

(b) Riječi koje dobivaju nastavke kao određeni član

mein	moj	unser	naš
dein	tvoj	euer	vaš
ihr	njezin	Ihr	Vaš
sein	njegov	ihr	njihov

Riječi tipa **ein** na primjeru **unser** i **Ihr**:

		JEDNINA			MNOŽINA
		<i>m</i>	<i>ž</i>	<i>s</i>	<i>m ž s</i>
N		unser	unsere	unser	unsere
A		unseren	unsere	unser	unsere
D		unserem	unserer	unserem	unseren

		JEDNINA			MNOŽINA
		<i>m</i>	<i>ž</i>	<i>s</i>	<i>m ž s</i>
N		Ihr	Ihre	ihr	Ihre
A		Ihren	Ihre	Ihr	Ihre
D		Ihrem	Ihrer	Ihrem	Ihren

Sve riječi tipa **ein** koje imaju značenje svojine ili posjedovanja, mogu se upotrebljavati ne samo ispred imenica već i samostalno, i imaju značenje „moj, naš, vaš, njegov, njezin, njegovo, njihov“.

Nastavci su jednaki kao u gornjim tablicama, osim što oblik za S (nominativ) u muškom rodu jednine dobiva nastavak **-er**, a srednji rod jednine kada je S ili DO (akuzativ) dobiva nastavak **-s**.

Leihen Sie mir bitte Ihren Bleistift. Meiner ist weg.

Posudite mi, molim, svoju olovku. Moja je nestala. (Nema je.)

Mein Fahrrad ist fünf Jahre alt. Wie alt ist Ihrs?

Moj bicikl je star pet godina. Kojiko je star vaš?

14. vježba

1. **Geht er ohne seine Freundin ins Theater?**

Nein, er geht mit seiner Freundin ins Theater.

Nastavite s vježbom prema zadanome modelu, s punim rečenicama:

2. **Ist sie ohne ihre Schwester bei Müllers eingeladen?**

Nein, ...

3. **Kommt der Vater mit unserem Geschenk für die Mutter?**

Nein, ...

4. **Esse ich den Kuchen ohne eine Tasse Kaffee?**

Nein, ...

5. **Geht er ohne seinen Stadtführer durch Frankfurt?**

Nein, ...

6. *Mache ich das Abendbrot mit meiner Tochter?*
Nein, ...
7. *Geht sie mit ihrem Bruder zur Tante?*
Nein, ...
8. *Kaufen wir die Wurst mit einer Cola?*
Nein, ...

29. Pridjevi

Kada pridjevi stoje neposredno ispred imenice, tada dobivaju nastavke koji su slični, ali ne posve jednaki, nastavcima za određene i neodređene članove.

Postoje tri skupine nastavaka koje valja naučiti, ovisno o sljedećem:

- (a) prisutna je riječ tipa **der**,
(b) prisutna je riječ tipa **ein**,
(c) nema ni riječi tipa **der** ni tipa **ein**.

(a) Pridjevi koji slijede iza određenog člana:

	JEDNINA			MNOŽINA
	<i>m</i>	<i>ž</i>	<i>s</i>	<i>m ž s</i>
N	der arme Mann	die arme Frau	das arme Kind	die armen Leute
A	den armen Mann	die arme Frau	das arme Kind	die armen Leute
D	dem armen Mann	der armen Frau	dem armen Kind	den armen Leuten*

Imenice u množini u padežu IO (dativ) uvijek imaju nastavak -n, osim kod imenica stranog podrijetla, npr. **Autos**.

Sažetak pridjevskih nastavaka nakon određenog člana:

	JEDNINA			MNOŽINA
	<i>m</i>	<i>ž</i>	<i>s</i>	<i>m ž s</i>
N	-e	-e	-e	
A	-en	-e	-e	-en
D	-en	-en	-en	

(b) Pridjevi koji dolaze iza riječi tipa **ein**

	JEDNINA			MNOŽINA
	<i>m</i>	<i>ž</i>	<i>s</i>	<i>m ž s</i>
N	ihr armer Mann	seine arme Frau	ihr armes Kind	ihre armen Kinder
A	ihren armen Mann	seine arme Frau	ihr armes Kind	ihre armen Kinder
D	ihrem armen Mann	seiner armen Frau	ihrem armen Kind	ihren armen Kindern

Sažetak pridjevskih nastavaka nakon riječi tipa **ein**:

	JEDNINA			MNOŽINA
	<i>m</i>	<i>ž</i>	<i>s</i>	<i>m ž s</i>
N	-er	-e	-es	
A	-en	-e	-es	-en
D	-en	-en	-en	

(c) Pridjevi ispred kojih ne stoji riječ tipa **d...** ili **ein**

Svi se nastavci sada dobro razlikuju i bit će ih lako naučiti ako zapamtite odakle potječu – pogledajte dolje:

	JEDNINA			MNOŽINA
	<i>m</i>	<i>ž</i>	<i>s</i>	<i>m ž s</i>
N	kalter Wein	kalte Limonade	kaltes Bier	kalte Getränke
A	kalten Wein	kalte Limonade	kaltes Bier	kalte Getränke
D	kaltem Wein	kalter Limonade	kaltem Bier	kalten Getränke

Sažetak pridjevskih nastavaka kada nema d... ili ein:

	JEDNINA			MNOŽINA
	m	ž	s	m ž s
N	-er	-e	-es	-e
A	-en	-e	-es	-e
D	-em	-er	-em	-en

30. Brojevi: redni brojevi i razlomci

(a) Evo redoslijeda rednih brojeva (prvi, treći, itd.):

(I.) prvi: **erst**

(II.) drugi do devetnaesti: glavnom broju (18. poglavlje) valja dodati nastavak -t, tako „drugi“ postaje **zweit**, „deveti“ postaje **neunt**, a „osamnaesti“ postaje **achtzehnt**.

iznimke: **treći dritt** (-ei postaje -i-)
sedmi siebt (**sieben** gubi nastavak -en)
osmi acht (**acht** ne dobiva dodatni -t)

(III.) od dvadeseti na dalje valja dodati -st glavnom broju, tako **tridesetpeti** postaje **fünfunddreißigst**; **stoti** je **hundertst**.

Redni se brojevi uglavnom sklanjaju kao pridjevi koji stoje ispred imenice: upotrebljavaju nastavke opisane u 29. poglavlju.

Die fünfte Person von rechts ist mein Vater.

Peta osoba s desne strane je moj otac.

Ich nehme gern ein drittes Glas von dem herrlichen Wein.

Rado ću popiti treću čašu ovog sjajnog vina.

Evo dalje upotrebe nastavaka iz 29. poglavlja, odjeljak c:

Sie benutzen als erster (ili **erste** ako se obraćate ženskoj osobi) **unsere neue Maschine.**

Vi kao prvi upotrebljavate naš novi stroj.

Ich bin als siebter mit der Prüfung fertig.

Ja sam sedmi završio ispit.

(b) Osim kod »polovica«, **die Hälfte** (-n), razlomci se tvore dodavanjem nastavka -el rednom broju, a onda taj oblik postaje imenica srednjeg roda. Npr. »četvrtina«: **das Viertel** (-), »desetina«: **das Zehntel** (-). Dalje, »dvije trećine«: **zwei Drittel**,

»tri osmine«: **drei Achtel**. »Polovica + nečega« izriče se pomoću prijedloga **von** koji slijedi iza **die Hälfte**: **die Hälfte von...**, a ne s genitivom (50. poglavlje).

Die Hälfte von dem Geld gehört mir.

Polovica novca pripada meni.

Međutim, ako iza »polovica« ne slijedi imenica s određenim članom d... ili riječju koja ima slično značenje, npr. »ovaj«, »moj«, »svaki« itd., već imenica s neodređenim članom **ein...**, umjesto imenice **die Hälfte** valja upotrijebiti pridjev **halb** (pola). Dakle: »pola sata« je **eine halbe Stunde**, a »pola kruha« **ein halbes Brot**.

Viertel se pojavljuje u mnogo složenica, kao npr. »četvrt + sat«, **eine Viertelstunde**; »četvrt + litra«, **ein Viertelliter** (imenica muškog ili srednjeg roda, bez promjene u množini).

»jedan i pol« je **anderthalb** ili **eineinhalb** ili čak **einundeinhalb**
 »pet i pol« je **fünfeinhalb** ili **fünfundeinhalb**.

Ti oblici ne dobivaju pridjevske nastavke, čak ni kada stoje ispred imenice.

31. Oblici koje upotrebljavamo u razgovoru s bliskim osobama

U razgovorima unutar obitelji, među djecom, učenicima i studentima, prijateljima i suradnicima, uobičajeno je da se upotrebljava 2. lice zamjenica (»ti/tvoj«) i odgovarajući oblik glagola. Zasad ćemo se osvrnuti samo na oblik jednine:

ZAMJENICE	POSVOJNE ZAMJENICE	GLAGOLI (PREZENT)	ZAPOVJEDNI NAČIN
N du		sein – bist haben – hast	sein – sei
A dich	dein (tvoj)	ostali glagoli: osnova + (e)st*	ostali glagoli: samo osnova (bez zamjenice)
D dir			

*(e) se dodaje osnovi koja završava na -t ili -d.

32. Red riječi (I)

Red riječi u njemačkom jeziku spomenut je već u 9. poglavlju kao posebna odlika, dosta zbunjujuća govorniku hrvatskog jezika. Već ste u 6. lekciji počeli vježbati red riječi, iako vjerojatno niste toga ni bili svjesni.

MJESTO	GLAGOL	SUBJEKT
Auf dem Bild	sind	mehrere Sachen.
Auf einer Tischdecke	liegt	ein Brot.
Neben dem Brot	ist	ein Glas.
Hinter dem Brot	ist	eine Flasche mit einem Korken.
Auf der Flasche	ist	ein Etikett.

U jednostavnim tvrdnjama poput gornjih (ne u pitanjima ili uputama) „prirodni“ red riječi u njemačkom jeziku odgovara konstrukcijama u hrvatskom jeziku u rečenicama koje počinju oznakama mjesta ili vremena: Na stolu je knjiga. U jesen je lišće žuto.

U njemačkom jeziku osim oznaka mjesta ili vremena na početku rečenice može stajati DO ili IO. Osnovno pravilo reda riječi u njemačkom je da glagol stoji na drugome mjestu u rečenici, bez obzira koji rečenični dio stoji na prvome mjestu. Jedini uvjet da DO ili IO stoje na početku rečenice je da ti objekti upućuju na nešto spomenuto u prethodnoj rečenici ili da se odnose na nešto što je govorniku na pameti, a odnosi se na već spomenuto. Evo nekoliko dobrih primjera reda riječi koje ste već susreli u prethodnim lekcijama:

DO	GLAGOL	SUBJEKT	OSTATAK
zwei Cola	wollen	Sie	aber nur eine Wurst
den Theaterplatz	finden	Sie	dann sofort
so etwas	glaubt	kein Mensch	
viel Spaß	wünsche	ich	Ihnen heute abend
einen Stadtführer	suche	ich	

IO	GLAGOL	SUBJEKT	OSTATAK
ihr	gefallen	rote Rosen	bestimmt
Ihnen	wünsche	ich	viel Spaß heute abend

15. vježba

Umetnite odgovarajuću riječ iz desnog stupca u sljedeće rečenice. Postoji više od jedne gramatičke mogućnosti, no vidjet ćete da sve mogućnosti neće imati odgovarajuće značenje, odnosno neće imati smisla.

1. glaubt einem Verbrecher.	Solches
2. Blumen sind für die Freundin?	Keiner
3. Kuchen haben sie für das Kind.	Welches?/!
4. Mann finde ich nett.	Jeder
5. Wein schmeckt wunderbar.	Dieser
6. Glück haben wir mit dem Wetter.	Welche?/!
7. Buch aus der Hugo-Reihe kennen Sie?	Jede
8. Hausbesitzer hat Schwierigkeiten.	Keinen
9. Katze kommt ins Haus./?	Diesen

16. vježba

Prevedite sljedeći „prizor“ na hrvatski jezik. Bit će vam potrebne ove nove riječi:

einkaufen	kupovati, ići u kupovinu
jawohl!	naravno, (da), svakako
die Einkaufsliste (-n)	popis stvari koje valja kupiti
alles	sve
erst	najprije, prvo
holen	donijeti, ići po nešto
der Bäcker (-)	pekar
das Weißbrot (-e)	bijeli kruh
frisch	svjež
das Brötchen (-)	pecivo, žemlja
billig	jeftin
der Marktkauf	naziv prodavaonice
fahren	voziti (se)
heute Nachmittag	danas poslijepodne
dorthin	tamo, onamo
na gut!	no, dobro! u redu!
der Metzger (-)	mesar
halb	pola
das Pfund (-e)	funta (mjera za težinu, oko 45 dag)
(-) iza brojeva	
das Hackfleisch	mljeveno meso
gekocht	kuhan

der Schinken bedienen man	šunka posluživati neodređena zamjenica (oni, ljudi, čovjek)
immer	uvijek
das Fleisch lieber	meso radije
die Altstadt müssen dahin	stari grad, gradska jezgra morati tamo, onamo
das Gemüsegeschäft der Kopfsalat (-e) fest	prodavaonica voća i povrća glavica salate čvrsto
die Gurke (-n)	krastavac
die Bohne (-n) grüne Bohnen	grah mahune
die Sache (-n)	stvar
der Salat (-e) ander	salata drugi
das Gemüse eilen doch	povrće žuriti ipak
der Markt (-e) unbedingt	tržnica bezuovjetno
das Ei (-er) Edeka noch viele kriegen	jaje ime lanca trgovina još mnogi/mnoge dobiti

Odlazak u kupovinu

- Sie Gehst du bitte jetzt einkaufen?
 Er Jawohl! Hast du eine Einkaufsliste für mich?
 Sie Nein, ich sage dir alles... Erst hol bitte vom Bäcker ein kleines Weißbrot und zehn frische Brötchen.
 Er Sie sind billiger bei Marktkauf, und wir fahren heute Nachmittag dorthin.
 Sie Na gut! Dann kauf beim Metzger ein halbes Pfund Hackfleisch und zweihundertfünfzig Gramm gekochten Schinken.
 Er Beim Metzger bedient man mich immer schlecht. Ich kaufe Fleisch lieber in der Altstadt, und heute Nachmittag müssen wir auch dahin.

- Sie Na gut! Vom Gemüsegeschäft brauche ich dann einen Kopfsalat, anderthalb Pfund kleine feste Tomaten, eine schöne Gurke, zehn Pfund Kartoffeln und ein Pfund grüne Bohnen.
 Er Die Sachen für den Salat und das andere Gemüse eilen nicht, und morgen ist doch Markt.
 Sie Na gut, aber ich brauche unbedingt Eier von Edeka.
 Er Nein, brauchst du nicht. Wir haben noch viele. Eier kriegen wir dann auch vom Markt.
 Sie Na gut, dann brauchst du nicht einkaufen gehen.

Pokušajte ponoviti gornji razgovor prema sjećanju i pritom neka vas vode sljedeće ključne riječi i izrazi:

- Ona einkaufen?
 On Einkaufsliste?
 Ona sage alles... Bäcker... Weißbrot... Brötchen
 On Marktkauf... fahren
 Ona Metzger... Hackfleisch... Schinken
 On schlecht... Altstadt... nachmittag
 Ona Gemüsegeschäft... Kopfsalat... Tomaten... Gurke... Kartoffeln... Bohnen
 On eilen nicht... Markt
 On Eier
 On brauchst nicht... noch viele... Markt
 Ona nicht einkaufen

17. vježba

*Načinite dijalog u kojem će se svaki par rečenica osnivati na jednom od popisanih parova stvari ili mjesta događanja. Prva rečenica mora biti uputa kako kupiti neku stvar na određenome mjestu, a druga rečenica mora izreći želju (upotrijebite **lieber**) da se ta stvar kupi na nekom drugom mjestu. Poslužite se modelom koji slijedi:*

1. anderthalb Pfund kleine feste Tomaten
auf dem Markt
Hol bitte anderthalb Pfund kleine feste Tomaten vom Gemüsegeschäft. Die Tomaten kaufe ich lieber auf dem Markt.
2. ein kleines Weißbrot
bei Marktkauf
3. 250 Gramm gekochter Schinken
in der Altstadt

4. ein Kopfsalat
auf dem Markt
5. zwanzig Eier
auf dem Markt
6. eine schöne Gurke
auf dem Markt
7. zehn frische Brötchen
bei Marktkauf
8. ein halbes Pfund Hackfleisch
in der Altstadt
9. zehn Pfund Kartoffeln
auf dem Markt
10. ein Pfund grüne Bohnen
auf dem Markt

8. lekcija

33. Red riječi (II)

Pogledajmo prvu rečenicu razgovora iz 16. vježbe:

Gehst du jetzt bitte einkaufen?

U toj rečenici su dva glagola: **gehst** (glagol označen licem i brojem) i **einkaufen** (neodređeni glagolski oblik – infinitiv)

Važno je upamtiti pravilo: ako jednostavna rečenica ima dva glagola, jedan u određenom (finitnom) obliku, a drugi u neodređenom (nefinitnom obliku) onda neodređeni oblik MORA stajati na kraju rečenice.

Gehen se može javljati s drugim glagolima:

Ich gehe zweimal in der Woche schwimmen.

Idem plivati dvaput na tjedan.

Gehen wir morgen abend mit der Gruppe essen?

Idemo li sutra navečer jesti s grupom?

Meine Mutter geht immer früh schlafen.

Moja majka ide uvijek rano spavati.

Manchmal gehen wir stundenlang im Wald spazieren.

Katkad satima šetamo šumom.

34. Pomoćni i modalni glagoli

Osim glagola punog značenja postoje i glagoli nepotpunog značenja. Glagoli nepotpunog značenja uvijek moraju imati dopunu. Dije se na pomoćne glagole („biti“, „htjeti“), koji služe tvorbi složenih glagolskih oblika, i modalne glagole koji se uvijek upotrebljavaju s još jednim glagolom kojemu na neki način mijenjaju značenje; npr. *trebati pjevati* razlikuje se od *moći pjevati* ili *željeti pjevati*. Ovakve glagole zovemo i modalnim glagolima. U njemačkom jeziku takvi su glagoli pomoćni glagol za tvorbu futura, **werden** ili glagol koji izriče dopuštenje da se nešto dogodi, **lassen**. Svi ovi glagoli javljaju se u strukturi iz 33. poglavlja: određeni oblik (pomoćnog glagola) + neodređeni oblik **-en** glagola punog značenja: **ich werde einkaufen; wir lassen sie schlafen.**

Evo svih osam modalnih glagola s oblicima za prezent. Ovi su glagoli nepravilni u većini oblika.

	DÜRFEN	KÖNNEN
	smjeti	moći, znati
ich/er/sie(ona)/es	darf	kann
wir/Sie/sie(oni)	dürfen	können
du	darfst	kannst
ihr	dürft	könnt
	MÖGEN	MÜSSEN
	moći, voljeti	morati
ich/er/sie(ona)/es	mag	muss
wir/Sie/sie(oni)	mögen	müssen
du	magst	musst
ihr	mögt	müßt
	SOLLEN	WOLLEN
	morati, trebati	željeti, htjeti, namjeravati
ich/er/sie(ona)/es	soll	will
wir/Sie/sie(oni)	sollen	wollen
du	sollst	willst
ihr	sollt	wollt
	LASSEN	WERDEN
	dopustiti, pustiti	postati, htjeti: pomoćni glagol za tvorbu futura
ich/er/sie(ona)/es	lasse	werde
wir/Sie/sie(oni)	lassen	werden
du	lässt	wirst
ihr	laßt	werdet

35. Upotreba pomoćnih i modalnih glagola (sadašnje vrijeme)

- (a) **dürfen**: moći, smjeti (dopuštenje), negativno značenje: ne smjeti
Darf ich hier rauchen?
 Smijem li ovdje pušiti?
Darf ich meinen Freund vorstellen?
 Mogu li predstaviti svog prijatelja?
In der Kirche darf man nicht laut reden.
 U crkvi se ne smije glasno govoriti.

- (b) **können**: moći, znati (mogućnost)

Für seine sechs Jahre kann er sehr gut schwimmen.
 Za svojih šest godina on zna vrlo dobro plivati.
Seine Rede kann noch lange dauern.
 Njegov govor može još dugo trajati.
Wir können seine Experimente nicht finanzieren.
 Mi ne možemo financirati njegove pokuse.

- (c) **mögen**: moći (mogućnost), željeti

Er mag wohl reich sein, er kommt trotzdem nicht in den Klub.
 On može biti bogat, pa ipak neće ući u klub.
Ich mag nicht über alles klagen, aber...
 Ne želim se na sve žaliti, ali...

- (d) **müssen**: morati, negativno značenje: ne morati, ne trebati

Ich muss um zwölf zu Hause sein, sonst kommt das Mittagessen zu spät auf den Tisch.
 Moram u dvanaest sati biti kod kuće, inače će ručak prekasno biti na stolu.
Dieser Brief ist an dich. Du musst nicht unbedingt antworten.
 Ovo pismo je naslovljeno na tebe. Ne moraš bezuvjetno odgovoriti. (Ne trebaš...)

- (e) **sollen**: morati, trebati, pretpostavlja se da...

Du sollst erst essen und dann ins Kino gehen.
 Moraš (trebaš) prvo jesti, a onda ići u kino.
Ich kann nicht länger auf ihn warten, er soll sofort kommen.
 Ne mogu ga više čekati, mora odmah doći.
Ich kann ihn empfehlen, er soll ein sehr guter Klavierlehrer sein.
 Mogu ga preporučiti: trebao bi biti dobar učitelj glasovira.

- (f) **wollen**: htjeti, željeti, namjeravati

Er ist vollkommen satt, er will nichts mehr essen.
 On je posve sit: neće (ne želi) ništa više jesti.
Er will gar nichts mehr von der Sache hören.
 On ne želi čuti ništa više o toj stvari.
Er will seine Ferien in den Bergen verbringen.
 On želi provesti svoje praznike u planinama.

- (g) **lassen**: dati, dopustiti, pustiti (nekome da nešto učini), natjerati (nekome da nešto učini)

Der Chef lässt seine Sekretärin unwichtige Briefe unterschreiben.

Šef dopušta sekretarici da potpisuje nevažna pisma.

Er lässt seinen Wagen alle zwei Tage waschen.

On daje prati svoj auto svaka dva dana.

Mein Vater lässt grüßen.

Moj otac šalje pozdrave (doslovno: daje vas pozdraviti).

Wir lassen unsere Tochter nicht alleine zur Schule gehen.

Mi ne dopuštamo našoj kćeri da ide sama u školu.

- (h) **werden**: htjeti (za tvorbu budućeg vremena)

Ich mache es jetzt, ich werde in den nächsten Tagen keine Zeit haben.

Sada ću to napraviti: sljedećih dana neću imati vremena.

Es ist schrecklich dunkel, es wird bestimmt regnen.

Strašno je tamno, sigurno će padati kiša.

RAZGOVOR

Naučite sljedeći dijalog napamet i pritom pamtite i značenje. Bit će vam potrebne ove nove riječi:

etwas	nešto
das Übergewicht	prevelika tjelesna težina
abnehmen	mršavjeti, gubiti na težini
der Urlaub (-e)	godišnji odmor
anziehen	odjenuti, obući se
der Sportler (-)	sportaš
unbedingt	bezuvjetno
Recht haben	imati pravo
schwer	težak
hoffentlich	vjerojatno, zacijelo
richtig	u redu, pravilno
vorsichtig	oprezno
der Arzt (-e)	liječnik
mager	nemastan
der Reis	riža
passen	pristajati (odjeća, ovdje: moći ući u odjeću)
vorig	prošli, prijašnji

das Jahr (-e)	godina
vernünftig	razuman, pametan
weiß (od wissen)	znam
schneiden	rezati
lecker	ukusan, sladak, sladakusan
die Sahnesoße	umak od vrhnja
allein	samo, bez tčega
schmecken	prijati, imati okus po...
achten (auf)	paziti, obraćati pozornost
der Semmelknödel (-)	okruglica od peciva
das Essen (-)	jelo
das Bierchen (-)	malo pivo
Moment mal	samo trenutak
zunehmen	dobiti na težini, udebljati se

Što će biti za objed?

Mutter Was **sollen** wir dann heute essen?

Tochter Nach dem Wochenende habe ich bestimmt etwas Übergewicht. Von heute an **muss** ich abnehmen. In vier Wochen fahren wir in den Urlaub, da will ich meine Bikinis anziehen **können**. (Zu ihrem Bruder) Rudi, du bist Sportler, du **musst** auch unbedingt abnehmen.

Sohn Ich **soll** bei meiner Figur Sportler sein? Aber du hast Recht, ich bin zu schwer. Ich **darf** in den nächsten Wochen keine Kartoffeln mehr essen. Und hoffentlich **lassen** wir kein Bier mehr ins Haus bringen!

Vater Ganz richtig. Mit fünfzig **muss** ich auch vorsichtig sein. Der Arzt sagt, ich **soll** nur Fisch oder mageres Fleisch essen, dazu nur frisches Gemüse, keine Kartoffeln, keinen Reis.

M Was **soll** es denn geben? Ich passe nicht mehr in meine Sommerkleidung vom vorigen Jahr. Wir **müssen** vernünftig sein. Ich weiß was, ich **lasse** beim Metzger vier extra magere Steaks schneiden.

T Ja, und dann brauchen wir dazu nur eine leckere Sahnesoße.

S Fleisch und Sahnesoße allein schmecken nicht.

V Das **mag** sein, aber wir **müssen** auf die Kalorien achten.

S Vielleicht **können** wir dann ein paar Semmelknödel und Karotten in Buttersoße dazu essen.

V Zu so einem Essen **muss** man ein kleines Bierchen trinken, nicht?

M Moment mal, **werden** wir nicht auch von diesem Essen zunehmen?

PRIJEVOD

- Majka** Dobro, što ćemo danas jesti?
Kći Ja sam se sigurno udebljala nakon vikenda. Moram od danas mršavjeti (gubiti na težini). Mi idemo na odmor za četiri tjedna i želim biti u stanju (moći) obući svoj bikini. (bratu Rudi) Rudi, ti si sportaš, ti također moraš bezuvjetno smršavjeti.
- Sin** Zar bih ja sa svojim stasom trebao biti sportaš? Ali, imaš pravo, pretežak sam. Sljedećih tjedana ne smijem jesti krumpir. A valjda nećemo više kupovati pivo!
- Otac** Pravilno. S pedeset godina mora se također biti oprezan. Liječnik kaže da moram jesti samo ribu i nemasno meso, k tome samo svježe povrće, bez krumpira, bez riže.
- M** Što bi onda trebalo biti za ručak? Ja ne mogu ući u svoje ljetne haljine od prošle godine. Moramo biti razumni. Znam, dat ću da mi mesar odreže četiri posebno nemasna odreska.
- K** Da, a onda trebamo k tome samo ukusan umak od vrhnja.
- S** Meso i samo umak od vrhnja ne prijažu.
- O** Može biti, ali moramo paziti na kalorije.
- S** Možda bismo mogli uz to pojesti nekoliko okruglica od zemlje i mrkvu u umaku od maslaca.
- O** Uz takvo jelo mora se popiti hladno pivo, zar ne?
- M** Samo časa, nećemo li se i od ovog jela udebljati?

18. vježba

Umetnite pravilne oblike glagola **dürfen**, **können** ili **mögen** u sljedeće rečenice. Odaberite pomoćni glagol koji najbolje odgovara značenju:

1. Sie gut Englisch sprechen, ihre Lehrerin ist gut.
2. Wir den Wein trinken, sonst wird er schlecht.
3. Er ist sechzehn Jahre alt, er nicht Auto fahren.
4. Ich ins Geschäft gehen und einkaufen, wir haben heute Abend Freunde.
5. Er kein Bier trinken, er will abnehmen.
6. Die kleine Tochter den Film sehen, es ist Sonntag.
7. Das Mittagessen warten, sie will erst den Sherry trinken.

36. Mjere i količine

Usporedite sljedeće izraze za mjere, količine i druge jedinice u hrvatskom jeziku s odgovarajućim izrazima u njemačkom jeziku:

zwei Meter Bindfaden

dva metra vrpce (mjera)

ein großer Haufen Abfall

velika hrpa otpada (količina)

einige Dosen Bohnen

nekoliko konzervi graha

Ako je prva imenica muškog ili srednjeg roda, uvijek je u jednini, čak i ako joj je značenje u množini:

Ich brauche für dieses Rezept zwei Pfund Mehl.

Ja trebam za ovaj recept dvije funte brašna.

Ich trinke jeden Abend drei Glas Rotwein.

Ja pijem svake večeri tri čaše crnog vina.

37. Es ist / sind

U 27. poglavlju zamijetili ste da se postojanje ili raspoloživost izriče pomoću **es gibt**. Kada se postojanje, odnosno raspoloživost, shvaća kao samo po sebi razumljivo, a količina, broj i mjesto događanja radnje su u prvom planu, onda se umjesto **es gibt** upotrebljava **es ist/sind**:

Es ist ein Brief für dich da.

Ovdje je jedno pismo za tebe.

Es sind zwei Zeitungen für meine Mutter da.

Ovdje su dvoje novine za moju majku.

Kod **es ist/sind** izbor jednine ili množine (**ist** ili **sind**) ovisi o tome je li pravi subjekt rečenice (u gornjim rečenicama **Brief** i **Zeitungen**) u jednini ili množini.

38. Izricanje određenog mjesta

Kada želimo precizno navesti gdje je što, pored **sein**, možemo upotrijebiti i glagole **stehen**, **liegen** i **stecken**:

(a) za nešto uspravno: **stehen** – stajati

Auf dem Tisch steht eine alte Vase.

ili **Eine alte Vase steht auf dem Tisch.**

ili **Es steht eine alte Vase auf dem Tisch.**

Stara vaza stoji na stolu.

Der Fernsehapparat steht in der Ecke.

Televizor stoji (je) u kutu.

- (b) za nešto položeno: **liegen** – ležati

Auf dem Boden liegt ein schmutziger Teppich.

ili **Ein schmutziger Teppich liegt auf dem Boden.**

ili **Es liegt ein schmutziger Teppich auf dem Boden.**

Zamazani sag leži (je) na podu.

Die Zeitung liegt auf dem Wohnzimmerisch.

Novine leže (su, stoje) na stolu u dnevnoj sobi.

- (c) za nešto umetnuto ili skriveno: **stecken**

Im Schloss steckt ein rostiger Schlüssel.

ili **Ein rostiger Schlüssel steckt im Schloss.**

ili **Es steckt ein rostiger Schlüssel im Schloss.**

Zahrđali ključ je (zadjenut) u ključanici.

Was steckt hinter dem Vorhang?

Što je (se nalazi, je zadjenuto, skriveno) iza zavjese?

39. Kako izreći značenje glagola „staviti“

Značenje „biti“ ili „nalaziti se“ na nekome mjestu može se izreći sa **sein**, ili ako želimo biti precizniji sa **stehen**, **liegen** ili **stecken**. Za značenje „staviti“ na neko mjesto imamo sličnu mogućnost izricanja: glagolom **tun** (raditi, činiti) ili ako želimo biti precizniji glagolima **stellen** (staviti), **legen** (položiti) i **stecken** (staviti, zadjenuti, turiti).

	biti na mjestu	staviti na mjesto
općenito:	sein	tun
uspravno:	stehen	stellen
ravno, polegnuto:	liegen	legen
zataknuo:	stecken	stecken

- tun** (raditi, činiti, staviti)

ich **tue**

wir/Sie/sie(oni) **tun**

du **tust**

er/sie(ona)/es **tut**

Er tut seine Bücher immer auf das falsche Regal.

On uvijek stavlja svoje knjige na pogrešnu policu.

Sie tut etwas Milch in die Milchkanne.

Ona stavlja (nalijeva) malo mlijeka u vrč za mlijeko.

- stellen** (staviti da nešto stoji)

Wir stellen den Nachttisch neben das Bett.

Stavljamo noćni ormarić pokraj kreveta.

Er stellt die leeren Flaschen vor die Tür.

On stavlja prazne boce pred vrata.

- legen** (staviti nešto da leži)

Sie legt einen Fünfeuroschein auf die Theke.

Ona stavlja novčanicu od pedeset eura na tezgu.

- stecken** (staviti nešto da bude zataknuo/skriveno)

Er steckt gerade einen Zehneuroschein in deine Manteltasche!

On upravo stavlja novčanicu od deset eura u džep tvog kaputa.

40. Prijedlozi + zamjenice

Ako neki od prijedloga koji ste naučili u 26. poglavlju upotrijebite ispred zamjenice u 3. licu, a koja ne označava živo biće, onda zamjenicu ne upotrebljavamo već je zamjenjujemo s **da(r)**- iza kojeg slijedi prijedlog. Na taj način prijedlog dolazi na drugo, posljednje mjesto. Oba dijela tvore jednu riječ s naglaskom na prijedlogu. **-(r)** se upotrebljava onda kada prijedlog počinje samoglasnikom.

Usporedite **Ich lache über sie.**

Ja im se smijem (npr. svojoj djeci, **meine Kinder**).

sa **Ich lache darüber.**

Smijem im se (npr. svojim pogreškama, **meine Fehler**).

da(r)- se upotrebljava i za jedninu i za množinu. Sklop s **da(r)**- ne mora se odnositi samo na imenicu već na čitav rečenični skup:

A: **Ich höre, er ist arbeitslos.** B: **Ja, aber er redet nie darüber.**

A: Čujem da je nezaposlen. B: Da, ali on o tome nikad ne govori (tj. o tome da je nezaposlen).

Neke kombinacije **da(r)**- + prijedlog s vremenom su dobile svoje stalno značenje:

dafür	zato, umjesto
dagegen	protiv
daher	zbog toga, stoga
damit	da bi (namjera), kako bi
darum	zbog toga

ohne (bez) stoji ispred zamjenica (vidi 15. poglavlje), a za seit (od), kada želimo izreći „od tog“, „od tada“, upotrebljava se jedinstveni oblik **seitdem**.

19. vježba

Umetnite u prazninu riječ koja najbolje odgovara u sljedećim rečenicama. Sklopove s **da(r)**- možete upotrijebiti samo jednom.

dazwischen, danach, darauf, daneben, dahinter, dazu, damit, dagegen, davor, dafür

1. Er hat eine Feile in der Hand, öffnet er die Tür.
2. Vor dem Einbrecher ist eine Treppe, sitzt ein Skelett.
3. Wir trinken ein Glas Wein, gehen wir schlafen.
4. Ich esse eine Wurst, trinke ich eine Cola.
5. Ich nehme fünf Rosen, muß ich EUR 12,50 bezahlen.
6. Auf der Tischdecke liegt ein Brot, steht ein Glas.
7. Der junge Mann ist zu schwer, muss er etwas tun.
8. Sie sehen die Kirche und das Gasthaus, Sie nehmen die Straße
.....
9. Das Haus steht direkt an der Straße, der Garten liegt
10. Wir wollen einkaufen gehen, müssen wir noch essen.

20. vježba

Dovršite monolog koji slijedi tako da praznine popunite odgovarajućim riječima za „biti“ i „staviti“. Vježbu izradite dvaput: prvo upotrijebite općenite izraze **sein** i **tun**, a potom odaberite precizniji izraz kao što je opisano u 38. i 39. poglavlju. Bit će vam potrebne ove nove riječi:

pass auf!	pazi!
der Kühlschrank (-e)	hladnjak
möglichst	koliko je to moguće
freihalten	osloboditi, (ostaviti u redu)
das Hähnchen (-)	pile
die Himbeertorte (-n)	torta od malina
das Fertigessen (-)	gotovo jelo
das Eisfach (-er)	zamrzivač
morgen	sutra
übermorgen	prekosutra
der Pflaumenkuchen (-)	kolač od šljiva
die Schüssel (-n)	posuda, zdjela
die Schlagsahne	tučeno slatko vrhnje

der Becher (-)	ovdje: plastična čašica, ali i šalica
die Packung (en)	paket, omot
die Leberwurst (-e)	jetrena kobasica
einzeln	pojedinačan
das Stück	komad
zum Weichwerden	da postane mekano, da omekša
flach	plosnat, plitak
der Behälter (-)	spremište, ovdje: kutija, posuda
der Scheibenkäse	sir narezan na ploške
der Salat	salata
die Weintraube (-n)	grožđe
der Beutel (-)	vrećica
die Apfelsine (-n)	naranča
der Blumenkohl	cvjetača
der Rosenkohl	prokulica, kelj pupčar
das Gemüsefach (-er)	dio za povrće
das Glas (-er)	ovdje: staklenka, ali i čaša
der Honig	med
die Erdbeermarmelade	marmelada od jagoda
meine Güte!	Bože moj!
das Obst	voće

Majka se sprema ostaviti sina tinejdžera samog nekoliko dana. Opisuje mu sadržaj hladnjaka, koji je dobro napunila.

Pass auf! Ich werde den Kühlschrank möglichst freihalten. Dann kannst du alles ganz leicht finden. Das Hähnchen für Sonntag, die gefrorene Himbeertorte und die beiden Fertigessen (1) / ich ins Eisfach. Die Fertigessen kannst du morgen und übermorgen essen. Der Pflaumenkuchen und die Schüssel mit Schlagsahne (2) / oben. Da (3) / ich auch die beiden Flaschen Wein hin... Ach, da ist gerade noch etwas Platz, den Becher Yoghurt kann ich dazwischen (4) / Die vier Flaschen Bier (5) / ich unten in die Tür, und zwei Packungen Milch (6) / daneben. Ich (7) / die Packung gekochten Schinken, die Salami und die Leberwurst in die Mitte. Sie sind natürlich für abends... Eier?... Die Eier (8) / ich natürlich einzeln oben in die Tür, zwölf Stück.

Zwei Stück Butter (9) / ich in das obere Fach in der Tür, das dritte lasse ich draußen zum Weichwerden. Der flache Behälter mit drei Sorten Käse (10) / in der Mitte, und dahinter liegen eine Tube Mayonnaise und der Scheibenkäse. Die Gurke, der Salat, die Weintrauben und die Tomaten (11) / unten, und den Beutel Apfelsinen, einen Kopf Blumenkohl und den Rosenkohl (12) / ich ins Gemüsefach ganz unten. Ein kleines Glas Honig und ein Glas Erdbeermarmelade (13) / ich weiter oben in die Tür... Meine Güte, ist der Kühlschrank wieder voll!

21. vježba

Prevedite monolog iz 20. vježbe na hrvatski jezik.

9. lekcija

41. Još malo o *der, die, das*

- (a) **das** ne služi samo kao određeni član ispred imenice srednjeg roda već može stajati sam i ima značenje „to“.
- (I.) A: **Du sollst heute bezahlen.** B: **Das weiß ich.**
A: Moraš danas platiti. B: (To) znam.
- (II.) A: **Zehn Brötchen kosten drei Euro.** B: **Das ist zu teuer.**
A: Deset žemlji stoji 3 eura. B: To je preskupo.

U gornjim primjerima **das** služi kao DO u (I.) a kao S u (II.). „To“ se odnosi na činjenicu ili pojam, a ne na neku određenu imenicu.

- (b) **der (m), die (ž)** i **die (množina)** mogu stajati sami, bez imenice, i imaju značenje **er (m), sie (ž)** i **sie (množina)**:
- (I.) A: **Der Kellner hat unsere Bestellung seit einer Stunde.**
A: Konobar je uzeo našu narudžbu prije jedan sat.
B: **Der ist aber langsam!**
B: No, taj je baš spor.
- (II.) A: **Ich warte auf die Schwester.**
A: Čekam sestru.
B: **Die kommt heute nicht.**
B: Ona danas ne dolazi.
- (III.) A: **Was kosten Bananen?**
A: Koliko stoje banane?
B: **Die sind diese Woche billig.**
B: One su ovaj tjedan jeftine.

Ovakva upotreba **der** i **die** toliko je prisutna u govoru velikog dijela Nijemaca da gotovo posve zamjenjuje **er** i **sie**. Kada se na ovaj način **der** i **die** upotrebljavaju kao zamjena za **er** i **sie**, uglavnom se javljaju na početku rečenice. Zato se i ne javljaju često u pitanjima jer to nije moguće. Također valja zapamtiti da **der** i **die** u ovoj upotrebi uvijek dobivaju naglasak, težište, kada govorimo, pa ih i ta osobina razlikuje od određenog člana.

- (c) Upotrebe koje su opisane u (a) i (b) mogu se primijeniti i u padežima pa ćemo imati ovakve oblike:

	JEDNINA			MNOŽINA
	<i>m</i>	<i>ž</i>	<i>s</i>	<i>m ž s</i>
A	den (ihn)	die (sie)	das	die (sie)
D	dem (ihm)	der (ihr)	dem	denen (ihnen)

Primjeri:

A: **Geben Sie mir den Schlüssel.**

Dajte mi ključ.

B: **Den finde ich im Augenblick nicht.** (*m, A*)

Ne mogu ga ovog trena naći.

A: **Der Chef verspricht mir immer wieder mehr Geld.**

Šef mi stalno obećava više novaca.

B: **Dem kann man gar nichts mehr glauben.** (*m, D*)

Njemu se više ne može vjerovati.

A: **Diese Milch ist sauer.**

Ovo je mlijeko kiselo.

B: **Die müssen wir wegwerfen.** (*ž, A*)

Moramo ga baciti.

A: **Frau Klimpel schwatzt sehr viel.**

Gospođa Klimpel rado ogovara.

B: **Ja, der erzähle ich nie (et)was.** (*ž, D*)

Da, njoj nikad ništa ne pričam.

A: **Er verkauft sein Geschäft.**

On prodaje svoj dućan.

B: **Wie bitte? Das glaube ich nicht.** (*s, A*)

Kako molim? To ne vjerujem.

A: **Er hat zu viele Probleme mit seinem Geschäft.**

Ima previše problema sa svojim poslom/dućanom.

B: **Dem ist er einfach nicht mehr gewachsen.** (*s, D*)

On tome jednostavno nije dorastao.

A: **Drüben sitzen die neuen Nachbarn.**

Prijeko sjede novi susjedi.

B: **Die kennen wir leider noch nicht.** (*množina, A*)

Njih nažalost još ne poznajemo.

A: **Ich höre, die Kinder kriegen ein neues Geschwisterchen.**

Čujem da će djeca dobiti novog brata ili sesticu.

B: **Denen wollen wir aber eine Zeitlang noch nichts davon sagen.**

(*množina, D*)

Njima još neko vrijeme nećemo ništa reći o tome.

Zapamtite da se rodovi imenica u hrvatskom i njemačkom jeziku razlikuju.

- (d) **der** i **die** se često upotrebljavaju, posebice u govornom njemačkom jeziku, ispred imena ili prezimena, kada govorimo o pojedincima. Dok ta upotreba uz ime može, ali ne mora značiti bliskost, s prezimenima može, ali ne mora imati pogrdno značenje:

Der Rudi muss abnehmen.

Rudi mora smanjiti težinu. (značenje: naš Rudi...)

Ich sehe die Anna heute abend.

Vidjet ću večeras Anu. (moju Anu, našu Anu...)

Der Schmidt lässt seine Kunden immer warten.

Schmidt uvijek ostavlja (pušta) mušterije da čekaju. (taj Schmidt...)

Kada govorimo o članovima obitelji, upotrijebit ćemo samo množinu prezimena:

Schmidts sind nicht zu Hause.

Schmidtovi nisu kod kuće.

- (e) Kada imamo veći broj imenica u nizu, nije nam dovoljan jedan određeni član, posebice ako su imenice raznih rodova ili miješane jednine i množine. Međutim, kako u razgovoru tako i u pisanju uobičajeno je izostaviti određeni član kod skupine od dvije ili više imenica, čak i kada su odvojene veznikom **und**:

Das Frühstück ist fertig. Brot, Butter, Eier, Marmelade, Honig, Kaffee, Milch, Zucker, Salz und Pfeffer stehen auf dem Tisch.

Doručak je gotov. Kruh, maslac, jaja, marmelada, med, kava, mlijeko, šećer, sol i papar su na stolu.

22. vježba

Umetnite pravilni oblik određenog člana u sljedeće rečenice:

- A: **Wie geht es den Geschwistern?**
B: **Von hören wir gar nichts.**
- A: **Wie lange müssen wir auf den Kaffee warten?**
B: **..... ist schon lange fertig!**
- A: **Der Junge bekommt immer soviel Geld von mir. gebe ich jetzt nichts mehr.**
- A: **Bei diesem Wetter kann man gar nicht gut arbeiten.**
B: **..... sage ich auch.**
- A: **Unsere Tochter heiratet nächste Woche.**
B: **..... wünsche ich viel Spaß.**
- A: **Wie alt ist der Sohn von der Wirtin?**
B: **..... weiß ich nicht.**

7. A: Wie alt ist der Sohn von der Wirtin?
B: kenne ich nicht.
8. A: Ich lese gern die BILD-Zeitung.
B: lese ich auch gern.
9. A: Meine Eltern sind krank, aber sie wollen nicht zum Arzt.
B: kann man aber auch gar nicht helfen!
10. A: Herr Schmidt verkauft mir saure Milch.
B: Bei kaufe ich nichts mehr.

42. Upotreba sadašnjeg vremena – prezenta

- (a) Present izražava radnju u sadašnjosti.
- (b) Present se vrlo često upotrebljava, kao i u hrvatskom jeziku, za izricanje buduće radnje, posebice kada se buduća radnja nadovezuje na sadašnju ili je planirana:

Nächsten Monat fahre ich in die Vereinigten Staaten.

Slijedeći mjesec putujem u Sjedinjene Američke Države.

Ich fahre mit meinem Bruder in Urlaub.

Idem s bratom na odmor.

Kada je značenje budućnosti jače izraženo, kada se izriče namjera ili uvjerenje, bolje je upotrijebiti futur s **werden**:

Ich werde nicht mehr so viel trinken.

Neću više tako puno piti.

Bei solcher Inflation wird alles bald viel mehr kosten.

Kod takve inflacije sve će uskoro koštati mnogo više.

Katkad upotrebljavamo futur s **werden** radi jasnoće.

Können Sie mir helfen, ich suche meine Koffer.

Možete li mi pomoći, tražim svoje kovčege.

To bi moglo izazvati odgovor:

Ich helfe Ihnen. Pomoći ću vam.

Ovdje present ima posve jasno buduće značenje, a uz to osjećamo da bismo mogli dodati **sofort** ili **gleich**, „odmah“. No ako je zahtjev izazvao drugačiji odgovor, umjesto prezenta morat ćemo upotrijebiti futur s **werden**:

Ich werde mein Bestes tun.

Dat ću sve od sebe./Potrudit ću se.

- (c) Kada present upotrijebimo s oznakom prošlog vremena, bilo da se to odnosi na vremenski period ili neko određeno vrijeme u prošlosti, onda izriče radnju koja se proteže iz prošlosti u sadašnjost:

Ich kenne ihn seit sechs Jahren.

Poznajem ga već šest godina.

Wie lange wohnen Sie schon hier?

Koliko dugo već ovdje stanujete?

Wir wohnen hier seit 1982.

Stanujemo ovdje od 1982. godine.

43. Present; posebni oblici

Osim posebnih oblika prezenta opisanih u poglavljima 16 (**haben**, **sein**), 31 (2. lice jednine od **haben**, **sein** koje upotrebljavamo u obraćanju bliskim osobama), 34 (pomoćni i modalni glagoli) te 39 (**tun**), postoje još neki, vrlo česti glagoli koji imaju posebne oblike u 2. i 3. licu jednine. Njih je lako naučiti, ali i nužno, a najvažniji takvi glagoli navedeni su u popisu koji slijedi. Poredani su u skupinama prema glasovnoj promjeni. U popisu je samo 3. lice jednine. Drugo lice se tvori tako da se umetne **-s** ispred **-t** koji je na kraju (osim ako osnova završava na **-s** ili **-ß**):

INFINITIV

fahren	voziti se, putovati
fallen	pasti
halten	držati
schlafen	spavati
schlagen	tući, lupati, udariti
tragen	nositi
verlassen	napustiti
wachsen	rasti
laufen	trčati
lesen	čitati
sehen	vidjeti
stehlen	krasti
essen	jesti
geben	dati
helfen	pomoći
nehmen	uzeti
sprechen	govoriti
vergessen	zaboraviti
werfen	baciti

3. LICE JEDNINE

fährt
fällt
hält
schläft
schlägt
trägt
verläßt
wächst
läuft
liest
sieht
stiehlt
isst
gibt
hilft
nimmt
spricht
vergisst
wirft

Jedini čest glagol ima posebne oblike u cijeloj jednini:

wissen znati (činjenice) ich/er/sie/es weiß
du weißt

44. Perfekt

Perfekt tvorimo pomoćnim glagolom **haben** ili **sein** te pridjevom trpnim (u njemačkom ga zovemo participom perfekta). Particip se tvori od predmetka **ge-**, osnove glagola i nastavka **-t**. Osnova se dobiva odbacivanjem nastavka **-en** u infinitivu. Npr.:

machen – mach-en – ge-mach-t – gemacht.

Ako glagolska osnova završava na **-t** ili **-d**, treba umetnuti **-e-** prije nastavka **-t**, radi lakšeg izgovora. Npr.: **warten – warten – ge-wart-et – gewartet** (čekati). Ovaj ćemo neodređeni oblik odsad zvati participom perfekta, a u vježbama ga označavati njegovim karakterističnim oblikom: **ge-(e)t**.

Primjeri:

Wir haben ein Bild gemalt.

Mi smo naslikali sliku.

Wir sind in die Küche gerast.

Mi smo otrčali u kuhinju.

Perfekt je prošlo vrijeme, iako često povezuje sadašnjost i prošlost. Particip perfekta po svom značenju znači nešto završeno, zato će se moći upotrebljavati i kao pridjev ispred imenice (npr. **das gemalte Bild** – „naslikana slika“).

45. Izbor pomoćnog glagola za perfekt: *haben* ili *sein*?

U navedenim primjerima vidjeli ste dva pomoćna glagola. Pravilo izbora je vrlo jednostavno – pokušajte ga odmah upamtiti i primijeniti na tvorbu glagolskih oblika perfekta.

Pomoćni glagol **sein** valja upotrijebiti ako:

- (a) Glavni glagol označava kretanje ili promjenu stanja, npr. **kommen**, „doći“; **springen**, „skakati“; **sterben**, „umrijeti“; međutim ti glagoli ne mogu imati uz sebe direktni objekt, DO, dakle ovamo ne spadaju prijelazni glagoli poput **bringen**, „donijeti“, **reichen**, „dati“, „predati u ruke“; **schicken**, „poslati“; **ziehen**, „vući“

(b) ako je u pitanju glagol **sein**, **bleiben** ili **werden**

Ostali glagoli tvore perfekt s **haben**.

Primjeri:

Ich bin hin und her gelaufen (kretanje).

Ja sam trčao tamo-amo.

Ich bin zur Schule gegangen (kretanje) **aber mein Bruder ist zu Hause geblieben** (od **bleiben**).

Ja sam išao u školu, ali moj brat je ostao kod kuće.

Meine Großmutter ist vier Wochen krank gewesen (od **sein**).

Moja baka je bila bolesna četiri tjedna.

Dann ist sie gestorben (promjena stanja).

Tada je umrla.

Pravilo o izboru **sein** ili **haben** znači da nekoliko glagola može tvoriti perfekt i sa **sein** i s **haben**, ovisno o smislu u kojem su upotrijebljeni:

Wir sind immer mit dem Zug gefahren. (ne treba objekt)

Mi smo se uvijek vozili vlakom.

Er hat einen eleganten Sportwagen gefahren. (glagol s DO)

On je vozio elegantan sportski automobil.

46. Upotreba perfekta

Perfekt izražava prošlu radnju, posljedice koje traju i u sadašnjosti.

Wir haben ein Haus gekauft.

Kupili smo kuću (i sada je imamo).

47. Particip perfekta

Većina glagola tvori particip perfekta prema modelu **ge-(e)t**. Svi glagoli koji su došli u njemački jezik iz drugih jezika također slijede taj model – model za tvorbu participa perfekta pravilnih glagola koje u njemačkom zovemo i slabim glagolima (jer imaju slabe ili nikakve promjene u osnovi riječi). Evo nekoliko glagola koji su ušli u njemački jezik u novije vrijeme, i to u **ge-(e)t** obliku: **gestartet**, **gestoppt**, **gelandet**, **gecheckt**.

U njemačkom jeziku postoji i manja skupina glagola koji particip perfekta tvore na drugi način, odnosno nemaju oblik **ge-(e)t**. Tu skupinu glagola zovemo jakim (jer imaju veće promjene u osnovi) ili nepravilnim glagolima. Zbog jednostavnijeg razumijevanja particip perfekta ćemo u raznim oblicima vježbi uvijek označavati modelom **ge-(e)t**, čak i u slučajevima kada particip perfekta ima drugačiji oblik. U ovom ćete poglavlju upoznati veći dio participa perfekta,

pravih i onih koji odstupaju od navedenog modela. Morate ih samo upamtiti i upotrebljavati što više možete!

Evo nekoliko primjera pravilnog oblika participia perfekta:

INFINITIV		OSNOVA	ge-(e)t <i>particip perfekta</i>
kaufen	kupiti	kauf	gekauft
machen	raditi, činiti	mach	gemacht
sagen	reći	sag	gesagt
zählen	brojati	zähl	gezählt
baden	kupati (se)	bad	gebadet
blenden	zasljepljivati	blend	geblendet
bluten	krvariti	blut	geblutet
leisten	raditi, pružati	leist	geleistet

(a) Posebni ili nepravilni oblici participia perfekta

Neki glagoli koji su vrlo česti u govornom i pisanom jeziku pripadaju grupi jakih glagola, dakle glagola s posebnim, nepravilnim oblikom participia perfekta. Ovdje ćete naći najvažnije takve glagole i to u skupinama prema zajedničkim osobinama promjena. Pokušajte odrediti promjene koje su zajedničke svakoj skupini.

INFINITIV		ge-(e)t <i>particip perfekta</i>
brennen	gorjeti	gebrannt
bringen	donijeti	gebracht
denken	misliti	gedacht
kennen	poznavati	gekannt
wissen	znati	gewusst
essen	jesti	gegessen
fahren	voziti (se)	gefahren
fangen	hvatati, uhvatiti	gefangen
geben	dati	gegeben
halten	držati	gehalten
kommen	doći	gekommen
laufen	trčati	gelaufen
lesen	čitati	gelesen
messen	mjeriti	gemessen
rufen	zvati	gerufen
schlafen	spavati	geschlafen
schlagen	tući, lupati	geschlagen
sehen	vidjeti	gesehen

stoßen	gurati, udarati	gestoßen
tragen	nositi	getragen
treten	stupiti, stati	getreten
wachsen	rasti	gewachsen
stehen	stajati	gestanden
gehen	ići	gegangen
brechen	sломити	gebrochen
helfen	pomoći	geholfen
sprechen	govoriti	gesprochen
sterben	umrijeti	gestorben
treffen	sresti	getroffen
werden	postati	geworden
nehmen	uzeti	genommen
stehlen	krasti	gestohlen
leiden	trpjeti, patiti	gelitten
pfeifen	zviždati	gepiffen
schneiden	rezati	geschnitten
streiten	svađati se	gestritten
bleiben	ostati	geblieben
leihen	posuditi	geliehen
scheinen	činiti se, sjati	geschienen
schreiben	pisati	geschrieben
steigen	penjati se	gestiegen
treiben	tjerati, natjerati	getrieben
sitzen	sjediti	gesessen
schwimmen	plivati	geschwommen
finden	naći	gefunden
sinken	tonuti, potonuti	gesunken
springen	skakati, skočiti	gesprungen
trinken	piti	getrunken
bitten	moliti	gebeten
riechen	mirisati	gerochen
schließen	zatvoriti	geschlossen
liegen	ležati	gelegen
bieten	ponuditi	geboten
fliegen	letjeti	geflogen
fliehen	bježati, pobjeći	geflohen
ziehen	vući	gezogen
lügen	lagati	gelogen
sein	biti	gewesen

(b) Utjecaj prefiksa na oblik participa perfekta.

Mnoge njemačke riječi su složene i sastoje se od središnjeg dijela ili osnove i slogova ispred i iza osnove. Osnova nosi osnovno, specifično značenje. Slogovi ispred osnove zovu se prefiksi, a iza osnove sufiksi. Prefiksi i sufiksi imaju općenito značenje, a u sklopu s osnovom mogu mijenjati ili utjecati na osnovno značenje riječi.

Evo primjera u hrvatskom jeziku:

ø- -kup- -ljen

U njemačkom jeziku:

ge- -kauf- -t

Sljedeća tablica pokazuje kako prefiksi mogu utjecati na oblik **ge-(e)t**. Razlikujemo prefikse s naglaskom i bez njega. Kada je prefiks nenaglašen, u participu perfekta neće biti prefiksa **ge-**. Kada je prefiks naglašen, prefiks **ge-** u participu stajat će između prefiksa glagola i osnove. Zbog boljeg razumijevanja naglašene prefikse glagola smo označili naglaskom. U rječnicima su naglašeni prefiksi također obilježeni.

TIP I:

INFINITIV		INFINITIV			PARTICIP PERFEKTA		
		PREFIKS OSNOVA SUFIKS			PREFIKS OSNOVA SUFIKS		
bekómmen	dobiti	be	kómm	en	be	kómm	en
empfinden	osjećati	emp	fínd	en	emp	fúnd	en
entspréchen	odgovarati	ent	spréch	en	ent	spróch	en
erwárten	očekivati	er	wárt	en	er	wárt	et
gehören	pripadati	ge	hör	en	ge	hör	t
misslíngen	ne uspjeti	miss	líng	en	miss	lúng	en
verstéhen	razumjeti	ver	stéh	en	ver	stánd	en
widersprechen	protusloviti	wider	spréch	en	wider	spróch	en
zerstören	uništiti	zer	stör	en	zer	stör	t

TIP II:

INFINITIV		INFINITIV			PARTICIP PERFEKTA		
		PREFIKS OSNOVA SUFIKS			PREFIKS OSNOVA SUFIKS		
ánkommen	stići	án	komm	en	án	ge komm	en
aúfstehen	ustati	aúf	steh	en	aúf	ge stand	en
aúsmachen	ugasiti	aús	mach	en	aús	ge mach	t
béitreten	pristupiti	béi	tret	en	béi	ge tret	en
eínladen	pozvati	eín	lad	en	eín	ge lad	en
gégenzeichnen	supot- pisati	gégen	zeich	en	gégen	ge zeichn	et
míthelfen	pomoći	mít	helf	en	mít	ge holf	en
náchholen	nadoknaditi	nách	hol	en	nách	ge hol	t
vórbeugen	nagnuti se	vór	beug	en	vór	ge beug	t
zúhören	slušati	zú	hör	en	zú	ge hör	t

Ponovimo još jednom: glagoli s nenaglašenim prefiksom iz tablice TIP I nemaju prefiks **ge-** u participu perfekta. Možete to pokušati zapamtiti i ovako: nenaglašeni prefiks je „zalijepljen“ uz glagol pa između njega i osnove ne može doći nešto novo. Glagoli iz tablice TIP II imaju naglašen prefiks, koji se može odijeliti, pa u participu perfekta prefiks **ge-** dolazi između naglašenog prefiksa i osnove. Participi perfekta oba tipa uvijek se pišu kao jedna riječ: **verstanden**, **ausgemacht**.

Zapamtite još nešto: glagoli koji imaju promjene u osnovi, dobivaju sufiks **-en** umjesto **-(e)t** u participu perfekta, no to ste već vidjeli, a nadamo se i naučili, iz tablica I i II.

Valja zapamtiti da kod nepravilnih glagola koji imaju promjene u osnovi riječi, iste promjene imaju i svi oblici koji su nastali upotrebom raznih prefiksa. Npr. glagoli **stehen**, **verstéhen**, **aúfstehen** imaju jednaku promjenu u osnovi: **stand-en**.

Iste promjene nastaju i u novim glagolima s prefiksima, bez obzira jesu li naglašeni ili ne. Dakle: **verstánden**, **aúfgestanden**. Osim prefiksa naznačenih u tablicama I i II ima i drugih. Neki od njih, poput prefiksa **über**, **um**, **unter** mogu se javljati s ili bez naglaska i uzrokovati promjene kao u tablicama I ili II, no glagoli onda imaju različito značenje. Evo primjera s prefiksom **um**:

umbáuen – obzidati – **umbáut**

umbauen – prezidati – **úmgebaut**

(c) Svi glagoli koji završavaju naglašenim sufiksom **-ieren**, npr. **telefonieren, kontrollieren, interessieren, informieren**, imaju particip perfekta bez prefiksa **ge-**, ali sa sufiksom **-t**: npr. **telefoniert, informiert**.

23. vježba

U svaku rečenicu umetnite *pravilan pomoćni glagol za perfekt, tj. sein ili haben* u prvu prazninu i particip perfekta glavnog glagola u zagradi u drugu prazninu.

1. Er mir den Schlüssel (bringen)
2. Mein Freund heute in die Vereinigten Staaten (fliegen)
3. Unsere Eltern vor einigen Jahren (sterben)
4. Meine Mutter die Erdbeermarmelade in den Kühlschrank (stellen)
5. Das Kind vom Tisch (springen)
6. Ich heute den ganzen Tag zu Hause (bleiben)
7. Dieses Jahr die Miete für unsere Wohnung sehr (steigen)
8. Ich meiner Wirtin einen Brief (schicken)
9. Wir von meiner Schwester Geld (bekommen)
10. Du wirklich sehr groß (werden)

48. Vremenske oznake

Najlakše ćete naučiti korisne izraze o vremenu događanja radnje ako ih pokušate naučiti u skupinama sa zajedničkim osobinama:

(a) oznake učestalosti

nie	nikada
je (jemals)	ikad
selten	rijetko
einmal	jedanput
zweimal (usw.)	dvaput (itd.)
ab und zu	tu i tamo, ponekad
manchmal	katkad
regelmäßig	redovito
immer wieder	uvijek ponovno
immer	uvijek

(b) Neodređene oznake koje se odnose na „sada“

jetzt	sada
nun	upravo ovog trena
im Augenblick, augenblicklich, im Moment, momentan	baš sada (trenutak prije), upravo
eben, gerade	jednostavno, jedva
vorhin	maloprije, nedavno
neulich	nedavno, onomad
letztens, in letzter Zeit	u posljednje vrijeme
vor einiger Zeit	prije nekog vremena
sofort, gleich	odmah, istog trenutka
bald	uskoro
nachher	poslije

(c) Neodređene oznake koje se odnose na „tada“

dann	onda, tada
damals	onda, u to vrijeme
davor, vorher	prije toga
kurz davor	kratko prije toga
danach	nakon toga, poslije
kurz danach	kratko nakon toga
früher	prije

(d) Određene oznake koje su u odnosu sa „sada“

vor einem Monat	prije mjesec dana
vor einer Woche	prije tjedan dana
seit fünf Sekunden	od prije pet sekundi
in drei Tagen	za tri dana

(e) Određene vremenske oznake koje su u odnosu s „tada“

einen Monat davor, einen Monat zuvor	mjesec dana ranije
seit vier Jahren	od prije četiri godine (počevši od nekog prošlog događanja)
nach zwei Wochen	
zwei Wochen danach	nakon dva tjedna
zwei Wochen später	

(f) Oznake koji su u odnosu s „danas“

heute	danas
gestern	jučer
vorgestern	prekjučer
heute vor einer Woche	prije tjedan dana
heute vor acht Tagen	pred osam dana
gestern vor zwei Wochen	prije dva tjedna,
gestern vor vierzehn Tagen	prije četrnaest dana
morgen	sutra
übermorgen	prekosutra
heute in drei Wochen	za tri tjedna (od danas)
morgen in acht Tagen	sutra osam dana

(g) Vremenske oznake u kojima dolaze:

(I.) godine: *vidi također 18. poglavlje*

- NEMA prijedloga (može se početi izrazom **im Jahre**)
1992 werde ich zwanzig. Imat ću dvadeset 1992.
 (Bit će mi dvadeset godina...)

ili

Er hat im Jahre 1980

geheiratet. Oženio se 1980.

seit/vor/nach 1980 od/prije/nakon 1980.

UPAMTITE: u njemačkom je godina glavni broj – bez točke.

(II.) godišnja doba:

- prijedlog **in** (sve imenice muškog roda, zato je to obično **im**)

Frühling	u proljeće
im Sommer	u ljeto / ljeti / po ljeti
Herbst	u jesen
Winter	zimi / po zimi

(III.) mjeseci:

- prijedlog **in** (sve su imenice muškog roda, zato obično oblik **im**)

Januar	Juli	
Februar	August	
März	September	
im April	im Oktober	u (ime mjeseca)
Mai	November	
Juni	Dezember	

(IV.) dani:

- prijedlog **an** (sve su imenice muškog roda, zato obično oblik **am**)

Sonntag	nedjelju
Montag	ponedjeljak
Dienstag	utorak
am Mittwoch	u srijedu
Donnerstag	četvrtak
Freitag	petak
Sonnabend ili Samstag	subotu

(V.) datumi:

- u njemačkom su bez prijedloga; redni broj dana ima određeni član

Heute ist der 1. März. (erste) Danas je prvi ožujka.

Donnerstag ist der 3. Mai. (dritte)

Morgen ist der 7. November. (siebte)

Freitag ist der 19. Juli. (neunzehnte)

Übermorgen ist der 20. Oktober (zwanzigste)

- pisanje datuma na pismima i dokumentima:

– s akuzativom:

den 2. Januar 1985 (zweiten) (akuzativ)

den 30.8.1986 (dreißigsten achten) (akuzativ)

– s prijedlogom **an** (**am**)

Am 15. Juni fahren wir in Urlaub. (fünfzehnten)

15. lipnja idemo na godišnji odmor.

(VI.) sati:

- prijedlog **um**

8.00 acht Uhr

8.05 fünf nach acht

8.08 acht nach acht

8.10 zehn nach acht

8.15 Viertel nach acht

8.20 zwanzig nach acht

8.25 fünf vor halb neun

8.30 halb neun

8.32 zwei Minuten nach halb neun

8.35 fünf nach halb neun

8.40 zwanzig vor neun

8.45 Viertel vor neun

Um Viertel nach eins kommt der Arzt.

U jedan i petnaest dolazi liječnik (doslovno: četvrt sata nakon jedan).

Sve je jednostavnije ako se upotrebljava 24-satni raspored, posebice u formalnim prigodama:

14.30 vierzehn Uhr dreißig

22.27 zweiundzwanzig Uhr siebenundzwanzig

24. vježba

Odlučite koja rečenica, (a), (b) ili (c), najbolje odgovara izjavnoj rečenici ispred predloženih izbora.

- Im Augenblick habe ich keine Zeit.
 - Ich spiele in zwei Stunden Tennis.
 - Ich habe jetzt viel Arbeit.
 - Ich schlafe im Augenblick.
- In zwei Wochen fahre ich in die Vereinigten Staaten.
 - Ich bin für zwei Wochen in den Vereinigten Staaten.
 - Der Urlaub in den Vereinigten Staaten ist zwei Wochen.
 - Ich fahre heute in vierzehn Tagen in die Vereinigten Staaten.
- Übermorgen muss ich beim Metzger einkaufen.
 - In zwei Tagen kaufe ich ein Pfund Hackfleisch.
 - Übermorgen verkauft der Metzger sein Geschäft.
 - Übermorgen verkaufe ich Gemüse.
- Seit gestern vor vierzehn Tagen ist seine Mutter krank.
 - Seine Mutter ist in vierzehn Tagen krank.
 - Seine Mutter ist schon zwei Wochen krank.
 - Vor vierzehn Tagen ist seine Mutter im Bett geblieben.
- Frau Schmidt ist eben in die Stadt gegangen.
 - Frau Schmidt ist momentan in der Stadt.
 - Gerade ist Frau Schmidt in die Stadt gefahren.
 - Frau Schmidt will gleich in der Stadt spazierengehen.
- Früher hat Herr Kegel Bücher geschrieben.
 - Neulich hat Herr Kegel Bücher geschrieben.
 - Nachher schreibt Herr Kegel Bücher.
 - Herr Kegel hat damals gute Bücher geschrieben.

49. Dodatno pitanje

Kada želimo potaknuti sugovornika da se složi s onim što smo rekli često upotrebljavamo dodatno pitanje: zar ne?

Mislim da sam to dobro shvatila, razumjela, zar ne?

Dodatno pitanje možemo dodati i tvrdnji:

Ovo je sjajan film, zar ne? (zar nije?)

U njemačkom se oblik dodatnog pitanja može razlikovati ovisno o regiji u kojoj se upotrebljava te o stupnju intimnosti između sugovornika.

U službenim situacijama dodatno pitanje glasi: **nicht wahr?** (doslovno: nije li istina?). Ispred dodatnog pitanja obavezan je zarez u pisanju, u protivnom bi rečenica postala niječna. Neformalniji oblik je: **nicht?** Dalje varijante su: **woll?** i **gell?**Ako se traži da se sugovornik još jače složi s tvrdnjom, može se upotrijebiti dodatno pitanje: **oder?** (doslovno: ili?), posebice u niječnim rečenicama. Taj je oblik mnogo rjeđi od osnovnog dodatnog pitanja: **nicht wahr?**

RAZGOVOR

Proučite i naučite sljedeći dijalog. Bit će vam potrebne ove nove riječi:

die Ärztin (-nen)	liječnica
zum ersten Mal	prvi put
jahrelang	godinama
plötzlich	odjednom
unangenehm	neugodno
der Schmerz (-en)	bol
das Handgelenk (-e)	ručni zglobovi
bemerken	primijetiti
das Gelenk (-e)	zglob
steif	ukočen, krut
die Gelegenheit (-en)	prilika
passieren	dogoditi se
der Schwager (-)	šogor
der Umzug (-e)	preseljenje
meinen	misлити, smatrati
der Beruf (-e)	zvanje, poziv, zanimanje
benutzen	upotrijebiti
der Maurer (-)	zidar
etwa	(1) oko; (2) možda (po prilici)

der Fliesenleger (-)	keramičar, postavljač pločica
schon mal	ikada, već prije
von selbst	samo od sebe
röntgen	snimiti na rendgenu
wie gesagt	kao što je rečeno (kao što sam rekao)
erst mal	najprije
untersuchen	pregledati
allgemein	općenito, opće
das Herz (-en)	srce
abhören II	poslušati (rad srca, pluća)
der Blutdruck	krvni tlak
messen	mjeriti
die Blutprobe (-n)	pregled krvi
behandeln I	postupati, liječiti
überweisen I	poslati, predati (drugom)
schütteln	tresti (klimati)

Kod liječnika

Patient	Guten Tag, Frau Doktor!
Ärztin	Guten Tag, Sie sind zum ersten Mal bei mir, nicht?
P	Ja, ich bin jahrelang bei keinem Arzt gewesen.
Ä	Und was haben Sie denn jetzt so plötzlich?
P	Vor einigen Tagen habe ich sehr unangenehme Schmerzen im rechten Handgelenk bemerkt, und das Gelenk ist auch ganz steif geworden.
Ä	Bei welcher Gelegenheit ist das passiert?
P	Ich habe neulich meiner Schwester und meinem Schwager beim Umzug geholfen und sehr schwere Sachen getragen. Sofort danach habe ich es gemerkt. Die haben gemeint, ich soll zum Arzt gehen.
Ä	Haben Sie einen manuellen Beruf? Mit anderen Worten, benutzen Sie Ihre Hände viel?
P	Früher bin ich Maurer gewesen, aber seit etwa einem Jahr bin ich Fliesenleger.
Ä	Spielen Sie etwa Handball oder Tennis?
P	Ja, ab und zu beides.
Ä	Haben Sie schon mal Probleme mit dem Handgelenk gehabt?
P	Ja, vor etwa zwei Monaten, aber es ist von selbst besser geworden. Diesmal sind die Schmerzen viel stärker als vor zwei Monaten.

Ä	Hat man Ihnen das Handgelenk je geröntgt?
P	Nein, wie gesagt, ich bin lange nicht mehr zum Arzt gegangen.
Ä	Ich werde Sie erst mal allgemein untersuchen... Herz abhören... Blutdruck messen... Urin untersuchen... eine Blutprobe machen...
P	Warum denn das alles?
Ä	Sie waren doch so lange nicht beim Arzt... und dann das Handgelenk röntgen...
P	... und dann werden Sie das Handgelenk behandeln, nicht?
Ä	O nein! Dann überweise ich Sie an meinen Kollegen Henschel. Der ist Orthopöde!
P	(schüttelt den Kopf!)

PRIJEVOD

Pacijent	Dobar dan, doktorice!
Liječnica	Dobar dan. Vi ste prvi put kod mene, zar ne?
P	Da, godinama nisam bio kod liječnika.
L	A što vam je sada odjednom?
P	Prije nekoliko dana primijetio sam vrlo neugodne bolove u desnom ručnom zglobu, a i sam zglob je ukočen.
L	Kako vam se to dogodilo?
P	Nedavno sam pomagao sestri i šogoru pri preseljenju i nosio vrlo teške stvari. Odmah iza toga sam to primijetio. Oni su mislili (smatrali) da bih trebao ići liječniku.
L	Je li vaš posao fizički?
	Drugim riječima, radite li mnogo rukama?
P	Prije sam bio zidar, ali od prije otprilike godinu dana postavljam pločice.
L	Igrate li možda rukomet ili tenis?
P	Da, povremeno i jedno i drugo.
L	Jeste li već imali probleme s ručnim zglobovima?
P	Da, prije nekih dva mjeseca, ali je samo od sebe prošlo. Sada su bolovi mnogo jači nego prije dva mjeseca.
L	Jesu li su vam rendgenski snimili ručni zglob?
P	Ne, kao što sam rekao, već dugo nisam išao liječniku.
L	Prvo ću vas potpuno pregledati... poslušati srce... izmjeriti krvni tlak... napraviti pretrage mokraće i krvi...

- P A čemu sve to?
 L Već dugo niste bili kod liječnika... a onda snimiti ručni zglobov na rendgenu...
 P ... a tada ćete mi liječiti ručni zglobov, zar ne?
 L Oh, ne! Onda ću vas poslati kolegi Henschelu. On je ortoped.
 P (vrti glavom).

10. lekcija

50. Posjedovanje i pripadanje – genitiv

U hrvatskom se jeziku pripadanje ili posjedovanje mogu izreći na dva načina:

- (I.) imenicom koja postaje posvojni pridjev i znači pripadanje nekog pojma toj imenici:
bratov kaput, majčino pismo, očeva kuća
- (II.) kada se izraz koji znači posjedovanje sastoji od dvije ili više riječi, posebice imenica, posjedovanje se izriče genitivom tog izraza:
*kaput mog brata Marka,
 posljednje pismo naše drage majke,
 kuća Matka Marovića*
- (III.) genitivom ćemo izreći i količinu ili dio nečega:
kilogram kruha, malo mlijeka, pola jabuke

U njemačkom jeziku pripadanje ili posjedovanje izriče se oblicima poput onih u (II.), dakle: nominativ imenice koja znači osobu ili stvar koju netko posjeduje + izraz koji znači osobu ili stvar koja posjeduje, ima ili je povezana s imenicom u nominativu. Taj oblik je u genitivu. Imenica u nominativu, ispred sebe ima određeni član, imenica ili izraz u genitivu ima određeni ili neodređeni član ili pridjev. Oblici određenog člana (tip *der*), neodređenog člana *ein* i pridjeva bit će vam jasni iz priložene tablice. Imenice u jednini muškog i srednjeg roda imaju nastavke same imenice:

die Schwägerin meines Freundes	šogorica mojeg prijatelja
die Ansichten beider Rechtsanwälte	stajališta obojice odvjetnika
der Ruf des ehemaligen Politikers	ugled nekadašnjeg političara
der Wagen einer alten Dame	automobil jedne stare dame

U sljedećoj tablici naći ćete sve potrebne oblike:

	JEDNINA			MNOŽINA
	m	ž	s	m ž s
d...	des	der	des	der
(k)ein	(k)eines	(k)einer	(k)eines	keiner
d.. -tip dies. jed..	dieses jedes	dieser jeder	dieses jedes	dieser –
ein -tip unser lhr	unseres lhres	unserer lhrer	unseres lhres	unserer lhrer
pridjev iza d..	-en u svim rodovima			
pridjev iza ein	-en u svim rodovima			
pridjev bez člana	-en	-er	-en	-er
imenički nastavak	-(e)s	–	-(e)s	–

Kod jednosložnih imeničkih osnova često se umeće (e) koje se javlja u nastavcima jednine imenica muškog i srednjeg roda.

51. Prijedlozi iza kojih dolazi genitiv

Kao što je već spomenuto u 26. poglavlju, svaki prijedlog u njemačkom jeziku mora slijediti određeni padež imenice ili zamjenice uz koju se upotrebljava. Manji broj često upotrebljavanih prijedloga mora uza se imati genitiv. Evo nekoliko takvih prijedloga koji stoje ispred genitiva:

außerhalb	izvan
innerhalb	unutar
jenseits	s onu stranu (iza), s one strane
statt	umjesto
trotz	usprkos
während	za vrijeme
wegen	zbog

Ponekad se prijedlozi vežu sa članom ili zamjenicom (u genitivu) u jednu riječ:

stattdessen	umjesto (toga)
trotzdem	usprkos tome
währenddessen	za vrijeme (toga)
deswegen	zbog (toga)
meinetwegen	što se mene tiče, po meni, zbog mene

unseretwegen
deinetwegen
usw.

što se nas tiče, zbog nas
što se tebe tiče, zbog tebe
itd.

Vrlo često možemo čuti **wegen** iza kojeg slijedi zamjenica u genitivu:

wegen mir	zbog mene
wegen uns	zbog nas
wegen dir	zbog tebe
wegen dem	zbog njega
usw.	itd.

52. Neke iznimke kod imenica muškog roda

- (a) U 50. poglavlju vidjeli smo da imenice muškog i srednjeg roda dobivaju nastavak **-(e)s** u genitivu jednine. Međutim neke imenice muškog roda, neke od njih vrlo učestale, umjesto **-(e)s** u genitivu dobivaju nastavak **-(e)n** u svim padežima, osim u nominativu jednine, obliku u kojem su navedene ovdje:

der Automat	stroj, automat (i druge tuđice koje, završavaju na -at)
der Bauer	seljak, zemljoradnik
der Franzose	Francuz i druge imenice muškog roda koje završavaju na -e , poput der Pole (ali NE der Deutsche koji slijedi posebna pravila iz 61. poglavlja)
der Held	junak
der Herr	gospodin (u jednini nastavak -n , u množini -en)
der Junge	dječak, mladić (u kolokvijalnoj množini, dodaje se nastavak -ns u svim padežima)
der Kollege	kolega
der Kunde	mušterija, kupac
der Mensch	osoba, čovjek, ljudsko biće, (množina) ljudi
der Nachbar	susjed
der Präsident	predsjednik (i mnoge druge tuđice, koje završavaju na -ent)
der Soldat	vojnik (vidi Automat)
der Student	student (vidi Präsident)

der Tourist turist (i druge tuđice koje završavaju na -ist)

Mnoge druge imenice, pogotovo one iz skupine tuđica, ponašaju se poput onih prije navedenih. U Rječniku iza tih imenica ne stoje uobičajeni podaci o množini već oblik za genitiv (npr. -n ili -en):

der Tourist (G -en) turist

- (b) Maloj ali značajnoj skupini imenica muškog roda koje završavaju na -e dodaje se -ns u jednini u genitivu, a -n u ostalim padežima. Evo imenica ove skupine u nominativu jednine.

der Buchstabe slovo abecede
der Gedanke misao
der Glaube vjera
der Name ime
der Wille volja, odlučnost

I te su imenice u Rječniku označene s (G -ns).

53. Glagoli tipa II kada se upotrebljavaju kao određeni oblici glagola

U 47. poglavlju, odjeljak b, vidjeli smo da glagoli tipa II, dakle glagoli s prefiksom koji se može odijeliti, imaju prefiks **ge-** u participu perfekta umetnut između naglašenog prefiksa i osnove. Isti se princip primjenjuje kod infinitiva ili -en oblika ako ispred njega stoji **zu**, tj. **zu** se umeće između nenaglašenog prefiksa i osnove. U oba slučaja riječ se izgovara i piše kao jedna: **ausgegangen**, **auszugehen**. Međutim ako je jedan od glagola tipa II u određenom obliku, dakle predikat rečenice, prefiks koji se može odijeliti napušta glagol i odlazi na kraj rečenice:

Ich lade meine Freunde für Sonnabend ein. (einladen)

Pozivam svoje prijatelje u nedjelju.

Er schlägt ein kaltes Mittagessen mit Brot, Käse und Wein vor. (vorschlagen)

On predlaže hladan ručak: kruh, sir i vino.

Ich helfe bei den Vorbereitungen für die Konferenz nicht mit. (mithelfen)

Ja neću pomoći u pripremama za konferenciju.

Upamtite: **nicht** koji se nalazi i pri kraju rečenice mora doći ispred odijeljenog prefiksa.

Glagoli tipa I (s nedjeljivim prefiksom) ostaju u osnovnom obliku kada se nađu u opisanim okolnostima:

Ich empfinde gar kein Mitleid mit dieser Frau. (empfinden)

Za ovu ženu ne osjećam nikakvu samilost.

54. Infinitiv s prijedlogom zu (zu + -en)

Već ste naučili da u jednostavnoj rečenici koja ima dva glagolska oblika, određeni i neodređeni -en oblik, -en oblik mora stajati na kraju rečenice (33. poglavlje):

Ich gehe zweimal in der Woche schwimmen.

Mnoge konstrukcije zahtijevaju da -en oblik ima i prijedlog **zu**.

U tom slučaju prijedlog **zu** dolazi na kraj rečenice, zajedno s -en oblikom glagola. Između **zu** i -en oblika ne može se umetnuti nijedna druga riječ. Kod djeljivih (naglašenih) prefiksa, **zu** dolazi između djeljivog prefiksa i -en oblika:

Er hoft, morgen zu kommen.

Nada se da će sutra doći.

Wir versuchen, ein neues Haus zu finden.

Pokušat ćemo naći novu kuću.

Ich habe vor, meine Freunde für Sonnabend einzuladen.

Planiram pozvati moje prijatelje u nedjelju.

Evo i nekoliko složenijih primjera:

- (a) (I.) **Er wird immer zögern, mir seine Sorgen zu erzählen.**

On će uvijek oklijevati da mi ispriča svoje brige.

- (II.) **Ich habe neulich versucht, den Chef für Montag einzuladen.**

Nedavno sam pokušao pozvati šefa za ponedjeljak.

- (b) (I.) **Ich werde meine Mutter bitten, uns ein Picknick vorzubereiten.**

Molit ću majku da nam priredi piknik.

- (II.) **Der Arzt hat mich überredet, wegen des Handgelenks zum Orthopäden zu gehen.**

Liječnik me nagovorio da odem ortopedu zbog svog ručnog zgloba.

U rečenicama (a) (II.) i b (I.) možete opet vidjeti kako glagol tipa II djeljivim prefiksom dopušta da se **za** „uvuče“ između prefiksa i osnove.

Svaka od navedenih rečenica dijeli se na dva dijela. Ti su dijelovi strogo odijeljeni, no sami po sebi su cjeline. To znači da oblik **ge-(e)t** ili oblik **-en** koji se nalaze u prvom dijelu složene rečenice stoje na posljednjem mjestu u glavnom dijelu složene rečenice, a ne na kraju cijele rečenice.

U rečenicama (a) subjekt prvog dijela složene rečenice postaje subjekt zavisne rečenice (**er – zögern – erzählen; ich – versuchen – einladen**). To, međutim, NIJE slučaj kod (b) rečenica gdje je subjekt drugog dijela složene rečenice zapravo DO prvog dijela (**ich – bitten – meine Mutter – vorbereiten; der Arzt – überreden – ich – gehen**).

25. vježba

Popunite sljedeći tekst tako da u dvostruku prazninu upišete točni glagol tipa II iz stupca s desne strane. Kratke praznine predviđene su za djeljive prefikse, duge za ostatak glagola.

Ich, eine Party zu geben. Wir	anrufen
sind so viele, also ich meine Wohnung	einladen
anders Ich nur meine besten	einrichten
Freunde, aber wir sind Fünzig. Diesmal	mithelfen
..... meine Freunde mal nicht Ich	vorhaben
will alles alleine machen. Um 8 Uhr	vorschlagen
ich sie Dann können sie kommen. Aber	
was sagen meine Freunde, sie stattdessen	
....., gar nicht zu essen, sondern den ganzen	
Abend lang zu trinken.	

55. Izricanje namjere: um ... zu

Kada želimo izreći namjeru, ponovno moramo uspostaviti odnos između dva dijela rečenice: glavne i zavisne rečenice. U hrvatskom jeziku namjeru izričemo veznicima *da* i *kako*. U njemačkom jeziku namjeru izričemo promijenjenom verzijom dvodjelne rečenice iz 54. poglavlja: riječ **um** stavlja se na početak drugog dijela rečenice.

U primjerima koji slijede, drugi dio rečenica iz 54. poglavlja promijenjen je tako da izriču namjeru. Naravno, prvi dio rečenica morao je biti prilagođen promjeni kako bismo dobili logične rečenice:

Er wird mich morgen besuchen, um mir seine Sorgen zu erzählen.
On će me sutra posjetiti da mi ispriča svoje brige.

Ich bin zur Chefsekretärin gegangen, um den Chef für Montag einzuladen.

Otišao sam do šefove tajnice kako bih pozvao šefa za ponedjeljak.

Ich werde etwas Aufschnitt kaufen, um uns ein Picknick vorzubereiten.

Kupit ću nereske kako bih pripremio piknik.

Ich muss besonders früh aufstehen, um wegen des Handgelenks zum Orthopäden zu gehen.

Moram jako rano ustati da bih pošao ortopedu zbog ručnog zgloba.

Kod rečenica s **um** subjekt koji se podrazumijeva uvijek je jednak subjektu glavne rečenice (on će me posjetiti, on će mi ispričati svoje brige). U tome se rečenice s **um** razlikuju od onih bez **um** iz prethodnog poglavlja. Osim toga, rečenice s **um** mogu imati i obrnuti redoslijed, za razliku od onih bez **um**:

Um den Chef für Montag, einzuladen bin ich zur Chefsekretärin gegangen.

Um mir seine Sorge zu erzählen, wird er mich morgen besuchen.

Upamtite da u obrnutom slijedu rečenica također dolazi do promjene reda riječi. Kao što ste već primijetili u 32. poglavlju, bez obzira koji dio rečenice dolazi na prvo mjesto, glagol uvijek mora doći na drugo mjesto u rečenici. Budući da zavisna rečenica s **um** stoji ispred glavne rečenice, cijela namjerna rečenica stoji na prvom mjestu tj. drugi dio rečenice mora početi glagolom. U navedenim primjerima to su određeni oblici glagola **bin** i **wird** iza kojih slijedi subjekt, tj. **ich** i **er**.

56. ohne ... zu; statt ... zu

Kao s **um** u strukturi opisanoj u 55. poglavlju, drugi dio rečenice može početi s **ohne** i **statt**, a značenje je „bez da“, „a da ne“ i „umjesto da“. Kao i rečenice koje počinju s **um**, rečenice s **ohne** i **statt** moraju imati subjekt jednak onome u glavnoj rečenici. Taj se subjekt uglavnom podrazumijeva. Isto tako, redoslijed rečenica može se izmijeniti, no ponovno treba pripaziti na red riječi. Upamtite: glagol mora biti na drugome mjestu, a subjekt odmah iza njega.

Ich kann kein Picknick vorbereiten, ohne etwas Aufschnitt zu kaufen.

Ne mogu prirediti piknik a da ne kupim nereske.

Er wird mich morgen besuchen, statt mir seine Sorgen am Telefon zu erzählen.

Posjetit će me sutra umjesto da mi svoje brige ispriča preko telefona.

26. vježba

1. Die Dame geht in die Stadt. Die Dame geht in die Stadt,
Sie kauft ein. um einzukaufen.

Sljedeći parovi rečenica čine mini-priču. Povežite obje rečenice svakog para s **um ... zu**, **ohne ... zu** ili **statt ... zu** prema odgovarajućem značenju. Pomoći će vam uzorak.

2. Fräulein Schmidt steht früh auf.
Sie geht mit ihrem Hund spazieren.
3. Mittags kommt sie nach Hause und arbeitet im Garten.
Sie isst nicht.
4. Am Nachmittag geht sie ins Kino.
Sie fragt ihre Mutter nicht.
5. Sie sieht gerne Filme.
Sie kommt auf andere Gedanken.
6. Am Abend kommt ihr Freund.
Er will sie ins Restaurant einladen.
7. Sie verläßt das Restaurant während des Essens.
Sie bezahlt nicht.
8. Er bleibt im Restaurant sitzen und isst beide Portionen.
Er läuft nicht zu seiner Freundin.

57. Pasiv ili trpni oblik

U 44. poglavlju naučili ste da se glagoli **haben** i **sein** upotrebljavaju kao određeni oblici pomoćnih glagola uz oblike **ge-(e)t** za tvorbu perfekta. U poglavljima 34. i 35. (h) naučili ste da se glagol **werden** upotrebljava kao određeni oblik pomoćnog glagola zajedno s **-en** oblikom u tvorbi futura. U ovom poglavlju naučit ćete još jednu strukturu s određenim oblikom pomoćnog glagola **werden**, ali s oblikom **ge-(e)t**, dakle **werden** + particip perfekta:

Das Haus wird in diesen Tagen eingerichtet.

Kuća se ovih dana namješta (doslovno: Kuća ovih dana biva namještena).

Ich werde oft mitten in der Nacht angerufen.

Mene često zovu usred noći (doslovno: često sam nazivan...).

Ova se struktura upotrebljava kada je za značenje važnija radnja rečenice od subjekta, odnosno stvari ili osobe koja vrši radnju. Često ćemo u hrvatskom u takvom slučaju upotrijebiti povratni glagol – subjekt u takvoj rečenici nije vršitelj radnje: Ova djevojka se zove Marica (Marica ne vrši radnju). Stanje koje zovemo trpnim donekle odgovara opisanoj strukturi jer upotrebljavamo glagolski pridjev trpni:

Dijete je ostavljeno na ulici (ne znamo tko ga je ostavio, dakle nije nam poznat vršitelj radnje). U navedenim primjerima njemačkih rečenica u pasivu također nam nisu poznati vršitelji radnje: ne znamo tko namješta kuću, također ne znamo tko naziva usred noći – no važna je sama radnja ili njezin rezultat: kuća će biti namještena, ja sam često budan zbog telefonskih poziva.

Pasiv možemo tvoriti u rečenicama koje imaju prelazni glagol koji ima direktni objekt, pri čemu DO postaje gramatički subjekt pasivne rečenice.

Nepoznata žena ostavlja dijete na ulici.

Dijete je ostavljeno na ulici (ovdje nam nije potreban podatak o vršitelju radnje, već samo rezultat radnje).

Pasiv ćemo u njemačkom upotrijebiti u dva osnovna slučaja: kada želimo privući pozornost na vršitelja radnje, zbog neke usporedbe, ili kada nam vršitelj radnje nije poznat ili važan za značenje rečenice:

- (I) Dijapozitive prikazuje moj otac (a ne moj brat).

Die Dias werden von meinem Vater gezeigt.

- (II) Sada se prikazuju dijapozitivi.

Jetzt werden die Dias gezeigt.

- (a) Zapamtite: u njemačkom jeziku samo direktni objekt aktivne rečenice može postati gramatički subjekt pasivne rečenice. U sljedećem primjeru glagol ima dva objekta, DO i IO. U pasivnoj rečenici samo DO može postati SU, a IO ostaje u istom padežu kao i u aktivu:

Der Vater zeigt dem Gast die Dias.

Bez obzira na red riječi DO, **die Dias** uvijek je gramatički subjekt pasivne rečenice. To se može zaključiti i iz oblika za množinu glagola **werden**:

Die Dias werden dem Gast gezeigt.

Dem Gast werden die Dias gezeigt.

- (b) U njemačkom jeziku pasiv se može tvoriti i u rečenicama koje nemaju DO u aktivu: kada je vršitelj radnje nepoznat ili je neka zbirna imenica, pasiv se može upotrijebiti i bez gramatičkog subjekta, odnosno možemo upotrijebiti bezlični **es**:

Heute abend wird gesungen.

ili

Večeras će se pjevati.

Es wird heute abend gesungen.

Jetzt wird schnell gegessen!

ili

A sada brzo idemo jesti!

Es wird jetzt schnell gegessen!

Kod glagola koji imaju samo IO kombinirat ćemo pravila (a) i (b): IO ostaje nepromijenjen, a pravog subjekta nema već je umjesto toga bezlični oblik **s es**; glagol **werden** je uvijek na drugome mjestu.

Den Kindern wird jetzt verziehen.

ili Djeci je sada oprosteno.

Es wird den Kindern jetzt verziehen.

Den Studenten wird sehr geholfen.

ili Studentima se mnogo pomaže.

Es wird den Studenten sehr geholfen.

Budući da se **werden** koristi i u tvorbi pasiva, u futuru pasiva se upotrebljava samo jednom:

Wir werden nächste Woche in Französisch geprüft (werden).

Sljedećeg tjedna pitat će nas francuski (doslovno: biti ćemo ispitivani...).

58. Perfekt nekih pomoćnih glagola

Da bismo tvorili perfekt rečenice:

Ich muss den Nachbarn helfen.

Moram pomoći susjedima.

moramo staviti određeni oblik glagola **muss** u perfekt. Međutim **ge-(e)t** oblik glagola **müssen** se ne upotrebljava, već umjesto toga upotrebljavamo **-en** oblik, dakle infinitiv umjesto participa perfekta.

Ich habe den Nachbarn helfen müssen.

Morao sam pomoći susjedima.

Uočite da se **-en** oblik pomoćnog glagola **müssen** nalazi na kraju rečenice, iza **-en** oblika glavnog glagola **helfen**. To će se također odnositi i na glagole **dürfen, können, mögen, sollen, wollen** i **lassen**. Npr. „dao sam oprati svoj auto“ prevest ćemo ovako perfektom:

Ich habe meinen Wagen waschen lassen.

Svi ti glagoli imaju alternativne neodređene glagolske oblike participa perfekta kada nisu i pomoćni glagoli. Evo primjera:

A: Kannst du geduldig warten?

Možeš li strpljivo čekati?

B: Nein das habe ich nie gekonnt.

Ne, to nisam nikad znao.

Wir haben unser Gepäck am Bahnhof gelassen.

Ostavili smo svoju prtljagu na kolodvoru.

Svi ovi **ge-(e)t** oblici kada se upotrebljavaju kao glavni glagoli imaju oblik **s ge-** i završavaju s **-t**: **gedurft, gekonnt, gemocht, gemusst, gesollt, gewollt**. Iznimka: **gelassen**.

Kada se **werden** upotrebljava kao pomoćni glagol za tvorbu pasiva, particip perfekta glasi: **worden**. Kada se **werden** upotrebljava kao glavni glagol u značenju „postati“, particip perfekta glasi: **geworden**. Evo primjera:

Die Dias sind von meinem Vater gezeigt worden.

Dijapozitive prikazuje moj otac.

Die Kunden sind heutzutage sehr frech geworden.

Mušterije su u današnje vrijeme postale vrlo drske.

59. Prošlo jednostavno vrijeme – preterit

U većini slučajeva u njemačkom se jeziku upotrebljava perfekt pri izricanju prošle radnje. No, za izricanje prošle radnje može se upotrijebiti i preterit, prošlo jednostavno vrijeme.

Prošlo jednostavno vrijeme u njemačkom jeziku upotrebljava se paralelno perfektu. Za one koji uče njemački jezik prošlo jednostavno vrijeme olakšava konstrukciju rečenice jer ne moraju brinuti o dva ili čak tri glagolska oblika (58. poglavlje) i redu riječi.

Prošlo se jednostavno vrijeme upotrebljava često kod glagola **sein** i **haben**; na taj se način izbjegava upotreba dvaju oblika istog glagola: **er ist ... gewesen; ich habe ... gehabt**. Također se više upotrebljavaju oblici prošlog vremena pomoćnih glagola jer se na taj način smanjuje broj glagola u rečenici na dva, umjesto tri.

Usporedite:

PERFEKT

Ich bin vier Wochen krank gewesen.

Wir haben viel Pech gehabt.

Ich habe den Nachbarn helfen müssen.

Die Dias sind von meinem Vater gezeigt worden.

PRETERIT

Ich war vier Wochen krank.

Wir hatten viel Pech.

Ich musste den Nachbarn helfen.

Die Dias wurden von meinem Vater gezeigt.

Evo preterita glagola **haben, sein** i pomoćnih glagola:

	HABEN	SEIN
ich/er/sie(ona)/es	hatte	war
wir/Sie/sie(oni)	hatten	waren
du	hattest	warst

	DÜRFEN	KÖNNEN
ich/er/sie(ona)/es	durfte	konnte
wir/Sie/sie (oni)	durften	konnten
du	durftest	konntest
	MÖGEN	MÜSSEN
ich/er/sie(ona)/es	mochte	musste
wir/Sie/sie (oni)	mochten	mussten
du	mochtest	musstest
	SOLLEN	WOLLEN
ich/er/sie(ona)/es	sollte	wollte
wir/Sie/sie(oni)	sollten	wollten
du	solltest	wolltest
	LASSEN	WERDEN
ich/er/sie(ona)/es	ließ	wurde
wir/Sie/sie(oni)	ließen	wurden
du	ließest	wurdest

Ako pogledate oblike 1. i 3. lica jednine koji su uvijek jednaki u prošlom vremenu, uočiti ćete četiri oblika, dva koja su jednaka u prošlom vremenu u njemačkom općenito (66. poglavlje), a treći je tipičan za sljedeću skupinu:

- (a) **sein, lassen** Javlja se nova osnova (**war, ließ**) koja se upotrebljava bez nastavaka.
- (b) **sollen, wollen** Upotrebljava se ista osnova kao u -en obliku, a slijede nastavci -t + -e.
- (c) **haben, dürfen, können, mögen, müssen** Javlja se nova osnova (**hat-, darf-, kann-, moch-, muß-**) iza koje slijedi -t- i nastavak -e.
- (d) **werden** Ovaj je oblik potpuna iznimka. Javlja se nova osnova (**wurd-**) iza koje slijedi nastavak -e.

Velik broj glagola slijedi uzorak (a) i dobiva novu osnovu u prošlom vremenu. Zvat ćemo ih glagolima s novom osnovom. Najveći broj glagola slijedi uzorak (b) gdje je osnova ista kao u -en obliku, dakle infinitivu, zatim slijedi -t- i odgovarajući nastavak za lice. To su glagoli iste osnove ili pravilni glagoli. Uzorak (c) je mješavina uzoraka (a) i (b): nova osnova dobiva -t- i odgovarajući nastavak za lice.

RAZGOVOR

Proučite i naučite sljedeći dijalog. Bit će vam potrebne ove nove riječi:

die Freundin (-nen)	prijateljica
die Silvesterfahrt (-en)	novogodišnje putovanje
der Winterprospekt (-e)	prospekt za zimovanje
anbieten II	ponuditi
preiswert	povoljno
das Allgäu	planinski predjel na jugu Bavarske
der Preis (-e)	cijena
reichhaltig	raznolik, bogat
der Ausflug (-e)	izlet
die Abendveranstaltung (-en)	večernja priredba
das Neujahrsfrüstück (-e)	novogodišnji doručak
der Sonderpreis (-e)	posebna cijena
die Unterkunft (-e)	smještaj
das Doppelzimmer (-)	dvokrevetna soba
das Einzelzimmer (-)	jednokrevetna soba
das Silvesterfestessen (-)	novogodišnja večera
die Skimöglichkeit (-en)	moгуćnost skijanja
hin und zurück	tamo i natrag, povratan (npr. karta, putovanje)
sorgen für	brinuti se (za)
die Übernachtung (-en)	noćenje
der Hinweg (-e)	putovanje onamo
das Gleiche	isto
die Rückfahrt (-en)	povratak
unterwegs	na putu
genügend	dovoljno
anhalten II	zaustaviti se, stati
jeweils	svaki put, po
einnehmen II	jesti, nešto pojesti, prizalogajiti
die Erfrischung (-en)	osvježenje (jelo, piće)
der Gasthof (-e)	gostionica
der Löwe (PO -n)	lav
unterbringen	smjestiti
der Grundpreis (-e)	osnovna cijena
enthalten I	sadržati, uključivati
die Dusche (-n)	tuš
der Zuschlag (-e)	dodatna cijena, doplata
nicht in Frage kommen	ne dolaziti u obzir, bez sumnje

die Veranstaltung (-en)	priredba, događaj
einbegriffen	uključen(o)
der Geschmack (-e)	ukus
tagsüber	tijekom dana
tanzen	plesati
gesellig	društven
das Beisammensein	druženje
der Gesellschaftsraum (-e)	predvorje, dnevni boravak u hotelu, pansionu
	uživati
genießen I	moгуćnost, prilika
die Möglichkeit (-en)	skijanje
das Skifahren	svečana večera ili ručak
das Festessen (-)	ples
der Tanz (-e)	prirediti
veranstalten	po želji, po narudžbi
nach Wunsch	vatromet
das Feuerwerk	pustiti (ovdje vatromet)
loslassen II	doručak sa šampanjcem
das Sekstfrühstück	zvučati, zvoniti, odzvanjati
klingen	ograničiti
beschränken I	naporno
anstrengend	sudionik
der Teilnehmer (-)	ljudi
die Leute	suprotnost
das Gegenteil	skupina
die Gruppe (-n)	zlatni pir
die goldene Hochzeit (-en)	slaviti
feiern	dogovoriti se
besprechen	

U putničkoj agenciji: Romantična Nova godina

Junger Meine Freundin und ich sind daran interessiert,

Man eine Silvesterfahrt zu machen.

Fräulein Gut, ich zeige Ihnen unseren Winterprospekt.
Wir bieten dieses Jahr eine sehr preiswerte Fahrt mit
Luxusbus nach Oberstdorf im Allgäu an, sieben Tage
von 28. Dezember bis zum 3. Januar inklusiv.

JM (Liest aus dem Winterprospekt)

7 Tage Silvesterfahrt mit
Luxusbus ins Allgäu

5 Nächte in Oberstdorf

reichhaltiges Programm mit
Ausflügen, Abendveranstaltungen
und Neujahrsektfrühstück

Sonderpreis Euro 500,-

Unterkunft in Doppelzimmern
Einzelzimmer Euro 50,- extra
silvesterfestessen Euro 25,- extra
Skimöglichkeiten

JM Was wird da alles für den Preis angeboten?

F Ja, da ist erst mal die fahrt hin und zurück im Luxusbus.
Für alles wird gesorgt ... eine Übernachtung in einem
netten Hotel auf dem Hinweg und das Gleiche auf den
Rückfahrt...

JM Wie wird unterwegs gegessen?

F Es wird natürlich genügend oft angehalten, und das
Mittagessen wird jeweils während einer längeren Pause
in einem Gasthof eingenommen. Andere Erfrischungen
werden im Bus serviert... Ja, und in Oberstdorf selbst
wird man im Gasthof Zum Löwen untergebracht. Der
Grundpreis enthält die Unterbringung in Doppelzimmern
mit dusche und Toilette, aber es werden auch Einzel-
zimmer angeboten für einen Zuschlag von Euro 50,-.
Aber das kommt für Sie wohl nicht in Frage...?

JM Was für Veranstaltungen sind im Preis einbegriffen?

F Für jeden Geschmack wird gesorgt ... Tagsüber werden
drei kleinere Ausflüge gemacht, und jeden Abend wird
getanzt, oder man kann das gesellige Beisammensein in
der Bar oder im Gesellschaftsraum genießen. Es gibt
auch Möglichkeiten zum Skifahren, aber das muss extra
bezahlt werden.

JM Und zu Silvester und am Neujahrstag selbst...?

- F Silvester gibt es Tanz, und um elf Uhr wird eine besondere Show veranstaltet. Silvester wird auch um acht Uhr ein Festessen nach Wunsch serviert für einen Zuschlag von Euro 25,-. Um Mitternacht wird dann das Feuerwerk losgelassen. Am 1. Januar wird ab neun Uhr ein Sektfrühstück eingenommen.
- JM Das klingt alles sehr schön. Und sind noch Plätze frei?
- F Ja, wir haben noch sechs Plätze frei. Wir mussten die Zahl der Teilnehmer wegen der Größe unseres Busses auf dreißig beschränken.
- JM Bei solch einem anstrengenden Programm sind die anderen Teilnehmer doch bestimmt alles junge Leute...
- F O nein, ganz im Gegenteil! Sechzehn der Teilnehmer fahren als Gruppe, um Silvester eine goldene Hochzeit zu feiern.
- JM O! Das muss ich doch noch mal mit meiner Freundin besprechen.

PRIJEVOD

- Mladić Moju prijateljicu i mene zanima novogodišnje putovanje.
- Gospođica Dobro, pokazat ću vam naš prospekt zimovanja. Nudimo ove godine putovanje luksuznim autobusom po vrlo povoljnoj cijeni u Oberstdorf u Allgäu, sedam dana, od 28. prosinca do 3. siječnja.
- M (čita prospekt zimovanja.)

*7 dana novogodišnjeg putovanja
luksuznim autobusom u Allgäu*

5 noći u Oberstdorfu

*raznoliki programi s izletima,
večernjim priredbama
i novogodišnjim doručkom*

Posebna cijena 500 Eura

*Smještaj u dvokrevetnim sobama
Jednokrevetne sobe nadoplata 50 Eura
Novogodišnja svečana večera
nadoplata 25 Eura
Mogućnost skijanja*

- M Što se sve nudi za ovu cijenu?
- G Dakle, putovanje tamo i natrag luksuznim autobusom. O svemu se vodi briga... noćenje u zgodnom hotelu na putu u Obersdorf, isto na povratku...
- M Kako se jede na putu?
- G Zaustavljat ćemo se dovoljno često, a ručat će se u nekoj gostionici svaki put za vrijeme duljeg odmora. U autobusu će se posluživati osvježenja... Da, a u Oberstdorfu ćete biti smješteni u dvokrevetnoj sobi s tušem i WC-om, ali se nude i jednokrevetne sobe uz nadoplatu od 50 Eura. Ali to kod vas dakako ne dolazi u obzir...?
- M Kakve priredbe su uključene u cijenu?
- G Pobrini se za svačiji ukus... Preko dana napraviti ćemo tri manja izleta, a svake večeri se pleše ili se može uživati u zajedničkom druženju u baru ili dnevnom boravku. Postoji također mogućnost za skijanje, ali se mora posebno platiti.
- M A što se tiče dočeka i same Nove godine...?
- G Za doček je ples, u 11 sati bit će poseban šou. Novogodišnja večera će se također svečano poslužiti u osam sati uz 25 Eura nadoplate. U ponoć će biti vatromet. 1. siječnja u 9 sati je svečani doručak sa šampanjcem.
- M To sve krasno zvuči. Ima li još slobodnih mjesta?
- G Da, imamo još šest slobodnih mjesta. Zbog veličine autobusa morali smo ograničiti broj sudionika.
- M Pri tako napornom programu ostali su sudionici sigurno mladi ljudi...
- G O, ne, baš obrnuto! Šesnaestero sudionika putuje kao grupa da bi na dočeku Nove godine proslavili zlatni pir.
- M O! Ipak se moram o tome dogovoriti sa svojom prijateljicom.

11. lekcija

60. Riječi koje označavaju količinu ili identifikaciju

Uz riječi poput određenog i neodređenog člana postoji i skupina uobičajenih izraza koji se upotrebljavaju ispred imenice ili pridjeva + imenica. Ove riječi služe određivanju količine ili identifikaciji sljedeće imenice. U tekstu koji slijedi grupirali smo ih prema tome što stoji iza njih:

(I.) bilo koji tip imenice

(II.) nebrojiva imenica (npr. „brašno“, „bijes“)

(III.) brojiva imenica u jednini (npr. „trgovina“, „pogreška“)

(IV.) brojiva imenica u množini (npr. „trgovine“, „pogreške“).

Kako ti izrazi imaju različite nastavke, ovisno o tome s kakvim tipom imenice se upotrebljavaju, svaki od njih ima i prateće nastavke (a), (b) i (c) iz 29. poglavlja, uz nastavke za padež posvojnog genitiva iz 50. poglavlja. Evo pregleda tih izraza:

(I.) Ispred bilo kojeg tipa imenice:

isto	d..selb..*	Piše se kao jedna riječ, d.. (isto) ima svoje uobičajene nastavke, selb... nastavke skupine (a).
jednako	d..gleich*	Dvije zasebne riječi, gleich (jednako) ima nastavke skupine (a).
cijelo, sve	d..ganz	ganz znači „cijel“, „potpun“, „cijelo“ pa može stajati iza ein , mein , itd. Prema potrebi dobiva nastavke grupe (a) ili (b).

* U upotrebi dolazi do preklapanja između **d..selb** i **d..gleich**

Ich bin in derselben Gruppe wie du.

Ja sam u istoj skupini kao i ti.

Ich habe das gleiche Kleid wie du gekauft.

Kupila sam jednaku haljinu kao i ti.

Die ganze Arbeit hat er alleine geschafft.

On je sam obavio cijeli posao.

Meine ganzen Bücher sind nass geworden.

Sve moje knjige su se smočile.

Ein ganzes Jahr hat er dafür gebraucht.

Za to mu je trebala cijela godina.

(II.) Ispred nebrojive imenice:

malo	wenig
nešto	etwas
nekoliko	einig..
malo	ein bisschen

dosta	genug
dovoljno	genügend
mного	viel
cijelo, sve	d..ganz

sve to/ovo **all d../dies..**
svi moji, itd. **all mein, usw.**

für wenig Geld
mit etwas Salz
vor einiger Zeit
mit einem bisschen Papier
mit einem Tropfen Öl
Wir haben genug Wein.
bei viel Arbeit
trotz allen Komforts
wegen all der Unruhe

Nije potreban nastavak.

Nema nastavka.

Dobiva nastavke skupine (c).

To je zapravo imenica srednjeg roda, zato **ein** ima svoje uobičajene nastavke.

Nema nastavka.

Nisu potrebni nastavci.

Vidi (I.). Znači „cijelo“, „potpuno“. Ima nastavke skupine (a), ali u genitivu ispred imenica *m* i *s* roda ima nastavak **-(e)s**.

All ne dobiva nastavke.

za malo novca
s nešto soli
prije izvjesnog vremena
s malo papira
s kapljicom ulja
imamo dovoljno vina
kod mnogo posla
usprkos svom komforu
zbog cijelog tog nemira

(III.) Ispred brojivih imenica u jednini:

isti	d..selb..	Vidi (I.).
bilo koji, ovaj ili onaj	irgendein	Nastavci za ein .
još jedan	noch ein	Uobičajeni nastavci za ein .
još jedan (drugi)	ein..ander	ander dobiva nastavke skupine (b).
cijeli	d..ganz	Vidi (I.).
Heute kommt	irgendein noch ein ein anderer	Vertreter von der Versicherung.

neki
Danas dolazi još jedan predstavnik osiguranja.
jedan drugi

(IV.) Ispred brojivih imenica u množini.

par	ein Paar	Imenica srednjeg roda ima svoje uobičajene nastavke, a imenica koja slijedi je u istom padežu.
obadva	d..beid..	beid.. ima nastavke skupine (a)
oba	beid..	Dobiva nastavke grupe (c).
nekoliko	ein paar	Nema nastavka, no imenica koja slijedi u padežu IO može imati -(e)n .
nekoliko	einig..	Dobiva nastavke skupine (c).
nekoliko, više	mehrer..	Dobiva nastavke skupine (c).
mnogo	viel..	Dobiva nastavke skupine (c).
dosta	genug	Vidi (II).
dovoljno	genügend	
sve	all..	Dobiva nastavke skupine (c), ali bilo koji pridjev koji slijedi dobiva nastavak -en u svim padežima.

von einem Paar alten Schuhen	od jednog para starih cipela
wegen der beiden Damen	zbog obje dame
mit beiden Händen	objema rukama
vor ein paar Wochen	prije nekoliko tjedana
einige	za neke dobre prijatelje
für mehrere gute Freunde	za više dobrih prijatelja
viele	za mnoge dobre prijatelje
für alle guten Freunde	za sve dobre prijatelje

61. Pretvaranje pridjeva u imenice

U njemačkom jeziku pridjevi se vrlo često pretvaraju u imenice. Ova je upotreba u njemačkom gotovo neograničena. Pridjevi mogu postati imenice u jednini i množini, označavati živa bića i stvari te biti apstraktne imenice.

U posljednjem razgovoru naučili ste izraz:

das Gleiche auf der Rückfahrt

isto na povratku

Ovdje je pridjev **gleich**, s velikim početnim slovom, postao imenica srednjeg roda, a to je automatski uvijek rod imenica koje su postale od pridjeva. Iznimka su imenice koje nedvosmisleno znače muško ili žensko biće. Ovakve pridjevske imenice, da ih tako nazovemo, dobivaju pridjevske nastavke, kako je opisano u 29. poglavlju. Na primjer, „Nijemac“ će imati oblik **ein Deutscher**, a „Njemica“ će biti **eine Deutsche** – ova je imenica izvedena od pridjeva **deutsch** – „njemački“.

Pridjevske se imenice mogu tvoriti prema potrebi. Ima i velik broj imenica koje su nastale od glagolskih oblika. Neke od njih su vrlo dugo u upotrebi i mogu se naći u rječniku kao imenice, a neke su nove izvedenice. Takve pridjevske imenice nastale su iz dva glagolska oblika: iz već poznatog **ge-(e)t** oblika, dakle participia perfekta, i iz tzv. **-end** oblika. U 44. poglavlju smo spomenuli da **ge-(e)t** oblik ima značenje nečeg završenog; **-end** oblik ima značenje nedovršenog, podudaranja i istovremenosti. Tako **gefangen** znači „uhvaćen“, „zarobljen“, a **überlebend** znači „onaj koji preživljava“. Ta dva neodređena glagolska oblika, kada ih upotrijebimo kao pridjevske imenice postaju: **der Gefangene** ili **die Gefangene** („zarobljenik“ ili „zarobljenica“), **der Überlebende** ili **die Überlebende** („preživjeli muškarac, žena“). Svaka takva imenica u rječniku je označena s „adj“, što je upozorenje da joj treba dati nastavke za pridjevsku deklinaciju.

Dalja uobičajena upotreba pridjeva kao imenice je u kombinaciji s **etwas**, „nešto“ i **nichts**, „ništa“. U tim slučajevima pridjev dobiva nastavke koje smo naveli u 29. poglavlju, odjeljak (c).

Die Stunde soll mit etwas Einfachem anfangen.

Lekcija (sat) treba početi nečim jednostavnim.

Alles war ruhig, nichts Wesentliches ist geschehen.

Sve je bilo mirno, ništa se značajno nije dogodilo.

U drugu ruku, **alles**, „cijelo“ „sve“, koji već sadrži **-es** iz srednjeg roda, dobiva nastavke grupe (a) iz 29. poglavlja kada stoji ispred pridjevske imenice:

Ich wünsche dir alles Gute zum Geburtstag.

Želim ti sve najbolje za rođendan.

In allem Praktischen war er der Klassenbeste.

Bio je najbolji u razredu u svemu praktičnom.

62. Složene rečenice

U 54., 55. i 56. poglavlju vidjeli ste da rečenica može sadržavati izraz koji je prirodan njezinom osnovnom obliku, a ipak zadržava svoj posebni razlikovni identitet. Prvi od tih izraza bio je kraj rečenice s **zu** + **-en** oblikom.

Drugi su izrazi slijedili veznike poput **um**, **ohne** i **statt** i završavali sa **zu** + **-en** oblikom. Značenje ovih, nešto složenijih izraza uvijek pojačava osnovno značenje rečenice, a mogu se naći ispred ili iza osnovne rečenice.

Ako nazovemo spomenute izraze „dodatnim izrazima“, upotrijebit ćemo naziv „dodatne rečenice“ za različite tipove niza riječi koje se od „dodatnih izraza“ razlikuju po tome što sadrže određeni oblik glagola. Dakle, to su potpune rečenice koje ipak ovise o osnovnoj, glavnoj rečenici.

- (a) Najjednostavniji način da se poveže dodatna rečenica s osnovnom ili glavnom rečenicom, a da obje ostanu neovisne jedna o drugoj, jest da dodatnu rečenicu stavimo uz glavnu, bez ičega između njih, osim zareza. U tom slučaju neće doći ni do kakve promjene u redu riječi. Evo dva primjera iz prethodnih lekcija:

Der Arzt sagt, ich soll nur Fisch oder mageres Fleisch essen.

Liječnik kaže da trebam jesti samo ribu i nemasno meso.

Die haben gemeint, ich soll zum Arzt gehen.

Smatrali su da moram ići liječniku.

Ako obrnemo redoslijed rečenica i dodatna rečenica dođe ispred glavne rečenice, red riječi u glavnoj rečenici će se promijeniti:

Ich soll nur Fisch oder mageres Fleisch essen, sagt der Arzt.

Tumačenje ovog je samo proširenje rečenog u 32. poglavlju: cijela dodatna rečenica postala je DO glavne rečenice. Međutim ovaj način povezivanja rečenica je ograničen. Mnogo su šire mogućnosti povezivanja rečenica ako upotrijebimo razne kategorije veznih riječi ili veznika kojima ćemo uvesti dodatnu rečenicu.

- (b) Veznici:

und	i
aber	ali
oder	ili
sondern	nego (nasuprot tome)
sondern ... auch	nego ... također (I)

Veznicima povezujemo riječi ili rečenice. Uglavnom ne utječu na uobičajeni red riječi:

Es gibt auch Möglichkeiten zum Skifahren, aber das muss extra bezahlt werden.

Trebate paziti kada birate između **aber** i **sondern**.

Kada želite izreći značenje „ne samo ... nego i (već i)“, njemački izraz je **nicht nur ... sondern auch**.

U značenju „ne ... već (nego)“ u njemačkom morate upotrijebiti **nicht** (ili neki drugi negativni oblik, npr. **kein ... sondern**):

Er schickt keinen Brief, sondern er will mit mir persönlich sprechen.

On neće poslati pismo već želi sa mnom osobno razgovarati.

- (b) Veznik **denn** je razred za sebe. Iako poput veznika iz skupine (b) ne utječe na red riječi, ovaj veznik može povezivati isključivo rečenice. Iako poput veznika opisanih u 63. poglavlju, odjeljak (c), **denn** daje posebnu oznaku rečenici kojoj prethodi, takva dodatna rečenica ne može stajati bilo gdje nego samo iza glavne rečenice:

Er kann mir nicht böse sein, denn er hat selbst Schuld daran.

On se ne može ljutiti na mene jer je i sam tomu kriv.

Značenje **denn** je zapravo tumačenje nekog razloga i znači „jer“.

63. Vezne riječi koje utječu na red riječi

- (a) Odnosne zamjenice

	JEDNINA			MNOŽINA	PRIJEVOD
	<i>m</i>	<i>ž</i>	<i>s</i>	<i>m ž s</i>	
N	der	die	das	die	koji
A	den	die	das	die	koga, kojega
D	dem	der	dem	denen	kome, kojemu
G	dessen	deren	dessen	deren	kojeg, čijeg

Odnosne zamjenice su jednake pokaznim zamjenicama opisanim u 41. poglavlju, odjelci (a) do (c), ali genitiv ima oblik: **dessen** i **deren**. One omogućuju da se dodatna rečenica u značenju poveže s nekom imenicom iz glavne rečenice, dakle da se odnosi na nju. Izbor vezne riječi d.. može biti jednina ili množina. Ako je izabran oblik za jedninu, onda se razlikuju oblici za *m*, *ž* i *s* rod, prema obliku imenice u glavnoj rečenici na koju se dodatna rečenica odnosi. Izbor padeža vezne riječi d.. ovisi o funkciji koju ona ima u dodatnoj rečenici, dakle ovisno o tome je li S, DO, IO ili PO. Glagol u odnosnoj rečenici mora doći na kraj.

Sljedeći primjeri obuhvaćaju obje mogućnosti i pomoći će vam da razumijete princip upotrebe takvih veznih riječi:

Padež

NOMINATIV / S

Ich bringe meinen Sohn, der nach Berlin fährt, zum Bahnhof.

Dovest ću sina koji putuje u Berlin na kolodvor.

Das Fleisch, das auf dem Tisch liegt, kannst du für den Hund nehmen.

Meso koje stoji na stolu možeš uzeti za psa.

AKUZATIV / DO

Mein Chef, für den ich seit zehn Jahren arbeite, ist sehr unsympathisch.

Moj šef, za kojeg radim već deset godina, nije simpatičan.

Wir haben den Urlaub, den wir auf Zypern verbracht haben, ganz toll gefunden.

Godišnji odmor koji smo proveli na Cipru vrlo nam se svidio.

DATIV / IO

Meine Schwiegertochter, der ich gestern Blumen geschenkt habe, hat sie zum Blumengeschäft zurückgebracht.

Moja snaha, kojoj sam jučer darovala cvijeće, odnijela ga je natrag u cvjećarnicu.

Der Verwandte, bei dem ich wohne, ist wie ein Vater zu mir.

Rođak kod kojeg stanujem meni je poput oca.

GENITIV / PO

Hans, dessen Frau aus Ägypten kommt, lernt Chinesisch!

Hans, čija je žena iz Egipta, uči kineski!

Die Frau, deren Auto falsch geparkt ist, versucht mit dem Polizisten zu flirten.

Žena čiji je auto pogrešno parkiran pokušava udvarati policajcu.

Najvažnije u tim primjerima jest pravilo koje trebate upamtiti: određeni oblik glagola u dodatnoj rečenici (tj. rečenici koja počinje odnosnom zamjenicom), bilo da je sam ili zajedno s prijedlogom, mora uvijek stajati na kraju dodatne rečenice. To pravilo vrijedi za sve vrste dodatnih rečenica opisanih u ovom poglavlju.

Konačno, kada je dodatna rečenica povezana s imenicom u glavnoj rečenici pomoću prijedloga, a ta imenica nije živo biće, odnosna zamjenica ima i alternativni oblik *wo(r)-*. To je istovjetna upotreba s onom kod oblika *da(r)-*, opisanog u 40. poglavlju.

Die Fehler, über die ich gerade lache, sind eigentlich worüber überhaupt nicht witzig.

Pogreške kojima se upravo smijem uopće nisu smiješne.

(b) **dass, ob** i vezne riječi **w..**

Vezne riječi **w..**: **wann, warum, was, welch, wer, wen** („koga“), **wessen** („čiji“), **wem** („kome“), **wie** i **wo** omogućuju da cjelokupni sadržaj dodatne rečenice postane subjekt ili direktni objekt glavne rečenice:

Dass wir heute abend kein Essen im Haus haben, ist nicht meine Schuld.

ili

Es ist nicht meine Schuld, dass wir heute abend kein Essen im Haus haben.

Nije moja krivnja da večeras nemamo u kući ništa za jelo.

Kannst du mir sagen, ob er morgen kommt?

Možeš li mi reći hoće li on sutra doći?

Wann er morgen aufsteht, ist vollkommen egal.

ili

Es ist vollkommen egal, wann er morgen aufsteht.

Posve je nevažno kada on sutra ustaje.

Weißt du zufällig, wessen Regenschirm hier liegt?

Znaš li slučajno čiji je ovo kišobran?

Ova kategorija dodatnih rečenica uključuje i slučajeve kada se izostavlja riječ na koju se odnosi dodatna rečenica:

Ich bin froh (darüber), dass er endlich zu Hause ist.

Veselim se (tome) što je on konačno kod kuće.

U ovom slučaju u hrvatskom je nepotrebno upotrijebiti „tome“, no **darüber** u njemačkom zvuči posve prirodno. Kada je prijedlog bitan za značenje ili je dio idiomatskog izraza, izraz **da(r)-** u glavnoj rečenici postaje nužan, kao u sljedećim primjerima:

Wir sind dafür, dass das Licht ausgemacht wird.

Mi smo za to da se svjetlo ugasi.

Mein Vater ist dagegen, dass ich den Führerschein mache.

Moj otac je protiv toga da polažem vozački ispit.

Ovdje značenje ovisi isključivo o **für** i **gegen**. Također ima mnogo kombinacija glagola i prijedloga **te** i pridjeva **i**

prijedloga u kojima uobičajena upotreba zahtijeva izricanje prijedloga, iako je značenje jasno i iz samog pridjeva ili glagola. U tom slučaju u glavnoj rečenici moramo imati oblik s **da(r)**-. Primjeri: **bestehen auf**, „uporno zahtijevati“ (doslovno: „inzistirati na“); **einverstehen mit**, „složiti se s“:

Ich bestehe darauf, dass er sofort bezahlt.

Uporno zahtijevam da on odmah plati (**darauf** ne možemo doslovno prevesti).

Er ist damit einverstanden, dass sie den Führerschein macht.

On se složio s time da ona polaže vozački ispit.

Konstrukcija s **da(r)**- + prijedlog nije ograničena samo na slučajeve gdje dodatna rečenica počinje veznikom **dass**.

Npr. izraz **abhängen von**, „ovisiti o“ često ima dodatnu rečenicu koja počinje veznicima **ob**, **wo**, **wie** itd.:

Meine Entscheidung hängt davon ab, ob der Versuch gelingt.

Moja odluka ovisi o tome hoće li pokušaj uspjeti.

Ne zamjenjujte **dass** s **das**: **dass** je uvijek veznik!

27. vježba

Prema modelu ponovno napišite ovu priču tako da svaku dodatnu rečenicu započnete veznikom **dass**.

1. Fritz schlägt vor, Ernst soll ihm helfen.
Fritz schlägt vor, dass Ernst ihm helfen soll.
2. Ernst bittet darum, Fritz soll solche Vorschläge nicht machen.
3. Fritz besteht darauf, Ernst soll endlich mal etwas tun.
4. Ernst findet die Arbeit so anstrengend, er verletzt sein Handgelenk plötzlich.
5. Jetzt hat Fritz solches Mitleid, er schickt Ernst zum Arzt.
6. Der Arzt sieht sofort, Ernst ist einfach faul!

(c) Prijedložni veznici

Prijedložni veznici na početku dodatne rečenice imaju istu funkciju kao prijedlozi ispred imenice. Jedan ili dva takva veznika identična su ili gotovo identična odgovarajućem prijedlogu:

Bis fünf Uhr ... (bis – prijedlog)

Do pet sati ...

Bis er kommt, ... (bis – veznik)

Dok dođe ...

Während des Konzerts ... (während – prijedlog)

Za vrijeme koncerta ...

Während das Orchester spielt ... (während – veznik)

Dok svira orkestar ...

Nach dem Essen ... (nach – prijedlog)

Nakon jela ...

Nachdem wir gegessen haben, ... (nachdem – veznik)

Pošto što smo jeli...

Vor Weihnachten ... (vor – prijedlog)

Prije Božića...

Bevor wir anfangen, ... (bevor – veznik)

Prije nego što počnemo ...

Neki takvi prijedložni veznici su po značenju jednaki no oblikom različiti od prijedloga istog značenja:

Wegen des schlechten Wetters ... (wegen – prijedlog)

Zbog lošeg vremena ...

Weil das Wetter schlecht ist, ... (weil – veznik)

Jer je vrijeme loše ...

Trotz meiner Erkältung ... (trotz – prijedlog)

Unatoč mojoj prehladi ...

Obwohl ich erkältet bin, ... (obwohl – veznik)

Iako sam prehladen ...

Većina prijedložnih veznika odnosi se ili na (I.) vrijeme ili na (II.) uzrok (ili odsustvo uzroka). Evo najvažnijih:

(I.) vrijeme:

als	kada, kad (trenutak ili odsječak vremena u prošlosti)
bevor	prije
bis	do, dok
nachdem	nakon toga, iza toga
seitdem	odonda
sobald	čim
während	za vrijeme, dok
wenn	kada, kadgod (opetovani trenuci ili odsječci vremena u prošlosti)

(II.) uzrok, odsustvo uzroka:

da	kako, jer, budući da
damit	time (da bi – cilj)
obwohl	iako
ohne dass	a da ne, bez da

so dass	tako da, s tim učinkom
statt dass	umjesto da
während	za vrijeme, dok
weil	jer
wenn	ako
wo	gdje (uzročno)

Važno je upamtiti da **so dass** ne valja upotrebljavati za svako značenje „tako da“ nego samo onda kada se izriče posljedica:

Ich habe meinen Hausschlüssel verloren, so dass ich nicht ins Haus komme.

Izgubio sam svoj ključ od ulaznih vrata tako da ne mogu ući u kuću.

Kada želimo izreći cilj ili namjeru, upotrebljavamo veznik **damit**:

Er hat das Schloss ausgetauscht, damit ich mit meinem Hausschlüssel nicht ins Haus komme.

On je zamijenio bravu kako ne bih mogao ući u kuću s mojim ključem.

ohne dass i **statt dass** upotrebljavaju se kada je subjekt dodatne rečenice različit od subjekta glavne rečenice (vidi 56. poglavlje):

Ich kann kaum anfangen zu lesen, ohne dass mich eins der Kinder stört.

Ne mogu ni početi čitati a da me ne smeta neko od djece.

Meine Eltern haben mir den Englischkurs bezahlt, statt dass ich mein eigenes Geld dafür nehmen musste.

Moji su mi roditelji platili tečaj engleskoga umjesto da sam za to morao potrošiti vlastiti novac.

28. vježba

Preuredite sljedeće rečenice tako da svaka sadrži po jednu dodatnu rečenicu koja počinje riječima **bevor**, **bis**, **nachdem**, **obwohl**, **während**, **weil**, prema odgovarajućem značenju. Prvi smo primjer dali kao model:

1. **Vor dem Essen muss man die Hände waschen.**
Bevor man isst, muss man die Hände waschen.
2. **Nach dem Essen soll man eigentlich nicht schlafen.**
3. **Während des Essens darf man nicht zu viel reden.**

4. **Trotz des vielen Redens hat er eigentlich nicht viel gesagt.**
5. **Wegen des schönen Wetters müssen wir endlich im Garten arbeiten.**
6. **Bis zum anfang des Programms kannst du noch schön in der Küche helfen!**
7. **Wegen deines hohen Blutdrucks musst du weniger arbeiten.**
8. **Trotz seines hohen Blutdrucks läuft er jeden Tag.**

64. Povratne zamjenice

Kada su subjekt i objekt u rečenici isti tj. kada se radnja glagola vraća na subjekt (zato se i zovu povratne), u njemačkom kao i u hrvatskom jeziku potrebne su nam povratne zamjenice.

U njemačkom se, posve logično, u jednini i množini 1. i 2. lica upotrebljavaju DO i IO zamjenice koje ste naučili u 15., 20. i 31. poglavlju:

		DO	IO
1. lice	JEDNINE	mich	mir
	MNOŽINE	uns	
2. lice	JEDNINE	dich	dir
	MNOŽINE		euch

Wir kaufen uns für nächsten Sommer einen Wohnwagen. (IO)

Kupit ćemo prikolicu za sljedeće ljeto. (doslovno: kupit ćemo si ...)

Du siehst furchtbar müde aus, da musst dich mehr schonen. (DO)

Izgledaš strašno umorno. Moraš se više čuvati.

Za 3. lice jednine i množine potrebno je koristiti poseban oblik. Ovaj se oblik koristi i za 2. lice množine kada znači oblik zamjenice iz poštovanja – tako će biti jasno da se radnja vraća na subjekt, a ne na neku drugu osobu.

		DO/IO
2. lice	MNOŽINE (iz poštovanja)	sich
	JEDNINE	
3. lice	MNOŽINE	

Meine Eltern haben mir den Brief nicht gegeben, sondern ihn für **sich** behalten. (DO)

Moji mi roditelji nisu dali pismo već su ga zadržali za sebe.

Mein Bruder hat **sich** einen neuen Sportwagen angeschafft. (IO)

Moj je brat kupio (sebi) novi sportski auto.

Wenn Sie **sich** nicht etwas mehr schonen, machen Sie **sich** kaputt. (DO)

Ne budete li se više čuvali, potpuno ćete se upropastiti.

Napomene:

(I.) Množina povratnih zamjenica ima također značenje „međusobno“, „jedan drugog“:

Weil wir im selben Alter sind, haben wir uns sofort geduzt.

Kako smo istih godina, odmah smo prešli na „ti“.

(II.) Kao i u hrvatskom jeziku, i u njemačkom se upotrebljava posvojno-povratna zamjenica koja iskazuje pripadanje subjektu bilo kojeg roda ili broja („svoj“). To je zamjenica **sich** koja se koristi umjesto uobičajenih DO/IO zamjenica za 2. i 3. lice jednine i množine:

Er hat nicht genug Geld bei sich (NE ihm).

Nije kod sebe (sa sobom) imao dovoljno novca.

Jetzt haben Sie Ihren besten Freund gegen sich (NE Sie).

A sada ste dobili svog najboljeg prijatelja protiv sebe.

(A sada je vaš najbolji prijatelj protiv vas.)

(III.) Kada u njemačkom jeziku želimo naglasiti da subjekt „osobno“ vrši neku radnju, upotrebljava se **selbst**:

Probier diesen Kuchen, ich habe ihn selbst gemacht.

Kušaj ovaj kolač – sama sam ga napravila.

65. Povratni glagoli

Iz prethodnog poglavlja mogli smo zaključiti da postoji velika sličnost u upotrebi povratnih zamjenica u hrvatskom i njemačkom jeziku:

Er hat sich verletzt und muss zum Arzt (gehen).

On se ozlijedio i mora ići liječniku.

I kod povratnih glagola, glagola koji pokazuju da se radnja vrši na subjektu, tj. da je objekt također i vršitelj radnje, postoji velika sličnost.

(a) Evo skupine hrvatskih povratnih glagola koji imaju paralelne oblike u njemačkom jeziku. Neki glagoli izriču radnju gdje je jasno da se radnja vrši na subjektu neovisno o volji samog subjekta:

sich ärgern	ljutiti se
sich anziehen II	odjenuti se, obući se
sich betrinken I	opiti se
sich aufregen II	uzrujati se
sich verirren I	izgubiti se
sich verlaufen I	
sich vorbereiten II	pripremiti se
sich rasieren	brijati se
sich ausziehen I	skinuti se
sich gewöhnen (an) I	priviknuti se
sich waschen	prati se

Während mein Bruder sich wäscht, ziehe ich mich an.

Während sich mein Bruder wäscht,

Dok se moj brat pere, ja se odjevam.

Obratite pozornost: u rečenici s glagolom na posljednjem mjestu povratna zamjenica stoji iza veznika, tj. dolazi ispred subjekta na koji se odnosi.

(b) Velik je i broj povratnih glagola koji mogu zamijeniti glagolski pridjev trpni, kada želimo izreći stajalište ili osjećaj: umjesto „preplašen sam“ upotrijebljen je povratni glagol „prestrašiti se“. Evo najčešćih takvih glagola u njemačkom jeziku:

sich schämen	sramiti se, stidjeti se
sich genieren	stidjeti se, ženirati se
sich fürchten (vor)	bojati se (nečeg)
sich interessieren (für)	zanimati se (za)
sich freuen (über)	veseliti se (nečim)
sich wundern	čuditi se

Er bittet seine Mutter nicht um Geld, weil er sich geniert.
On majku ne moli za novac jer se stidi. (doslovno)
Er findet die Ferien langweilig, denn er interessiert sich für nichts.

Njemu su praznici dosadni jer se ni za što ne zanima.

Ich gratuliere, ich freue mich sehr über ihren Erfolg.

Čestitam, veoma se veselim vašem uspjehu.

Ich wundere mich, dass du bei so schönem Wetter im Haus bleibst.

Čudim se da ostaješ kod kuće pri tako lijepom vremenu.

- (c) Slijedi skupina povratnih glagola koji se odnose na izricanje osobnih stajališta, misli i osjećaja:

sich entschuldigen	ispričati se
sich nähern	približiti se
sich befinden I	nalaziti se
sich erkälten I	prehladiti se
sich beklagen I	potužiti se
sich fühlen	osjećati se
sich beeilen I	požuriti se
sich (IO) einbilden II	nešto (sebi, si) uobražavati
sich (IO) verstellen II	predočiti (sebi, si)
sich sehen (nach)	čeznuti* (za nečim)
sich freuen (auf)	veseliti se (nečemu)
sich erinnern (an) I	sjećati se (nečeg)
sich bedanken I	zahvaliti se/zahvaliti*

* glagoli koji nisu povratni u hrvatskom jeziku.

Der Junge ist noch so klein, ich habe ihn mir größer vorge stellt.

Dječak je još tako malen, zamišljao sam da je veći.

Ich habe Hunger, ich freue mich sehr auf das Essen.

Gladan sam, veselim se jelu.

- (d) U hrvatskom jeziku često upotrebljavamo prijelazni glagol s povratnom zamjenicom da bismo izrazili pasiv koji nije prirodna kategorija našeg jezika. Takvi su primjeri: „On se zove Petar“, „Riječ je o novcu“ ili „Ondje se dobro živi“.

Takvu strukturu imamo i u njemačkom jeziku. Iako je prisutna povratna zamjenica, često je riječ o glagolima koji obično nemaju DO (ili IO). Ta je struktura slična bezličnoj upotrebi pasiva opisanoj u 57. poglavlju, odjeljak (b).

Najčešći su izrazi s glagolima **sein** (biti) i **handeln** (raditi, djelovati):

sich handeln um – raditi se o, biti riječ o...

Ich muss Sie leider stören, es handelt sich um Ihren Sohn...

Nažalost vam moram smetati, riječ je o vašem sinu...

Bei der Silvesterfahrt handelt es sich um eine Siebentagestour.

Kod novogodišnjeg putovanja riječ je o sedmodnevnom putovanju.

Im Allgäu lebt es sich sehr angenehm.

U Allgäu se ugodno živi.

RAZGOVOR

Proučite i naučite sljedeći dijalog. Bit će vam potrebne ove nove riječi:

der Fehler (-)	pogreška
sich beschweren I	potužiti se, žaliti se
erscheinen I	pojaviti se
der Kassenbon (-s)	račun, potvrda o plaćanju
der Kauf (-e)	kupovina, kupljeni predmet
die Reklamation (-en)	reklamacija (ovdje se to odnosi na nadoknadu ili povrat novca)
der Aufkleber (-)	naljepnica
der Anfang (-e)	početak
pfeifen	zviždati
der Pfeifton	zvuk zviždanja
auftauchen II	pojaviti se (odjednom), iskrsnuti
das Tonband (-er)	audiovrpca
der Ton (-e)	zvuk
sich (DO) anhören II	zvučati, čuti se (ovdje: ne zvuči dobro)
das Gerät (-e)	uređaj, aparat
überhaupt	uopće
die Ordnung	red
einwandfrei	bez pogreške, posve ispravno
genau	sigurno
versuchen I	pokušati
allerdings	iako (ovdje: u svakom slučaju)
ersetzen I	zamijeniti
das Exemplar (-e)	primjerak
vorrätig	u zalih
bestellen I	naručiti
sich (IO) anhören II	poslušati (si)

reichen
sich vertun I

uručiti, pružiti
napraviti pogrešku, zabuniti se

Kupac (djevojka) vraća kasetu – prema njezinim navodima kasetu je neispravna.

Verkäufer Ja, bitte schön?

- Kundin* Guten Tag! Ich habe mir vorgestern bei Ihnen eine Kassette mit Popmusik gekauft, die leider einige Fehler hat. Da die Kassette ziemlich teuer war, wollte ich mich jetzt beschweren.
- V Um was für eine Kassette handelt es sich denn?
- K Es ist das neueste Konzert von den Twen-Tops, das gerade erst erschienen ist.
- V Darf ich mal den Kassenbon sehen, den Sie beim Kauf bekommen haben, denn ohne Bon gibt es keine Reklamation.
- K Das Dumme ist, dass ich den Bon einfach nicht finden kann, aber Sie sehen, der Aufkleber mit dem Preis befindet sich noch auf der Kassette.
- V Ja, aber trotzdem ... also, um welche Fehler handelt es sich denn?
- K Also, am Anfang gibt es einen hohen Pfeifton, der immer wieder auftaucht. Und dann hat das Tonband Stellen, wo man überhaupt nichts hört. Und wenn mal die Musik da ist, liegt das Ganze viel zu hoch im Ton.
- V Das hört sich nicht gut an, aber ist Ihr Gerät denn überhaupt in Ordnung?
- K O ja, das Gerät ist einwandfrei. Das weiß ich ganz genau, weil mein Bruder, der Musik studiert, seine Kassetten gespielt hat, nachdem ich es mit dieser versucht habe.
- V Na gut. Ich kann allerdings kein Geld ersetzen, sondern Ihnen nur ein neues Exemplar derselben Kassette geben, wenn wir sie noch vorrätig haben. Sonst muss ich sie bestellen ... Aber erst muss ich mir selbst die Kassette anhören.
- K Bitte schön. (Sie reicht ihm die Kassete, und er macht sie auf.)
- V Aber das ist doch kein Twen-Tops-Konzert, sondern das Klarinettenquintett von Mozart!
- K O, da muss ich mich aber entschuldigen, ich habe mich vertan! Ich habe die Falsche mitgebracht!

PRIJEVOD

Prodavač Da, izvolite?

- Kupac Dobar dan. Prekjučer sam (sebi) kod vas kupila kasetu s pop glazbom koja nažalost ima pogrešku. Kako je kasetu bila prilično skupa željela bih je reklamirati.
- P O kakvoj je kaseti riječ?
- K To je najnoviji koncert Twen-Topsa koji je upravo objavljen.
- P Mogu li vidjeti račun koji ste dobili pri kupovini, jer bez računa nema reklamacije.
- K Glupo je, ali jednostavno ne mogu naći račun. Ali možete vidjeti da se naljepnica s cijenom još uvijek nalazi na kaseti.
- P Da, da, ali ipak ... Dakle, o kakvoj je pogreški riječ?
- K Dakle, na početku se čuje (doslovno: ima) jedan visok zviždavi ton koji se stalno pojavljuje. A onda na vrpci ima mjesta gdje se uopće ništa ne čuje. A kada se čuje glazba, onda su svi tonovi previsoki.
- P O, to baš ne zvuči dobro, ali je li vaš kasetofon ispravan?
- K O da, kasetofon je ispravan. To znam posve sigurno jer je moj brat, koji studira glazbu, slušao svoje kasete nakon što sam ja to pokušala s ovom.
- P No dobro. Ja vam, doduše, ne mogu vratiti novac, već samo dati novi primjerak iste kasete, ako je još imamo na zalihi. Inače je moram naručiti ... Ali najprije moram sam poslušati kasetu.
- K Izvolite. (Pružu mu kasetu, a prodavač je otvara.)
- P Ali to nije koncert Twen-Topsa, nego Mozartov Kvintet za klarinet!
- K Oh, moram se ispričati, zabunila sam se. Ponijela sam pogrešnu kasetu.

12. lekcija

66. Prošlo jednostavno vrijeme (preterit)

Ovo smo vrijeme već predstavili u 59. poglavlju i dali oblike za deset glagola. Preterit se posve prirodno upotrebljava usporedno s perfektom za izricanje prošle radnje. Koje ćemo glagolsko vrijeme odabrati, uvjetuje nekolikom čimbenika:

- (I.) želimo li kratku rečenicu i jedan umjesto dva glagolska oblika
- (II.) želimo li staviti glavni glagol ondje gdje obično stoji pomoćni
- (III.) raznolikost oblika u duljim rečenicama koje se sastoje od glavnih i dodatnih rečenica
- (IV.) osjećaj za govorni ritam rečenice
- (V.) utjecaj regionalnih jezičnih običaja. U njemačkom se vrlo često nalaze preterit i perfekt unutar glavne i dodatne rečenice:

Als ich ankam, hat sie mich zu einer Tasse Kaffee eingeladen.

preterit perfekt
Kada sam stigao, pozvala me na šalicu kave.

Kao što je naznačeno u 59. poglavlju, upotrebljavaju se dvije skupine nastavaka: (I.) nastavci za prošlo vrijeme glagola koji imaju istu osnovu kao njihov **en-** oblik (infinitiv) i (II.) nastavci za prošlo vrijeme glagola s novom osnovom u prošlom vremenu.

		(I.) glagoli iste osnove	(II.) glagoli s novom osnovom
JEDNINA	1. lice	-(e)te*	nema nastavaka
	3. lice		
	2. lice	-(e)test*	-(e)st**
MNOŽINA	1. lice/3. lice	-(e)ten*	-en
	2. lice	-(e)tet*	-(e)t

* e se dodaje kada osnova završava na -d ili -t.

**** e se dodaje kada osnova završava na -s ili -ß.**

Was du lesest, kam von der Kirche.

(Ono) što si čitala došlo je iz crkve.

Die Kinder machten ziemlich viel Krach, während er redete.

Djeca su pravila prilično mnogo buke dok je on govorio.

Vrlo je lagano tvoriti preterit glagola koji zadržavaju istu osnovu kao **-en** oblik, dakle od pravilnih glagola. Nasuprot tome, morate naučiti osnove preterita nepravilnih glagola (vidi 67. poglavlje).

Nekoliko glagola s novom osnovom dobiva nastavke kao glagoli s nepromijenjenom osnovom (III.):

INFINITIV (-en OBLIK)		OSNOVA U PRETERITU
brennen	gorjeti	brann-
bringen	donijeti	brach-
denken	misлити	dach-
kennen	poznavati	kann-
wissen	znati	wuß

Daß du ihn kanntest, wusste ich nicht.

Nisam znao da si ga poznavao. (U njemačkom obrnuti red.)

67. Preterit glagola s novom osnovom

Kao i kod **ge-(e)t** oblika nepravilnih glagola (47. poglavlje, odjeljak (a), koje ste također morali naučiti, trebate dobar rječnik. U nekim slučajevima bit će lakše učiti nove osnove jer su iste poput onih u **ge-(e)t** obliku, kod drugih bit će to posve nova osnova. Slijedi popis najčešćih glagola koje ste već susreli u 47. poglavlju. I u ovom se popisu glagoli javljaju u skupinama, ovisno o tome je li im osnova nova ili jednaka onoj kod **ge-(e)t** oblika. Ova podjela jednaka je onoj u 47. poglavlju.

(a) Nove osnove koje su jednake onima kod **ge-(e)t** oblika:

INFINITIV (-en OBLIK)		PRETERITUM
stehen	stajati	stand
leiden	trpeti	litt
pfeifen	zviždati	pfiff
schneiden	rezati	schnitt
streiten	svađati se	stritt
bleiben	ostati	blieb

leihen	posuditi	lieh
scheinen	izgledati, sjati	schien
schreiben	pisati	schrieb
steigen	penjati se	stieg
treiben	tjerati	trieb
riechen	mirisati	roch
schließen	zatvoriti	schloß
bieten	ponuditi	bot
fliegen	letjeti	flog
fliehen	bježati	floh
ziehen	vući	zog
lügen	lagati	log

- (b) Na popisu se nalaze glagoli koji NEMAJU istu osnovu kao **ge-(e)t** oblik, ali je ovaj oblik dodan zbog usporedbe. Kod novih osnova, ako je glavni samoglasnik u **-en** obliku **-e-** ili **-i-** (ali ne oba zajedno), osnova u preteritu skoro uvijek sadrži samoglasnik **-a-**. Osim kod glagola **wissen (wuss-)** ili **gehen (ging)**, ovo pravilo vrijedi za sve ostale glagole grupe (III.) 66. poglavlja, za glagol **stehen** u (a) ovog poglavlja te i za glagole u sljedećem popisu.

INFINITIV (-en OBLIK)		OSNOVA U PRETERITU	PARTICIP PERFEKTA (ge-(e)t OBLIK)
essen	jesti	aß	gegessen
fahren	voziti se	fuhr	gefahren
fangen	loviti	fang	gefangen
geben	dati	gab	gegeben
halten	držati	hielt	gehalten
kommen	doći	kam	gekommen
laufen	trčati	lief	gelaufen
lesen	čitati	las	gelesen
messen	mjeriti	maß	gemessen
rufen	zvati	rief	gerufen
schlafen	spavati	schief	geschlafen
schlagen	tući, udariti	schlug	geschlagen
sehen	vidjeti	sah	gesehen
stoßen	lupnuti, gurati	stieß	gestoßen
tragen	nositi	trug	getragen
treten	stupiti	trat	getreten
wachsen	rasti	wuchs	gewachsen
gehen	ići	ging	gegangen

brechen	sломити	brach	gebrochen
helfen	помоћи	half	geholfen
sprechen	govoriti	sprach	gesprochen
sterben	umrijeti	starb	gestorben
treffen	pogoditi	traf	getroffen
nehmen	uzeti	nahm	genommen
stehlen	ukrasti	stahl	gestohlen
sitzen	sjediti	saß	gesessen
schwimmen	plivati	schwamm	geschwommen
finden	naći	fand	gefunden
singen	pjevati	sang	gesungen
sinken	tonuti	sank	gesunken
springen	skakati	sprang	gesprungen
trinken	piti	trank	getrunken
bitten	moliti, tražiti	bat	gebeten
liegen	ležati	lag	gelegen

29. vježba

Ponovno napišite sljedeće parove rečenica tako da prvu rečenicu u paru pretvorite u dodatnu rečenicu koja počinje veznikom **während**, „dok, za vrijeme“, a druga rečenica neka bude glavna rečenica. Upotrijebite preterit u dodatnoj, a perfekt u glavnoj rečenici.

- Ich laufe durch die Stadt.
Meine Schwester schläft.
Während ich durch die Stadt lief, hat meine Schwester geschlafen.
- Fritz arbeitet im Garten.
Sein Bruder hört sich Pop-Musik an.
- Hanna schreibt einen Brief.
Ihre Freundin geht schwimmen.
- Otto trinkt Milch.
Sein Bruder Bruno trinkt Schnaps.
- Frau Krause spricht mit ihrem Nachbarn.
Ein Einbrecher stiehlt ihr Geld vom Küchentisch.
- Die Eltern streiten sich oben im Haus.
Die Kinder halten unten im Haus eine Party.
- Anton spricht mit den Eltern.
Susanne stößt den Hund ins Wasser.

68. Pluskvamperfekt (pretprošlo vrijeme)

Pluskvamperfekt je sličan perfektu (44. poglavlje), a tvori se od preterita pomoćnih glagola **sein** ili **haben** i **ge-(e)t** oblika glavnog glagola. (Za izbor **sein** ili **haben** valja pogledati 45. poglavlje.)

Pluskvamperfekt se upotrebljava za radnju koja se zbila prije neke druge prošle radnje.

Als ich ankam, hatten sie (schon) gegessen.

Kada sam stigao, oni su već bili jeli (pojeli).

Za razliku od:

Sobald ich ankam, aßen sie.

Čim sam stigao, jeli su.

Als ich ankam, aßen sie (schon/gerade).

Kada sam stigao upravo su jeli.

Pluskvamperfekt se također upotrebljava kada se želi istaknuti stanje ili događaji koji su se dogodili prije nekog vremena u prošlosti, bilo da je taj trenutak jasno izrečen ili tek naznačen:

Bis vorgestern hatten wir keine Briefe von ihm bekommen.

Do prekjučer nismo (bili) dobili nikakva pisma od njega.

69. Kondicional pomoćnih i modalnih glagola

Postoji više načina da se izreče želja, mogućnost, nesigurna ili ublažena tvrdnja. U hrvatskom jeziku za ovakve izričaje koristimo kondicional. Za njegovu tvorbu potreban nam je glagol „biti“ i glagolski pridjev radni. U spomenutim upotrebama često se javljaju glagoli „htjeti“ i „moći“ („htio bih ...“, „mogao bih ...“ itd.)

U njemačkom jeziku većina pomoćnih glagola ima posebne oblike kojima možemo izreći nesigurnost, oklijevanje, mogućnost, uljudnost. Takav oblik zove se konjunktiv, a upotrebljava se paralelno s kondicionalom. U hrvatskom ga nazivamo kondicional I. Na sljedećem popisu naći ćete osam od deset pomoćnih glagola (s kojima ste se već prethodno bavili kao posebnim glagolskim oblicima). Ovih osam pomoćnih glagola ima zasebne oblike za izricanje navedenih kategorija, (tzv. konjunktiv prošlog vremena), a ti su oblici vrlo česti u svakodnevnoj upotrebi. Ova upotreba posebnih oblika može biti dvojaka: kao pomoćni glagoli javljaju se uz **ge-(e)t** oblik u složenoj strukturi, ali i kao glavni glagoli s vlastitim značenjem. Upamtite da, iako ovaj poseban oblik ima sličnosti s prošlim vremenom, on po značenju NIJE prošlost, već se odnosi na sadašnjost, pa i budućnost.

U popisu koji slijedi navedeni su oblici za 1. i 3. lice jednine. Za množinu 1. i 3. lica valja dodati -n. Za 2. lice -st, a množine -n.

PRETERIT	KONJUNKTIV PRETERITA	NAJBLIŽI EKVIVALENT U HRVATSKOM JEZIKU
hatte	hätte	imao bih
war	wäre	bio bih
wurde	würde	bio bih (glagol + bih)
durfte	dürfte	smio bih (često u niječnim rečenicama)
konnte	könnte	mogao bih
mochte	möchte	želio bih, htio bih
musste	müßte	morao bih
sollte	sollte	trebao bih

Hättest du etwas dagegen?

Bi li imao nešto protiv?

An deiner Stelle wäre ich böse.

Na tvome mjestu bio bih ljut.

Würden Sie bitte warten?

Biste li pričekali, molim?

Er dürfte eigentlich nicht Auto fahren.

On zapravo ne bi smio voziti auto.

Er könnte sich verletzen.

Mogao bi se ozlijediti.

Ich möchte bitte eine Tasse Kaffee.

Htio bih šalicu kave, molim.

Dieser Brief müßte übermorgen schon ankommen.

Ovo bi pismo moralo stići već prekosutra.

Du solltest nicht so schnell fahren.

Ne bi trebao tako brzo voziti.

70. Kondicional (konjunktiv) (II)

Bez obzira na učestalou upotrebu konjunktiva pomoćnih glagola u svakodnevnom govoru, glavna upotreba konjunktiva javlja se u nekim oblicima izricanja pogodbe (vidi 71. poglavlje). Zbog toga trebate naučiti tvorbu konjunktiva svih, a ne samo pomoćnih glagola. U njemačkom postoje dva paralelna oblika, konjunktiv i kondicional, a prevodimo ih uglavnom kondicionalom.

Pravilni glagoli, dakle oni koji imaju istu osnovu kao infinitiv (vidi 66. poglavlje) također imaju konjunktiv, no on je po obliku jednak preteritu. Da bi se izrekla razlika upotrebljava se **würde** (-st, -n) + -en oblik, a to je zapravo njemački kondicional. Dakle, za pravilne glagole koristi se kondicional jer se konjunktiv dovoljno ne razlikuje od preterita:

Wenn er ein neues Haus baute...
bauen würde (češće)

Kada bi sagradio novu kuću ...

Glagoli s novom osnovom, nepravilni glagoli, koji su najučestaliji u govornom, ali dolaze i u pisanom jeziku, imaju konjunktiv. Oblik konjunktiva razlikuje se od preterita uvijek u 1. i 3. licu jednine. Kada je glavni samoglasnik nove osnove **a** ili **o** ili **u**, razlikujemo oblik konjunktiva od preterita u svim licima jednine i množine zato što navedeni samoglasnici dobivaju prijelaz i postaju **ä**, **ö** i **ü**. Glagoli s novom osnovom koji dobivaju nastavke pravilnih glagola također mijenjaju samoglasnik u samoglasnik s prijelazom.

INFINITIV (-en OBLIK)	bleiben	kommen	ziehen	wissen
PRETERIT GLAGOLA S NOVOM OSNOVOM	blieb	kam	zog	wusste
JEDNINA 1./3. lice (-")e	bliebe	käme	züge	wüßte
2. lice (-")est	bliebest	kämeest	zügest	wüßtest
MNOŽINA 1.lice/3.lice (-")en	blieben	kämen	zögen	wüßten
2. lice (-")et	bliebet	kämet	zöget	wüßtet

71. Pogodbene rečenice

Pogodbene rečenice sastoje se od dodatne rečenice koja izriče pogodbu i glavne rečenice koja izriče posljedicu izvršene pogodbe. Dodatna rečenica uglavnom počinje veznikom (**wenn**, „ako“, „da“ i riječi **falls**, „u slučaju“). Redoslijed dodatne i glavne rečenice može se obrnuti.

Wenn sie zu Hause bleibt, bringen wir ihr etwas Schönes mit.

Wir bringen ihr etwas Schönes mit, wenn sie zu Hause bleibt.

Ako ostane kod kuće, donijet ćemo joj nešto lijepo.

Kada dodatna rečenica dolazi na prvo mjesto:

(I.) Možemo ispustiti veznik, a rečenica počinje glagolom iza kojeg slijedi subjekt:

Bleibt sie zu Hause, bringen wir ihr etwas Schönes mit.

Važno je da se ova struktura ne zamijeni pitanjem (vidi 22. poglavlje) – u tome će vas spriječiti glavna rečenica.

(II.) Glavna rečenica može početi neobaveznim **so** ili **dann**:

Wenn sie zu Hause bleibt, so

bringen wir ihr etwas Schönes mit.

Bleibt sie zu Hause, dann

Postoje tri tipa pogodbenih rečenica u njemačkom jeziku.

(a) Realne pogodbene rečenice kod kojih je realno očekivati da se uvjet ili pogodba iz dodatne rečenice ispuni. U tom slučaju određeni oblik glagola u dodatnoj rečenici je u prezentu ili futuru.

Wenn die Bäume schnell wachsen, bekommen wir in zwei Jahren die ersten Früchte.

Ako drveće brzo raste, dobit ćemo prve plodove za dvije godine.

Wenn man ihm die Wahl eines Instruments überläßt, wird er bestimmt Klavier lernen.

Ako mu se prepusti izbor glazbala, sigurno će učiti svirati klavir.

(b) Eventualne ili potencijalne pogodbene rečenice gdje nismo sigurni da će pogodba moći biti ispunjena. U tom slučaju određeni oblik glagola u obje rečenice, dodatnoj pogodbenoj i glavnoj, može biti:

– ili u konjunktivu preterita glagola (vidi 70. poglavlje),

– ili u konjunktivu preterita glagola **werden** (**würde**, **-st**, **-n**) plus -en oblik glavnog glagola, što je zapravo kondicional.

Wenn wir so einen Mann in den Klub aufnehmen würden, würden wir in Schwierigkeiten kommen.

Wenn wir so einen Mann in den Klub aufnähmen, kämen wie in Schwierigkeiten.

Ako takvog čovjeka primimo u klub, mogli bismo imati teškoće (mogli bismo doći u teškoće).

Würde je češći u svakodnevnom govoru, a spretan je iz dva razloga. Prvo, mnogi glagoli po obliku ne razlikuju preterit od konjunktiva (70. poglavlje). Drugo, kada niste posve sigurni kako glasi oblik konjunktiva glagola s novom osnovom, moći ćete prebroditi tu teškoću ako koristite **würde** (-st, -n).

(c) Nestvarne ili hipotetičke pogodbene rečenice odnose se na mogućnost koja je već prošla, pa se pogodba i ne može ispuniti. Ovdje obje rečenice, dodatna i glavna rečenica, sadrže konjunktiv pluskvamperfekta (za pluskvamperfekt pogledajte 68. poglavlje). To znači da se upotrebljava **hätte** (-st, -n) ili **wäre** (-st, -n) vidi 45. poglavlje) s **ge**-(e)t oblikom glavnog glagola. Oba oblika, **hätte** i **wäre**, uključuju značenje neispunjene želje, nesigurnosti ili nemogućnosti (69. poglavlje).

Wenn wir das gewusst hätten, wären wir nicht gekommen.

Da smo to znali, ne bismo bili došli.

30. vježba

- (a) *Napišite pogodbenu rečenicu iz lijevog stupca i dodajte joj odgovarajuću glavnu rečenicu iz desnog stupca.*
- (b) *Ponovno napišite završenu rečenicu tako da izostavite veznik wenn i počnite rečenicu određenim oblikom glagola.*
- Wenn Emil in den Film...
geht, ...
 - Wenn Emil in den Film geht, dann sehe ich ihn mir auch an.
 - Geht Emil in den Film, dann sehe ich ihn mir auch an.
 - Wenn du die Fahrkarte ... dann wird es zu kalt für uns alle.
besorgen würdest, ... dann wäre sie schwierig.
... dann wird es Krach geben.
 - Wenn Peter nicht ... dann sehe ich ihn mir auch an.
das Fenster schließt, ... dann wirst du am Sonntag
... morgen schlafen können.
 - Wenn dieser Mann nicht ... dann hätten wir die Möglichkeit,
den Klub verläßt, ... am Wochenende in die Berge zu
fahren.
 - Wenn die kleine Tochter ... dann trinkt er immer zu viel.
nicht fernsehen dürfte, ...
 - Wenn der Vater in
die Gaststube geht, ...
 - Wenn du jetzt das Essen für
Sonntag kochst, ...

72. zu + -en oblik koji izriče pasivnu radnju

Već poznajete konstrukciju **zu + -en** u kojoj je logični subjekt u datnoj rečenici zapravo subjekt glavne rečenice (54. poglavlje):

Wir haben vor, morgen in die Berge zu fahren.

Mi smo planirali da se sutra odvezemo u planine.

(mi odvesti se)

Ich möchte dich bitten, mir die Fahrkarte zu besorgen.

Želio bih te zamoliti da mi kupiš voznu kartu.

(ti kupiti)

Wir helfen ihnen, den Weg zu finden.

Mi ćemo im pomoći da nađu put.

(oni naći)

Kada se ova konstrukcija nađe zajedno s glagolom **sein**, izraz koji slijedi je zapravo pasivni izraz koji znači obvezu, dopuštenje ili mogućnost: prijevodi u zagrada su doslovni prijevodi koji nisu u duhu našeg jezika i služe samo boljem objašnjenju:

Die Ergebnisse sind sofort nach der Wahl bekannt zu machen.

Rezultati se moraju objaviti odmah nakon izbora.

(... moraju biti objavljeni ... doslovno: ... su za objaviti ...)

Dieser Wein ist in jedem Supermarkt zu bekommen.

Ovo se vino može kupiti u svakom supermarketu.

(... može biti kupljeno ... doslovno: ... je za kupiti ...)

Dem Patienten ist nicht mehr zu helfen. (vidi 57. poglavlje, odjeljak, a)

Pacijentu se više ne može pomoći.

(... pacijentu ne može biti pomognuto ... doslovno: ... nije više za pomoći ...)

Sogar über den Direktor ist Kritik zu hören.

Mogu se čak čuti kritike na račun direktora.

(... kritike se čuju ... doslovno: ... su za čuti ...)

73. Riječi koje pojačavaju značenje

U njemačkom jeziku postoji skupina riječi koje ne znače nešto „opipljivo“, već ono što govornik osjeća ili misli. Zbog toga se i upotrebljava izraz afektivne riječi, jer se odnose na osjećaj govornika.

Naši prijatelji, *jasno*, ne mogu platiti toliko.

Riječ „jasno“ nedvosmisleno podvlači značenje da je našim prijateljima nemoguće platiti toliko. Ovdje riječ „jasno“ ima drugu funkciju od iste riječi u rečenici:

Ona *jasno* izlaže svoje misli.

Riječi koje pripadaju ovoj skupini afektivnih riječi izriču osjećaje i mišljenje govornika: vjerojatnost, mogućnost, sigurnost da će nešto biti ostvareno. Ti su izrazi govornikovi komentari onoga što kazuje. U njemačkom postoji nekoliko izraza koji znače osjećaje i mišljenje: **wahrscheinlich** znači „vjerojatno“, **offensichtlich** „jasno“, „očito“, **hoffentlich** znači „vjerojatno“, „valjda“, „nadamo se“.

Na sljedećem su popisu uobičajene afektivne riječi njemačkog jezika, poredane po učestalosti pojavljivanja. Ove je riječi teško ilustrirati izvan konteksta, pa ćemo dati samo približan opis onoga što izriču. Obratite pozornost na sljedeći razgovor; većina ovih riječi bit će upotrijebljena i podcrтана pa će njihovo značenje biti jasnije.

doch	protivljenje, zamjerka, protest, nagovaranje
ja	govornik se slaže da je „činjenica“ koju je izložio poznata, opće primljena, očigledna
wohl	govornik vjeruje da je „činjenica“ koja je izrečena vrlo vjerojatna, iako ne sigurna, pretpostavka
mal	minimaliziranje izrečene „činjenice“, „samo“, „tek“
denn	„onda“ – u smislu izricanja nestrpljivosti u očekivanju odgovora ili tumačenja
etwa	neodređenost, nejasnoća, skeptičnost, nesigurnost
auch	znak ili očekivanje iznenađenja kada se nešto dogodi, nešto što ne možemo razumjeti
schon	znak ili očekivanje iznenađenja kada se nešto prerano ili prijevremeno dogodi, nešto teško pojmljivo
noch	znak ili očekivanje iznenađenja kada se nešto dogodi kasnije od očekivanog, nešto što ne možemo razumjeti
eben	
(sjev. njemački)	prihvatanje, privola mimo volje, pomirenje sa
halt	sudbinom jer je izrečena „činjenica“ neizbježna

(juž. njemački)

Značenja se ne smiju shvatiti doslovno, već bi samo trebala pomoći da shvatite snagu afektivnih riječi. Upamtite da sve afektivne riječi imaju i druga značenja koja nisu afektivna; neka od njih vjerojatno i prepoznajete, npr. (je)**doch**, „međutim“; **ja**, „da“; **wohl**, „dobro“; (ein)**mal**, „jedanput“; **denn**, „jer“; **etwa**, „oko“, „otprilike“; **auch**, „također“; **schon**, „već“; **noch**, „još“; **eben**, „upravo (sada)“.

RAZGOVOR

Proučite i naučite sljedeći dijalog. Bit će vam potrebne ove nove riječi:

der Film (-e)	film
der Fotoapparat (-e)	kamera, fotoapar
nämlich	naime
voll	pun
die Sommerferien	(množina) ljetni praznici
das Bild (-er)	fotografija, slika
vorig	prošli, prijašnji
das Taschengeld	džeparac
sparen	štedjeti
der Schulausflug (-e)	školski izlet
na gut	no dobro
verschieden	različit
das Dia (-s)	dijapozitiv
richtig	pravi, pravilan
der Augenblick (-e)	trenutak, časak
im Augenblick	ovog trenutka, sada
überreden I	nagovoriti
hinterher	poslije, iza
der Abzug (-e)	otisak, kopija
der Klassenkamerad (G -en)	školski prijatelj, kolega iz razreda
die Aufnahme (-n)	snimka, fotografija
vierundzwanziger	s dvadesetčetiri (snimke)
reintun II	staviti u, umetnuti
so was	tako nešto
überhaupt	uopće
der Zähler (-)	brojač
sich bewegen I	pomicati se, kretati se
weiterdrehen II	navijati (film, sat)
der Auslöser (-)	okidač fotoaparata
drücken	pritisnuti
egal ob	svejedno da li ...
abgesehen davon	bez obzira na
mach dir nichts daraus	ne brini zbog toga
kriegen	dobiti

Problemi s fotoaparatom

Mädchen Vati, sag mal, könntest du mir wohl bitte einen Film für meinen Fotoapparat geben? Meiner ist nämlich voll. Ich habe ihn schon seit den Sommerferien darin und habe die letzten Bilder vorige Woche auf der Hochzeit von Marriane gemacht.

- Ich verstehe, du möchtest wohl dein Taschengeld sparen! Wenn ich dir einen Film gebe, brauchst du natürlich keinen zu kaufen.
- M Nein, so ist das nicht, aber wir haben heute einen Schulausflug, und ich möchte gern fotografieren können.
- V Na gut. Ich habe verschiedene Filme. Was für einen wolltest du haben – für Dias oder richtige Bilder?
- M Im Augenblick habe ich einen Diafilm drin. Du weißt, du hattest mich überredet, Dias zu machen. Aber ich habe richtige Bilder lieber, und die sind auch für einen Schulausflug besser. Ich könnte dann hinterher auch Abzüge für meine Klassenkameraden machen lassen.
- V Gut. Wieviele Aufnahmen möchtest du denn haben? Möchtest du einen vierundzwanziger Film haben oder einen sechsenddreißiger?
- M Gib mir doch einen vierundzwanziger, dann ist der Film schneller zu Ende, denn für einen Schulausflug brauche ich doch bloß zehn oder so.
- V (Er reicht ihr einen Film) So, da hast du deinen Film.
- M ... und Vati, könntest du mal bitte den alten Film herausnehmen und den neuen reintun? Du weißt ja, ich kann so was gar nicht gut...
- V Na gut ... (Er öffnet den Fotoapparat) Aber hier ist doch überhaupt kein alter Film drin! Hast du etwa die ganze Zeit ohne film fotografiert?!
- M Was??!! O meine schönen Aufnahmen von der Hochzeit und überhaupt aus den ganzen Wochen seit den Sommerferien! Und ich dachte die ganze Zeit, es wäre ein Film drin! Der Zähler bewegte sich doch immer weiter.
- V Bei deinem Apparat geht der Zähler eben weiter, wenn man weiterdreht und den Auslöser drückt, egal ob ein Film drin ist oder nicht. Abgesehen davon wüßte ich nicht, wie ein Film überhaupt in deinem Apparat hätte sein können. Ich habe nämlich den alten Film am Ende der Ferien selbst herausgenommen. Aber mach dir nichts daraus! Du kriegst Abzüge von meinen Hochzeitsbildern!

PRIJEVOD

- Djevojka* Tata, možeš li mi dati jedan film za moj fotoaparat? Moj je naime gotov. Imam ga već od ljetnih praznika unutra i zadnje sam slike napravila prošlog tjedna na Marijaninoj svadbi.
- Otac* Razumijem, ti bi jamačno željela uštedjeti svoj džeparac! Ako ti ja dadem film ne moraš ga naravno kupiti.
- D Ne, nije tako, ali danas imamo školski izlet i rado bih fotografirala.
- O No dobro. Imam različite filmove. Kakav bi htjela imati – za dija pozitive ili prave slike?
- D Ovog trenutka imam unutra dija film. Znaš, ti si me nagovorio da radim dija pozitive. Ali ja više volim prave slike, a one su i bolje za školski izlet. Mogla bih kasnije dati napraviti kopije za moje prijatelje iz razreda.
- O Dobro. Koliko snimaka bi htjela imati? Želiš li film od dvadesetčetiri snimke ili od tridesetšest?
- D Daj mi ipak jedan od dvadesetčetiri, onda je film brže gotov, jer za školski izlet ionako trebam svega deset ili tako nekako.
- O (Daje joj film) Tako, sada imaš film...
- D ... i tata, možeš li mi, molim te, izvaditi stari film i staviti novi? Ti znaš da ja to ne znam dobro...
- O No dobro... (Otvara fotoaparat). Ali unutra uopće nema starog filma. Zar si možda cijelo vrijeme fotografirala bez filma?
- D Što??!! O moje lijepe snimke sa svadbe, i uopće od svih tjedana nakon ljetnih praznika! A ja sam cijelo vrijeme mislila da je unutra film! Brojač se stalno pomicao naprijed.
- O Kod tvog aparata brojač uvijek ide naprijed, ako se navija i pritišće okidač, bez obzira je li unutra film ili nije. Pored toga nisam znao kako bi uopće u tvom aparatu mogao biti film. Ja sam, naime, na kraju praznika sam izvadio stari film. Ali ne brini zbog toga. Dobit ćeš kopije mojih snimki sa svadbe!

13. lekcija

74. Nekoliko posebnih konstrukcija i usporedba s hrvatskim

Glagolski prilog sadašnji ili particip prezenta, **-end** oblik (vidi 61. poglavlje), u njemačkom se jeziku upotrebljava kao pridjev ispred imenice:

die brennende Kerze goruća svijeća

iako nećemo uvijek moći particip prevesti kao pridjev:

der lachende Polizist policajac koji se smije

Dalja upotreba ovog oblika opisana je u 82. poglavlju, odjeljci (b) i (e). Mnoge imenice u prijevodu na njemački jezik postaju glagoli. Umjesto imenica „razgovor” i „odlazak” u njemačkom imamo glagole **sprechen**, „govoriti” i **weggehen**, „otići”.

Nakon razgovora s njime promijenio sam mišljenje. (doslovno: nakon što sam razgovarao ...)

Nachdem ich mit ihm gesprochen hatte, habe ich meine Meinung geändert.

Prije odlaska dao sam im svoj telefonski broj. (doslovno; prije nego što sam otišao ...)

Bevor ich wegging, habe ich ihnen meine Telefonnummer gegeben.

Particip prezenta se često prevodi strukturom poput one u 63. poglavlju, odjeljak (c) (II.).

(a) radeći (nešto)

Umjesto participia upotrebljava se veznik **in dem** ispred dodatne rečenice.

Ich konnte viel Geld sparen, indem ich Überstunden gemacht habe.

Mogao sam uštedjeti mnogo novca jer sam radio prekovremeno.

(b) usprkos (tome)

Kada upotrebljavamo veznik „usprkos” (umjesto „iako”) u hrvatskom jeziku imamo nešto složeniju strukturu. U njemačkom jeziku glavnu i dodatnu rečenicu možemo spojiti veznikom **trotzdem**.

Ich konnte viel Geld sparen, trotzdem ich Überstunden gemacht habe.

Nisam mogao uštedjeti mnogo novca usprkos tome što sam radio prekovremeno.

Ovakve nam strukture omogućuju da imamo različite subjekte u glavnoj i dodatnoj rečenici:

Wir konnten viel Geld sparen, indem du Überstunden gemacht hast.

Mi smo mogli uštedjeti mnogo novca jer si ti radio prekovremeno.

75. Riječi koje upozoravaju na redoslijed misli

Posljednji dijalog sadržavao je dva primjera riječi **nämlich**, „naime”:

Meiner ist nämlich voll.

Ich habe nämlich den alten Film ... selbst herausgenommen.

Nämlich je riječ koja upozorava da je rečenica u kojoj se nalazi svojevrsno tumačenje prethodne rečenice.

Veznici koje ste naučili u 63. poglavlju omogućuju da dodatne rečenice povezujemo s glavnim rečenicama (ili drugim dodatnim rečenicama). Navest ćemo i riječi koje omogućuju da povežemo rečenice svih vrsta u veće smislene cjeline u kojima možemo upozoriti kojim redoslijedom se razvijaju misli.

Navest ćemo riječi koje se najčešće koriste. Grupirane su prema funkcijama u rečenici i predstavljene najbližim značenjem u hrvatskom jeziku. Primjere nismo naveli jer se njihovo pravo značenje može na odgovarajući način ilustrirati samo duljim tekstom. Međutim, u dijalogu na kraju lekcije naći ćete mnoge primjere navedenih riječi i izraza.

Većina ovih izraza može stajati na početku ili u sredini rečenice. Kada postoji ograničenje, naći ćete napomenu uz riječ ili izraz.

(a) Posljedica prethodno rečenog

also	dakle
darum	tako
deshalb	stoga
daher	otud
deswegen	zbog toga
somit	time
infolgedessen	na taj način

Opaska: U njemačkom **also** znači „dakle“, a **so** „na taj način“. **So** ispred pridjeva znači „tako“: **so groß**, „tako velik“.

(b) Tumačenje prethodno rečenog

denn (samo na početku)	jer
nämlich (samo u sredini)	jer, naime

(c) Dodano prethodno rečenom

außerdem	osim toga
überdies	osim toga
zudem	štoviše
ebenfalls	na isti način, isto kao
gleichfalls	

(d) Otklanjanje predmeta razgovora

ohnehin	tako i tako
sowieso	ionako

(e) Prosvjedovanje

immerhin	u svakom slučaju
schließlich	konačno, naposljetku
wenigstens	u najmanju ruku
jedenfalls	u svakom slučaju

(f) Izricanje izvjesne suzdržanosti

jedoch	međutim
doch	(samo na početku)

(g) Izricanje suprotnog mišljenja

andererseits	s druge strane
dagegen	nasuprot tome
hingegen	u usporedbi s

(h) Dopuštenje

allerdings	doduše
freilich	naravno
zwar ... aber	istina ... ali, točno ... ali

Opaska: **zwar** u navedenom značenju uvijek iza sebe ima **aber**, **jedoch** ili neku sličnu riječ kojom se izriče suzdržanost u sljedećoj rečenici.

(i.) Provokativnost

trotzdem	ništa manje, ipak, usprkos
dennoch	ništa manje, usprkos tome

(j) Alternativno značenje

sonst	inače
ansonsten	osim
es sei denn	osim što

Opaska: **es sei denn** je po značenju vrlo slično vezniku **wenn** („ako“) kada iza njega slijedi negacija (**nicht** ili **kein**).

31. vježba

Drugoj rečenici svakog para dodajte odgovarajuću riječ s popisa. Kod nekih rečenica ima više mogućnosti pa ćete u rješenjima na kraju knjige naći najbolje, a ostala će biti u zagradi. Pokušajte riječi koje upozoravaju na prethodnu misao staviti na početak i u sredinu rečenice, i pritom izvršite sve potrebne promjene.

allerdings
andererseits
außerdem
deshalb
immerhin
jedoch
trotzdem

1. Emil weiß, dass Karl kommt.
Er plant eine Busfahrt mit ihm.
2. Deshalb plant er eine Busfahrt mit ihm.
Er plant deshalb eine Busfahrt mit ihm.
3. Karl möchte zur Nordsee.
Emil bucht eine Fahrt nach Berlin.
4. Berlin ist eine schöne Stadt.
Es gibt sehr viele Touristen.
5. Die Nordsee ist ruhig.
In Berlin gibt es viel zu sehen.
6. Das Brandenburger Tor ist sehr attraktiv.
Es ist historisch und politisch wichtig.
7. Warum ist es historisch und politisch wichtig?
Vor einiger Zeit war es das Tor zwischen Westen und Osten.
8. Karl wollte an die Nordsee.
Er hat Berlin sehr interessant gefunden.

76. Razgovor s bliskim osobama: množina

U 31. poglavlju upoznali ste način obraćanja osobama koje su nam bliske u jednini, tj. obraćanje jednoj osobi. Ako se obraćate većem broju bliskih osoba ili skupini koja se sastoji od većeg broja bliskih osoba, evo oblika koji će vam biti potrebni:

ZAMJENICE	POSVOJNE ZAMJENICE
N ihr	euer
A euch	
D	

GLAGOLI				
INFINITIV (-en OBLIK)	PREZENT	PRETERIT	POGODBENI NAČIN	ZAPOVJEDNI NAČIN
haben	habt	hattet	hättet	habt
sein	seid	wart	wäret	seid
dürfen	dürft	durftet	dürftet	–
sollen	sollt	solltet	solltet	–
lassen	lasst	ließt	ließt	lasst
sehen	seht	saht	sähet	seht
machen	macht	machtet	machtet	macht
reden	redet	redetet	redetet	redet

77. Dodatne rečenice s dva infinitiva

Dodatne rečenice u kojima određeni oblik glagola mora stajati na posljednjem mjestu (63. poglavlje) sadržavat će dva infinitiva, (-en) oblika, ako se javlja perfekt (ili pluskvamperfekt) izvjesnih pomoćnih glagola (vidi 58. poglavlje). Uzmimo dva primjera iz 58. poglavlja:

Ich habe den Nachbarn helfen müssen.

Ich habe meinen Wagen waschen lassen.

i pretvorimo ih u dodatne (zavisne) rečenice u kojima glagol u određenom obliku (ovdje glagol **habe**) mora stajati na posljednjem mjestu. Umjesto toga određeni oblik glagola stoji neposredno ispred dva -en oblika:

Ich kam zu spät, weil ich den Nachbarn habe helfen müssen.

Došao sam prekasno jer sam morao pomagati susjedima.

Obwohl ich meinen Wagen habe waschen lassen, sah er hinterher immer noch schmutzig aus.

Iako sam dao oprati svoj automobil, još uvijek izgleda prljavo.

78. Bezlični izrazi

Bezlični se izraz sastoji od radnje, dakle glagola, u kombinaciji sa subjektom **es** (koji NE stoji umjesto određene imenice srednjeg roda). U njemačkom jeziku ima puno bezličnih izraza. To znači, kada vam nije posve jasno umjesto čega stoji **es** u rečenici, vjerojatno je riječ o bezličnom izrazu. Već ste upoznali izraze **es gibt** (27. poglavlje) i **es handelt sich (um)** (65. poglavlje, odjeljak d). Evo primjera koji ilustriraju navedenu upotrebu:

Bei Nacht ging es über die Grenze.

Noću se prelazilo granicu. (osoba koja je u kontekstu navedena)

Während der Revolution kam es zu gefährlichen Unruhen.

Za vrijeme revolucije došlo je do opasnih nereda.

Bei unseren Exportplänen geht es nur um den Kurs.

Kod naših planova za izvoz riječ je samo o tečaju.

U gornjim rečenicama **es** je obvezan, no u svakidašnjem govoru nije i uglavnom se izostavlja.

Es ist mir zu warm, mach bitte das Fenster auf!

Mir **ist** zu warm,

Vruće mi je. Molim, otvorite prozor!

Es graut mir vor dem Schulanfang nach den Ferien.

Mir **graut**

Mrsko mi je pri pomisli na početak nastave nakon praznika.

79. Konjunktiv I. (prezenta)

Ovaj oblik se manje upotrebljava od konjunktiva prošlog vremena, no neophodan je za razumijevanje i upotrebu neupravnog govora opisanog u 80. poglavlju. Iz praktičnih razloga, koji će vam biti jasni kada obradite 80. poglavlje, naučite samo 3. lice jednine. Infinitivnoj osnovi dodajte -e. (iznimka je **sein** koji ima posebni oblik za konjunktiv prezenta: **sei**).

To znači da glagoli koji imaju posebne oblike u 3. licu jednine prezenta nemaju poseban oblik u konjunktivu, odnosno imaju isti oblik kao 1. lice jednine. Jedini oblik množine koji se često upotrebljava, pa ga zato valja i naučiti, jest **seien** (od **sein**). Evo nekoliko primjera:

INFINITIV (-en OBLIK)	3. LICE JEDNINE	
	PREZENT	KONJUNKTIV PREZENTA
haben	hat	habe
sein	ist	sei
dürfen	darf	dürfe
sollen	soll	solle
lassen	läßt	lasse
sehen	sieht	sehe
machen	macht	make
reden	redet	rede
tun	tut	tue

80. Neupravni govor – navođenje tuđih riječi

Kada tuđe riječi prenosimo onako kako su uistinu izrečene, radimo to isto kao u hrvatskom jeziku: navodimo ih unutar navodnika. Međutim, ponekad moramo nečije riječi navesti naknadno, prema sjećanju, a pritom obično koristimo uvodni glagol, npr. „Rekao je da ...“ i slično.

U neupravnom navođenju tuđih riječi u njemačkom jeziku javlja se veći broj promjena nego u hrvatskom. Treba paziti na promjene subjekta (obično zamjenica), posvojnih zamjenica, pridjeva i lica glagolskog oblika. „Ja sam radila ...“ postaje „Rekla je da je ona radila ...“ „Govorim vama ...“ postaje „Rekao je da govori njima ...“. U hrvatskom jeziku mnogo smo slobodniji u izboru glagolskih vremena: „Popravak će biti vrlo skup“ – u navodu, makar bila riječ i o kasnijem vremenu, upotrebljava se isto glagolsko vrijeme, futur: „Nakon nekoliko dana rekao je da će popravak biti vrlo skup“. U njemačkom jeziku nema takve slobode. Kada se navode tuđe riječi u njemačkom se mora upotrebljavati konjunktiv. Time se zapravo podcrtava činjenica da samo navodimo nečije riječi, dakle postoji mogućnost da i nisu posve točne ili smo nesigurni kada se prisjećamo nečijih riječi. Najveće razlike između hrvatskog i njemačkog jezika kod neupravnog govora javljaju se u glagolskim oblicima. Upamtite da je navođenje tuđih riječi u njemačkom jeziku strogo uređeno i da se ne možemo osloniti na slobodu koju imamo u našem jeziku. Evo najvažnijih uputa:

- (a) Svaki glagol u prezentu koji se javlja u stvarno izrečenim rečenicama (a to uključuje i prezente pomoćnih glagola u složenim glagolskim oblicima, dakle: **haben** i **sein** u perfektu, **werden** u pasivu) mora se zamijeniti *konjunktivom prezenta* ili *konjunktivom prošlog vremena*. U pravilu nije važno koji od oblika upotrijebimo, no u praksi je malo drugačije. Osnovno u promjeni jest da se mora koristiti konjunktiv. Sjetite se, mnogi konjunktivi prezenta ne razlikuju se od običnog prezenta pa ih ne možete koristiti u neupravnom govoru. U tom slučaju morat ćete koristiti konjunktiv prošlog vremena, pa i onda kada je oblik konjunktiva jednak obliku prošlog vremena. Međutim, konjunktiv prezenta ima oblik koji se vrlo često koristi u neupravnom govoru, u navođenju tuđih riječi: to je 3. lice jednine (79. poglavlje) koje se razlikuje od 3. lica prezenta jer završava nastavkom -e umjesto -t. Taj ćete oblik čuti na radiju ili televiziji, ali rjeđe u svakodnevnom razgovoru. Evo primjera:

Stvarne
riječi

Der Minister: „Ich nehme die ganze Verantwortung auf mich, denn der Fehler wird schwere Folgen haben.“

Navedene
riječi

Der Minister sagte, er nehme die ganze Verantwortung auf sich, denn der Fehler werde schwere Folgen haben.

Ministar je rekao da će preuzeti odgovornost na sebe, jer će pogreška imati teške posljedice.

Stvarne
riječi

Monika: „Ich nehme keinen Regenschirm mit, sonst lasse ich ihn bestimmt irgendwo liegen.“

Navedene
riječi

Monika sagte, sie nehme/nähme keinen Regenschirm mit, sonst lasse/ließe sie ihn bestimmt irgendwo liegen.

Monika je rekla da neće ponijeti kišobran. U protivnom će ga sigurno negdje ostaviti.

Stvarne
riječi

Die Freunde: „Wir sind heute zu euch gekommen, weil wir euch seit langem nicht gesehen haben.“

Navedene
riječi

Unsere Freunde sagten, sie seien/wären heute (gestern?/am ... Tag?) zu uns gekommen, weil sie uns seit langem nicht gesehen hätten.

Naši su prijatelji rekli da su došli danas/jučer? u ...?/k nama jer nas dugo nisu vidjeli.

Napomene:

(I.) U svakodnevnom razgovoru više se koristi konjunktiv prošlog vremena, a ostale promjene ostaju iste.

(II.) U 71. poglavlju, odjeljak (b), naučili ste da konjunktiv prošlog vremena glagola **werden, würde** (-st, -n, t) plus **-en** oblik (infinitiv) glavnog glagola vrlo često koristimo umjesto konjunktiva prošlog vremena glavnog glagola u potencijalnim pogodbenim rečenicama. To se isto događa u neupravnom govoru u kolokvijalnom, svakodnevnom govornom jeziku. To dobro dolazi u slučajevima kada nemamo konjunktiva koji bi se razlikovao oblikom:

Stvarne
riječi

Die Nachbarn: „Wir erwarten unsere Tochter mit Mann und Kindern aus Würzburg für die Weinachtsferien.“

Navedene
riječi

Unsere Nachbarn sagten, sie würden ihre Tochter mit Mann und Kindern aus Würzburg für die Weinachtsferien erwarten.

Naši su susjedi rekli da očekuju svoju kćer s mužem i djecom za božićne praznike.

(b) Svaki glagol u prošlom vremenu koji se javlja u upravnom govoru, dakle u stvarnim riječima koje je izrekao govornik, mora se zamijeniti **ge-(e)t** oblikom tog glagola i jednim od oblika konjunktiva pomoćnih glagola **haben** ili **sein**, konjunktivom prezenta ili konjunktivom prošlog vremena, prema potrebi. Pravilo o izboru pomoćnog glagola je ono iz 45. poglavlja:

Stvarne
riječi

Peter: „Ich fand nur drei Kunden vor, als ich das Geschäft aufmachte.“

Navedene
riječi

Peter sagte, er habe/hätte nur drei Kunden vorgefunden, als er das Geschäft aufgemacht habe/hätte.

Petar je rekao da je našao samo tri mušterije pred trgovinom kada ju je otvorio.

Stvarne
riječi

Die Zwillinge: „Wir gingen zusammen bis zum Markt, wo wir uns dann trennten.“

Navedene
riječi

Die Zwillinge sagten, sie seien/wären zusammen bis zum Markt gegangen, wo sie sich dann getrennt hätten.

Blizanci su rekli da su išli zajedno sve do tržnice, gdje su se razdvojili.

Ako govornik u svojim stvarno izgovorenim riječima koristi prošlo vrijeme od **haben** ili **sein** kao dio perfekta (vidi 68. poglavlje), ovi se glagoli zamjenjuju njihovim oblicima za konjunktiv prošlog vremena:

Stvarne
riječi

Die Gäste: „Wir waren zum Strand gegangen, und als wir uns zum Sonnen hingelegt hatten, fing es plötzlich an zu regnen.“

Navedene
riječi

Die Gäste sagen, sie wären zum Strand gegangen, und als sie sich zum Sonnen hingelegt hätten, habe/hätte es plötzlich angefangen zu regnen.

Gosti su rekli da su išli na plažu, a kada su se počeli sunčati, odjednom je počelo kišiti.

(c) Kada govornik u upravnom govoru koristi riječi koje izriču uputu, zahtjev, onda nema čvrstog pravila kako to izreći u neupravnom govoru. Najprirodniji način je da se upotrijebi konjunktiv prošlog vremena **möchte** ili neki oblik **sollen**, konjunktiv ili obično glagolsko vrijeme. Primjeri su rekonstruirani iz rečenica koje ste upoznali u prethodnim lekcijama:

Stvarne
riječi

Arzt: „Essen Sie nur Fisch oder mageres Fleisch!“

Navedene
riječi

Der Arzt sagt, ich soll nur Fisch oder mageres Fleisch essen.

Liječnik je rekao da moram jesti samo ribu i nemasno meso.

Stvarne riječi	Schwester und Schwager: „Geh zum Arzt!“
Navedene riječi	Die haben gemeint, ich soll zum Arzt gehen. Oni su smatrali da trebam ići liječniku.
Stvarne riječi	Sprechstundenhilfe: „Herr Doktor, schauen Sie bitte doch noch einmal bei Herrn Sinke vorbei.“
Navedene riječi	Meine Sprechstundehilfe hat gesagt, ich sollte bei Ihnen noch einmal vorbeischaun. Moja pomoćnica u ordinaciji mi je rekla da još jednom navratim k vama.
Stvarne riječi	Hempels: „Bitte besuchen Sie uns doch, sobald wir das Haus eingerichtet haben!“
Navedene riječi	Hempels haben gesagt, wir möchten sie besuchen, sobald sie das Haus eingerichtet hätten. Hempelovi su nam rekli da ih moramo posjetiti čim urede kuću.

81. Red riječi u neupravnom govoru

Većini primjera iz 80. poglavlja nije bilo potrebno mijenjati red riječi kada su se navodile prethodno izrečene riječi. Razlog tomu je činjenica da se nisu morali upotrebljavati veznici kako bi se započele dodatne rečenice s navedenim riječima.

To je moguće kada se navode tuđe tvrdnje ili upute. One se katkad navode pomoću vcnika **dass**. Sve upitne rečenice koje se navode moraju se uvesti pomoću vcnika iz 63. poglavlja, odjeljak (b). U tom slučaju određeni oblik glagola u navodu dodatne rečenice mora stajati na kraju:

Stvarne riječi	Mann: „Ich halte gar nichts von den Freunden unserer Kinder.“
Navedene riječi	Mein Mann sagt, dass er gar nichts von den Freunden unserer Kindern halte/hielte. Moj suprug kaže da ne drži mnogo do prijatelja naše djece.
Stvarne riječi	Er: „Wie lange wirst du noch einkaufen?“
Navedene riječi	Er fragte sie, wie lange sie noch einkaufen werde/würde. Pitao ju je koliko će još kupovati.
Stvarne riječi	Ich: „Geben sie meinem Sohn noch eine Chance?“
Navedene riječi	Ich fragte ihn, ob er meinem Sohn noch eine Chance gebe/gäbe. Pitao sam ga hoće li mojem sinu dati još jednu šansu.

32. vježba

Iza svakog primjera neupravnog govora naći ćete tvrdnje (a), (b) i (c). Odredite koja od njih najbolje odgovara situaciji opisanoj rečenicom.

- Der Mann sagt, er habe den Brief vor drei Wochen zwar gesehen, aber er sei nicht überzeugt gewesen.
 - Es gibt einen Brief.
 - Es gibt keinen Brief.
 - Ein Brief ist angekommen.
- Monika sagt, sie habe ihren Regenschirm zuerst an der Schule liegengelassen, ihn dann aber später abgeholt.
 - Sie hat ihren Regenschirm verloren.
 - Sie bring ihren Regenschirm zur Schule.

- (c) Sie hat ihren Regenschirm noch.
3. Die Freunde sagen, sie hätten uns lange nicht gesehen und würden uns gern besuchen.
- Die Freunde besuchen uns.
 - Die Freunde möchten uns besuchen.
 - Die Freunde möchten uns nicht sehen.
4. Die Nachbarn sagen, ihre Tochter spiele im Orchester die Klarinette und ginge bald auf eine Reise nach England.
- Die Tochter geht auf Ferien nach England.
 - Die Tochter spielt Klarinette in England.
 - Die Nachbarn fahren nach England.
5. Peter sagt, er habe nur zwei Kunden am Morgen gehabt; am Nachmittag seien noch vier schwierige Kunden gekommen, und er sei deshalb am Abend sehr müde gewesen.
- Peter hat sechs nette Kunden gehabt.
 - Peter ist froh, dass es Abend ist.
 - Peter bedient seine Kunden freundlich.
6. Die Zwillinge sagen, sie seien auf den Markt gegangen und hätten sich Pullover gekauft; einer von ihnen habe noch ein T-Shirt gekauft.
- Die Zwillinge haben zwei Pullover und zwei T-Shirts gekauft.
 - Die Zwillinge haben sich auf dem Markt getrennt.
 - Einer der Zwillinge hat einen Pullover und ein T-Shirt.
7. Die Gäste sagen, sie hätten sich erst am Strand sonnen wollen; sie hätten dann einen Ausflug machen wollen, aber die Sonne sei für alles zu heiß gewesen.
- Die Gäste haben einen Ausflug gemacht.
 - Die Gäste haben sich gesonnt.
 - Die Gäste konnten das alles nicht machen.

82. Umetnute dodatne rečenice

U 63. poglavlju, odjeljak (a), naučili ste kako se odnosne zamjenice u dodatnim rečenicama odnose prema imenici u prethodnoj rečenici. Neke dodatne rečenice mogu se, u prilagođenom obliku, staviti neposredno ispred imenice na koju se odnose, umjesto da stoje iza nje. Prvi uvjet da dodatna rečenica stoji ispred imenice je da ta imenica bude njezin subjekt. To znači da bi rečenica u češćem obliku, kada stoji iza imenice, počela odnosnom zamjenicom u nominativu. Princip umetnutih rečenica bit će jasniji ako uzmemo jedan od primjera iz 63. poglavlja, odjeljak (a), gdje je odnosna zamjenica u nominativu:

Das Fleisch, das auf dem Tisch liegt, kannst du für den Hund nehmen.

Meso koje stoji na stolu možeš uzeti za psa.

Dodatna rečenica može se pojaviti i u drugom obliku:

Das (auf dem Tisch liegende) Fleisch kannst du für den Hund nehmen.

Dodatnoj su se rečenici dogodile tri stvari:

- nestala je odnosna zamjenica;
- određeni oblik glagola **liegt** promijenio se u neodređeni oblik **-end**; **liegend** (vidi 61. i 74. poglavlje gdje se govori o ovom obliku);
- liegend** je dobio nastavak kao pridjev koji dolazi iza određenog člana (29. poglavlje, odjeljak a) – iako nije pridjev, **liegend** se ponaša tako po analogiji **das frische Fleisch – das ... liegende Fleisch**.

Red riječi jednak je kao u dodatnoj rečenici, s time da **liegend** zauzima mjesto određenog oblika **liegt**. Promjena određenog oblika u neodređeni znači da se izgubila oznaka glagolskog vremena, pa je vrijeme radnje oblika **liegend** uvijek isto vremenu radnje glavne rečenice – to je osnovno značenje oblika **-end** (61. poglavlje). Umetnuta dodatna rečenica ostala bi nepromijenjena kada bi se vrijeme radnje promijenilo:

Das Fleisch, das auf dem Tisch lag, konntest du für den Hund nehmen.

Das (auf dem Tisch liegende) Fleisch konntest du für den Hund nehmen.

Meso koje je stajalo na stolu mogao si uzeti za psa.

Meso (na stolu stojeće) mogao si ... (nespretan doslovni prijevod.)

Postoji ograničenje u pogledu tipova riječi koje se mogu pojaviti kao posljednja riječ umetnute dodatne rečenice. Svaki tip riječi na kraju svojim značajkama odgovara odgovarajućem tipu izvorne rečenice.

U sljedećim primjerima vidjet ćete prvo izvornu dodatnu rečenicu od koje je izvedena umetnuta dodatna rečenica:

- (a) Pridjev

Der Verlust der Reispässe war eine Angelegenheit, die dem Reiseleiter äußerst unangenehm war.

Gubitak putovnice bila je stvar koja je bila neobično neugodna za vođu puta.

Der Verlust der Reisepässe war eine (dem Reiseleiter äußerst unangenehme) Angelegenheit.

Ovdje je glagol **war** iz izvorne dodatne rečenice nestao u umetnutoj dodatnoj rečenici – to ne iznenađuje jer **sein** kao glavni glagol pokazuje oznake glagolskog vremena i lica (1. lice jednine itd.), ali nema pravog „značenja“.

- (b) Particip prezenta, (-end) oblik gotovo svakog glagola osim i pomoćnih glagola

Teilnehmer, die bis morgen auf ihre Ergebnisse hier warten, werden eingeladen, im Hotel zu übernachten.

Sudionici koji ovdje čekaju do sutra na svoje rezultate pozvani su da prenoće u hotelu.

(Bis morgen auf ihre Ergebnisse hier wartende) Teilnehmer werden eingeladen, im Hotel zu übernachten.

Ovaj primjer pokazuje da umetnuta dodatna rečenica ne izgleda kao umetnuta kada je na početku, kada imenica na koju se odnosi nema riječi tipa **d.** i **ein**. Nestale su odnosna zamjenica te oznake glagolskog vremena i lica glagola **warten**, dakle oznake određenog oblika glagola.

- (c) Particip perfekta, (ge-(e)t oblik), prelaznih glagola (koji mogu imati DO)

Das östliche Mittelmeer, das oft von meinem Bekannten als Lieblingsreiseziel ausgesucht wird, werde auch ich mir dieses Jahr vornehmen.

Istočno sredozemlje, koje moji poznanici često odabiru kao omiljeni cilj putovanja, bit će i moj odabir ove godine.

Das (oft von meinen Bekannten als Lieblingsreiseziel ausgesuchte) östliche Mittelmeer werde auch ich mir dieses Jahr vornehmen.

Zündkerzen, die zu selten ausgewechselt wurden, können einen dann im Stich lassen.

Svjećice koje se prerijetko mijenjaju mogu vas ostaviti na cjedilu.

(Zu selten ausgewechselte) Zündkerzen könnten einen dann im Stich lassen.

Ovdje dodatna rečenica gubi ne samo odnosnu zamjenicu već i određeni oblik pomoćnog glagola **werden**, jedan od dva dijela oblika za pasiv.

- (d) Particip perfekta, (ge-(e)t oblik), glagola koji tvore perfekt sa **sein**

Die Stadt wird von einer Krankheit bedroht, die in der Gegend noch nie vorgekommen ist.

Gradu prijeti bolest koje još nije bilo u tom kraju.

Die Stadt wird von einer (in der Gegend noch nie vorgekommenen) Krankheit bedroht.

Ovaj tip umetnute rečenice gubi odnosnu zamjenicu i određeni oblik pomoćnog glagola **sein**. Radnja predstavljena **ge-(e)t** oblikom NEMA nikakve veze s pasivom iz (c). Njegovo je značenje svršenost radnje (44. i 61. poglavlje).

- (e) **zu + particip prezenta (-end oblik)** bilo kojeg prelaznog glagola (koji može imati DO)

Da biste ovo dobro razumjeli trebali biste ponovno pogledati 72. poglavlje iz kojeg su izvedeni sljedeći primjeri:

Die Ergebnisse, die sofort nach der Wahl bekannt zu machen sind, werden im Rathaus ausgehängt.

Rezultati, koji će se objaviti odmah nakon izbora, bit će izvješeni u gradskoj vijećnici.

Die (sofort nach der Wahl bekannt zu machenden) Ergebnisse werden im Rathaus ausgehängt.

Die Kritik, die über den Direktor zu hören war, war unberechtigt.

Kritika, koju smo mogli čuti o direktoru, bila je neosnovana.

Die (über den Direktor zu hörende) Kritik war unberechtigt.

Ovdje nestaju odnosna zamjenica i određeni oblik glagola **sein** kada dodatna rečenica postaje umetnuta.

Kod svih navedenih tipova od (a) do (e) potrebno je prvo izdvojiti umetnutu dodatnu rečenicu – zato smo je i prikazali u zagradi u svim primjerima. Nakon toga treba utvrditi tip standardne dodatne rečenice kojoj pripada i pravilno je

razumjeti. Zapamtite: umetnutih dodatnih rečenica ima vrlo mnogo u pisanom tekstu, ali i u govoru, pa to mora biti dodatni poticaj da se s njima uhvatite u koštac.

RAZGOVOR

Proučite sljedeći dijalog i pokušajte utvrditi ono što ste upravo naučili. Bit će vam potrebne ove riječi:

vorhaben II	planirati, imati u planu
genau	točno, precizno
hier ist nichts los	ovdje se ništa ne događa
um ... herum	okolo-naokolo, približno
erzählen	pričati
zustehen II	pripadati (prema dogovoru)
vorschießen II	dati predujam (novac)
meines Erachtens	po mom mišljenju
wahnsinnig	ludo, šašavo
umgehen (mit) II	rukovati (nečim), ravnati
das Verhältnis (-se)	sredstvo, prihod
ausgeben II	trošiti, izdavati
grillen	peći na roštilju
geeignet	primjeren, odgovarajući
je	svaki
besorgen I	nabaviti
so (et)was	tako nešto
die Tiefkühltruhe (-n)	zamrzivač
toll	sjajno, divno
sich verschulden I	zadužiti se
übermorgen	prekosutra
übernachten I	prenočiti
aufkommen II	namiriti, posegnuti u džep
was = etwas	nešto
übrigens	uostalom
der Eintritt	ulaz (ulaznina)
dabei wegkommen (mit) II	s nečim proći, uspjeti
nicht in Frage kommen	ne dolaziti u obzir
der Vorschuß (-)(ss)e	predujam
gewiß	svakako
anspruchslos	bez zahtjeva, skroman
die Unterhaltung (-en)	zabava
in die Tasche greifen	posegnuti u džep

losfahren II
abholen II
die Erziehung
die Sparsamkeit

odvesti se, otputovati
(nekoga) pokupiti, ići po nekog
odgoj
štedljivost

Rastrošna mladež

- Vater Was habt ihr denn heute abend vor?
Sohn Das wissen wir noch nicht ganz genau. Hier in Voßdorf ist heute nichts los, aber in Wunsdorf soll es eine große Disko geben. Die wäre allerdings ziemlich teuer, so um die zwanzig Euro herum pro Person, hat uns die Brigitte erzählt...
- Mutter ... und deswegen wollt ihr also nicht hin ...
Tochter ... O doch, wenn ihr uns das für die nächsten vier Wochen zustehende Taschengeld vorschießen würdet.
- V Ihr habt eine meines Erachtens wahnsinnige Art, mit Geld umzugehen. Ihr lebt total über euere Verhältnisse. So viel braucht ihr doch wohl nicht für einen einzigen Abend auszugeben!
- M Ja, Vater hat ganz recht!
S Es geht leider nicht nur um heute Abend! Morgen gibt's nämlich ein Barbecue bei Eckels, und der Franz hat gesagt, wir möchten doch etwas zum Grillen geeignetes Fleisch und je zwei Liter Bier besorgen.
- M So was braucht ihr doch nicht zu kaufen! Ich werde für euch ein paar Sachen aus der Tiefkühltruhe holen, und Bier könnt ihr auch von hier mitnehmen.
- T O, das wäre toll! Ich glaube, wir müssen uns trotzdem verschulden, denn überübermorgen gibt die Brigitte eine tolle Party bei sich, und da wir auch dort übernachten dürfen, müssen wir ihrer Mutter natürlich ein Geschenk mitbringen.
- M Wenn es sich um ein Geschenk für die Mutter handelt, braucht ihr doch nicht dafür aufzukommen! Ich besorge morgen was Schönes in der Stadt.
- V Was möchtest du denn sonst noch finanzieren, Ilse?
S Übrigens brauchen wir für heute Abend nicht nur den Eintritt sondern auch das Geld für ein Taxi hinterher von Wunsdorf bis nach Hause.
Das sind immerhin fünfzehn Kilometer, und mit weniger als vierzig Euro kommen wir nicht dabei weg.

- V Das kommt überhaupt nicht in Frage, mit oder ohne Vorschuss!
- M Was Vater sagt, ist ganz gewiss richtig, ihr müßtet viel anspruchsloser sein. Andererseits, für eine harmlose Unterhaltung mit Freunden einmal in der Woche braucht ihr nicht in eure eigene Tasche zu greifen. Den Eintritt können wir bezahlen. Außerdem sagt Vater immer, er führe nachts ganz gern los, um euch von irgendwo abzuholen. Also könnt ihr auch das Taxigeld sparen!
- V Und das soll nun Erziehung zu Sparsamkeit sein!

PRIJEVOD

- Otac Onda, što imate u planu za večeras?
- Sin Još ne znamo. Ovdje u Voßdorfu se ništa ne događa, ali bi u Wunsdorfu trebao biti veliki disk. Ali prilično je skup, oko 20 eura po osobi, tako nam je rekla Brigitte ...
- Majka ... i zato ne namjeravate ići ...
- Kćerka O, namjeravamo, ako nam dadete predujam džeparca koji nam pripada za sljedeća četiri tjedna.
- O Po mojem mišljenju vaš je odnos prema novcu posve lud. Živite iznad svojih mogućnosti. Pa nećete mi valjda reći da ćete potrošiti toliko u jednoj jedinoj večeri?
- M Da, otac je potpuno u pravu!
- S Nije riječ nažalost, samo o večeras! Sutra će, naime, kod Eckelovih biti roštilj, a Franz je rekao da bismo trebali nabaviti meso koje je dobro za roštilj i po dvije litre piva po osobi.
- M Takvo nešto ne trebate kupovati! Ja ću vam izvaditi nekoliko stvari iz zamrzivača, a i pivo možete uzeti odavde.
- K O, to bi bilo divno! No, vjerujem da ćemo se ipak morati zadužiti, jer Brigitte priređuje ludu zabavu kod sebe, a kako ćemo moći ondje i prenočiti, moramo njezinoj majci donijeti neki dar.
- M Ako je riječ o daru za majku, ne morate to sami platiti. Ja ću sutra kupiti nešto lijepo u gradu.
- O Što bi ti htjela još financirati, Ilse?

- S Uostalom, večeras ne moramo samo platiti ulaznice već i novac za taksi iz Wunsdorfa do kuće. To je, petnaest kilometara, pa nećemo proći s manje od četrdeset eura.
- O Ne dolazi u obzir, s predujmom ili bez njega!
- M Ono što otac kaže je svakako u redu, morate imati puno manje zahtjeva. U drugu ruku, za bezbrižnu zabavu s prijateljima jedanput na tjedan ne trebate posezati u vlastiti džep. Ulaznice možemo mi platiti. Osim toga, otac kaže da noću rado odlazi po vas. Dakle, možete uštedjeti novac za taksi.
- O I to se zove učenje štedljivosti
(To bi trebao biti odgoj ...)!

Rješenja vježbi

3. LEKCIJA

4. vježba

1. Der Vater liebt die Wirtin.
2. Es ist harmlos!
3. Er kauft die Zeitung.
4. Sie macht die Betten.
5. Die Tochter holt das Auto.
6. Sie ruft die Katze und den Hund.
7. Die Katze und der Hund kommen.
8. Die Wirtin bringt Wasser.
9. Vater, Wirtin, Tochter, Hund und Katze trinken das Wasser.

4. LEKCIJA

5. vježba

1. Sie kaufen ein Haus und machen Wohnungen.
2. Eine Wohnung hat keine Küche.
3. Das ist ein Problem, und sie bauen eine Küche.
4. Eine Wohnung hat kein Wasser.
5. Das ist auch ein Problem, aber der Vater installiert ein Wassersystem.
6. Eine Wohnung hat keine Elektrizität.
7. Das ist kein Problem. Der Sohn ist Elektriker.
8. Eine Wohnung hat eine Küche, Wasser, Elektrizität und (einige) Stränke, aber keine Fenster.
9. Das ist kein Problem, es ist eine Katastrophe.

6. vježba

2. Zwei Brote kosten EUR 9,60 (neun Euro sechzig).
3. Zwei Würste kosten EUR 6,50 (sechs Euro fünfzig).
4. Zwei Uhren kosten EUR 170,00 (hundertsiebzig Euro).
5. Zwei Zeitungen kosten EUR 5,00 (fünf Euro).
6. Zwei Betten kosten EUR 976,00 (neunhundertsechundsiebzig Euro).
7. Zwei Schränke kosten EUR 1 010 ((ein)tausendzehn Euro).
8. Zwei Messer kosten EUR 15,00 (fünfzehn Euro).
9. Zwei Rosen kosten EUR 7,50 (sieben Euro fünfzig).
10. Zwei Autos kosten EUR 36 000,00 (sechsdreißigtausend Euro).

7. vježba

Ich bringe meinem Vater ein Buch. Ich gebe es ihm im Flur. Ich schenke meinem Bruder einen Hund und wünsche ihm einen guten Tag.

5. LEKCIJA

8. vježba

1. Was 2. Wann 3. Wen 4. Wo 5. Wer 6. Wie 7. Warum

9. vježba

Verkäufer	Bitte schön ...?
Fremde	Guten Tag. Haben Sie einen Führer?
V	Was für einen Führer?
F	Einen Stadtführer.
V	Ich weiß es nicht. Fragen Sie bitte den Chef.
F	Guten Tag. Ich suche einen Stadtführer. Haben Sie so etwas?
Chef	Ja sicher. Die Stadtführer sind drüben. Gucken Sie dort ...
F	Es ist verrückt. Ich finde Stadtführer von Frankfurt, Gießen, Marburg und Kassel, aber ich finde keinen Stadtführer von Bunsenheim.
C	Natürlich nicht. Warum brauchen wir Stadtführer von Bunsenheim? Wir wohnen hier und kennen die Stadt!

10. vježba

2. größer 3. jünger 4. klüger 5. wärmer 6. länger 7. netter

6. LEKCIJA

11. vježba

Der Verbrecher steht mit einem Pinsel und einer Palette in der Hand vor einem Bild. Auf dem Bild sind mehrere Sachen. Auf einer Tischdecke liegt ein Brot, neben dem Brot ist ein Glas, und hinter dem Brot ist eine Flasche mit einem Korken. Auf der Flasche ist ein Etikett. Was ist aber für den Verbrecher am wichtigsten? Die Feile in dem/im Brot, natürlich.

12. vježba

Der Einbrecher geht bis an die Haustür. Er klopft an die Tür. Niemand kommt zur Tür. Er geht um das Haus und guckt durch die Fenster. Er findet ein Auto ohne Nummernschild zwischen dem Haus und der Garage. Er geht zurück an die Haustür. Er steckt eine Feile zwischen die Tür und den Rahmen. Er öffnet die Tür mit der Feile und geht in den Flur. Ihm gegenüber auf der Treppe sitzt ein Skelett mit einer Axt in der Hand.

13. vježba

Hotelgast	Was gibt es im Fernsehen heute Abend?
Kellner	Ich weiß es nicht.
H	Gucken sie bitte in die Fernsehzeitung.
K	Es gibt keine Fernsehzeitung diese Woche.
H	Gibt es eine Tageszeitung?
K	Ja, hier ist eine Tageszeitung ... aber sie ist leider von gestern.

7. LEKCIJA

14. vježba

2. Nein, sie ist mit ihrer Schwester bei Müllers eingeladen.
3. Nein, der Vater kommt ohne unser Geschenk für Mutter.
4. Nein, ich esse den Kuchen mit einer Tasse Kaffee.
5. Nein, er geht mit einem Stadtführer durch Frankfurt.
6. Nein, ich mache das Abendbrot ohne meine Tochter.
7. Nein, sie geht ohne ihren Bruder zur Tante.
8. Nein, wir kaufen die Wurst ohne eine Cola.

15. vježba

1. Keiner, (Jeder) 2. Welche 3. Keinen, Diesen 4. Keinen, Diesen 5. (Jeder), Dieser 6. Solches, Welches 7. Welches 8. Jeder, Dieser 9. Welche, Jede

16. vježba

- Ona Hoćeš li, molim te, sada ići u kupovinu?
- On Svakako! Imaš li za mene popis stvari koje moram kupiti?
- Ona Ne, reći ću ti sve ... Prvo donesi od pekara mali bijeli kruh i deset svježih zemlji.
- On One su jeftinije u Marktkaufu, a danas poslijepodne idemo tamo.
- Ona No dobro! Onda kupi kod mesara pola funte mljevenog mesa i dvjestopedeset grama kuhane šunke.
- On Kod mesara me uvijek loše poslužuju. Radije ću kupiti meso u starom gradu, a danas poslijepodne moramo također tamo.
- Ona No dobro! Iz trgovine povrćem trebam glavicu salate, funtu i pol malih čvrstih rajčica, jedan lijepi krastavac, deset funti krumpira i funtu mahuna.
- On Stvari za salatu nisu hitne, a sutra je ionako tržnica.
- Ona No dobro! Ali bezuvjetno trebam jaja iz Edeke.
- On Ne, ne trebaš. Imamo još mnogo jaja. Jaja ćemo također dobiti na tržnici.
- Ona No dobro, onda ne trebaš ići u kupovinu.

17. vježba

2. Hol bitte ein kleines Weißbrot vom Bäcker. Das Weißbrot kaufe ich lieber bei Marktkauf.
3. Holl Bitte 250 gramm gekochten Schinken vom Metzger. Den gekochten Schinken kaufe ich lieber in der Altstadt.
4. Hol bitte einen Kopfsalat vom Gemüsegeschäft. Den Kopfsalat kaufe ich lieber auf dem Markt.
5. Hol bitte zwanzig Eier von Edeka. Die Eier kaufe ich lieber auf dem Markt.
6. Hol bitte eine schöne Gurke vom Gemüsegeschäft. Die Gurke kaufe ich lieber auf dem Markt.
7. Hol bitte zehn frische Brötchen vom Bäcker. Die Brötchen kaufe ich lieber bei Marktkauf.

8. Hol bitte ein halbes Pfund Hackfleisch vom Metzger. Das Hackfleisch kaufe ich lieber in der Altstadt.
9. Hol bitte zehn Pfund Kartoffeln vom Gemüsegeschäft. Die Kartoffeln kaufe ich lieber auf dem Markt.
10. Hol bitte ein Pfund grüne Bohnen vom Gemüsegeschäft. Die grünen Bohnen kaufe ich lieber auf dem Markt.

8. LEKCIJA

18. vježba

1. kann 2. müssen 3. darf 4. soll 5. darf 6. darf 7. kann

19. vježba

1. damit 2. darauf 3. danach 4. dazu 5. dafür 6. daneben 7. dagegen 8. dazwischen 9. dahinter 10. davor

20. vježba

1. tue/stelle 2. sind/liegen 3. tue/lege 4. tun/stellen 5. tue/stelle 6. sind-/stehen 7. tue/lege 8. tue/stecke 9. tue/lege 10. ist/liegt 11. sind/liegen 12. tue/lege 13. tue/stelle

21. vježba

Pazi! Složit ću hladnjak što je bolje moguće. Sve možeš lako naći. Pile za nedjelju, tortu od malina i dva gotova jela stavit ću u zamrzivač. Gotova jela možeš jesti sutra i prekosutra. Kolač od šljiva i zdjela s tučenim slatkim vrhnjem su gore. Tamo ću staviti i dvije boce vina. Ah, da, evo upravo malo mjesta, mogu između toga staviti čašice s jogurtom. Četiri boce piva stavit ću na dno vrata, a dva mlijeka do njih. Staviti ću kuhanu šunku, salamu i jetrenu kobasicu u sredinu. Ovo je naravno za navečer ... Jaja? ... Jaja ću staviti pojedinačno gore u vrata, dvanaest komada. Dva maslaca stavit ću u gornji pretinac vrata, treći ostavljam vani da omekša. Plosnata kutija s tri vrste sira je u sredini, a straga leži tuba majoneze i sir u ploškama. Krastavac, salata, grožđe i rajčice su dolje, vrećicu s narančama, cvjetaču i kelj pupčar stavit ću u ladicu za povrće. Staviti ću malu staklenku meda i staklenku marmelade od jagoda malo više na vrata ... Bože moj, hladnjak je opet pun!

9. LEKCIJA

22. vježba

1. denen 2. der 3. dem 4. das 5. der 6. das 7. den 8. die 9. denen 10. dem

23. vježba

1. hat/gebracht 2. ist/geflogen 3. sind/gestorben 4. hat/gestellt 5. ist/gesprungen 6. bin/geblieben 7. ist/gestiegen 8. habe/geschickt 9. haben/bekommen 10. bist/geworden

24. vježba

1. (b) 2. (c) 3. (a) 4. (b) 5. (a) 6. (c)

10. LEKCIJA

25. vježba

Ich habe vor, eine Party zu geben. Wir sind so viele, also richte ich meine Wohnung anders ein. Ich lade nur meine besten Freunde ein, aber wir sind fünfzig. Diesmal helfen meine Freunde mal nicht mit. Ich will alles alleine machen. Um 8 Uhr rufe ich sie an. Dann können sie kommen. Aber was sagen meine Freunde, sie schlagen stattdessen vor, gar nichts zu essen, sondern den ganzen Abend zu trinken.

26. vježba

- Fräulein Schmidt steht früh auf, um mit ihrem Hund spazieren zu gehen.
- Mittags kommt sie nach Hause und arbeitet im Garten, statt zu essen.
- Am Nachmittag geht sie ins Kino, ohne ihre Mutter zu fragen.
- Sie sieht gerne Filme, um auf andere Gedanken zu kommen.
- Am Abend kommt ihr Freund, um sie ins Restaurant einzuladen.
- Sie verläßt das Restaurant während des Essens, ohne zu bezahlen.
- Er bleibt im Restaurant sitzen und isst beide Portionen, statt zu seiner Freundin zu laufen.

11. LEKCIJA

27. vježba

- ..., dass Fritz solche Vorschläge nicht machen soll.
- ..., dass Ernst endlich mal etwas tun soll.
- ..., dass er sein Handgelenk plötzlich verletzt.
- ..., dass er Ernst zum Arzt schickt.
- ..., dass Ernst einfach faul ist!

28. vježba

- Nachdem man gegessen hat, soll man eigentlich nicht schlafen.
- Während man isst, darf man nicht zu viel reden.
- Obwohl er viel geredet hat, hat er eigentlich nicht viel gesagt.
- Weil das Wetter schön ist, müssen wir endlich im Garten arbeiten.
- Bis das Programm anfängt, kannst du noch schön in der Küche helfen!
- Weil du hohen Blutdruck hast, musst du weniger arbeiten.
- Obwohl er hohen Blutdruck hat, läuft er jeden Tag.

12. LEKCIJA

29. vježba

- Während Fritz im Garten arbeitete, hat sich sein Bruder Pop-Musik angehört.
- Während Hanna einen Brief schrieb, ist ihre Freundin schwimmen gegangen.
- Während Otto Milch trank, hat sein Bruder Bruno Schnaps getrunken.

- Während Frau Krause mit ihrem Nachbarn sprach, hat ein Einbrecher ihr Geld vom Küchentisch gestohlen.
- Während sich die Eltern oben im Haus stritten, haben die Kinder unten im Haus eine Party gehalten.
- Während Anton mit den Eltern sprach, hat Susanne den Hund ins Wasser gestoßen.

30. vježba

- (a) Wenn du die Fahrkarte besorgen würdest, dann hätten wir die Möglichkeit, am Wochenende in die Berge zu fahren.
(b) Würdest du die Fahrkarte besorgen, dann hätten wir die Möglichkeit, am Wochenende in die Berge zu fahren.
- (a) Wenn Peter nicht das Fenster schließt, dann wird es zu kalt für uns alle.
(b) Schließt Peter nicht das Fenster, dann wird es zu kalt für uns alle.
- (a) Wenn dieser Mann nicht den Klub verläßt, dann wird es Krach geben.
(b) Verläßt dieser Mann nicht den Klub, dann wird es Krach geben.
- (a) Wenn die kleine Tochter nicht fernsehen dürfte, dann wäre sie schwierig.
(b) Dürfte die kleine Tochter nicht fernsehen, dann wäre sie schwierig.
- (a) Wenn der Vater in die Gaststube geht, dann trinkt er immer zu viel.
(b) Geht der Vater in die Gaststube, dann trinkt er immer zu viel.
- (a) Wenn du jetzt das Essen für Sonntag kochst, dann wirst du am Sonntag morgen schlafen können.
(b) Kochst du jetzt das Essen für Sonntag, dann wirst du am Sonntag morgen schlafen können.

13. LEKCIJA

31. vježba

- Jedoch bucht Emil eine Fahrt nach Berlin. Emil bucht jedoch eine Fahrt nach Berlin. (trotzdem, allerdings)
- Allerdings gibt es sehr viele Touristen. Es gibt allerdings sehr viele Touristen.
- Andererseits gibt es in Berlin viel zu sehen. In Berlin gibt es andererseits viel zu sehen. (jedoch)
- Außerdem ist es historisch und politisch wichtig. Es ist außerdem historisch und politisch wichtig. (andererseits)
- Immerhin war es vor einiger Zeit das Tor zwischen Westen und Osten. Es war immerhin vor einiger Zeit das Tor zwischen Westen und Osten.
- Trotzdem hat er Berlin sehr interessant gefunden. Er hat trotzdem Berlin sehr interessant gefunden. (jedoch, allerdings, andererseits)

32. vježba

- (a) 2. (c) 3. (b) 4. (b) 5. (b) 6. (c) 7. (c)

Rječnik

U Rječnik nisu uključeni brojevi. Glavni brojevi su u 18., a redni u 30. poglavlju. Rimski broj I. odnosi se na glagole s nedjeljivim prefiksom; II. označava glagole s djeljivim prefiksom.

A

ab und zu povremeno, s vremena na vrijeme
der Abend (-e) večer
das Abendbrot (e) večera
abends navečer
Die Abendveranstaltung (-en) večernja priredba, zabava
aber ali
der Abfall (-"e) otpad, smeće
abgesehen (davon) bez obzira na
abhängen II (von) ovisiti (o)
abholen II doći po, kupiti, pribaviti
abhören II poslušati (srce)
abnehmen II izgubiti na težini, smršavjeti
der Abzug (-"e) kopija, pretisak
ach! ah!
achten (auf) obraćati pozornost, paziti (na)
das Ägypten (-en) Egipat
die Ahnung (en) pojam, slutnja
all sve
alle zwei Tage svaki drugi dan
allein(e) sam(o)
allerdings doduše, svakako
alles sve
das Allgäu planinski predjel u Bavorskoj
allgemein opći, općenito
als nego, kao, kada, kad
also dakle, zato
alt star
das Alter (-) starost, dob
Die Altstadt stari grad (dio)
am = an dem
an na, o, u, do, pri, oko, po
anbieten II ponuditi
ander drugi, različiti
anderseits s druge strane
ändern mijenjati, promijeniti
anderthalb jedan i pol
der Anfang (-"e) početak
anfangen II početi
der Anfänger (-) početnik

die Angelenheit (-en) stvar, prigoda, posao
angenehm ugodan
die Angst (-"e) strah
anhalten II zaustaviti se, stati
anhören II sich slušati (se)
ankommen II stići
anrufen II nazvati
anschaffen II kupiti, nabaviti
die Ansicht (-en) pogled, mišljenje, stajalište
ansonsten inače, drugačije
anstatt umjesto
anstrengend naporno
antworten odgovoriti
anziehen II obući, odjenuti
anziehen II sich obući se, odjenuti se
die Apfelsine (-n) naranča
der April travanj
arbeitslos nezaposlen
ärgern sich ljutiti se
arm siromašan
der Arzt (-"e) liječnik
die Ärztin (-nen) liječnica
auch također
auf na, po, u, za
der Aufkeber (-) naljepnica, etiketa
aufkommen II platiti
aufmachen II otvoriti
die Aufnahme (-n) snimka, fotografija
aufnehmen II fotografirati, slikati
aufpassen II paziti, pripaziti
aufregen II sich uzrujavati se, uzbuditi se
der Aufschnitt hladni narezak
aufstehen II ustati
auftauchen pojaviti se
der Augenblick (e) trenutak, časak, moment
im Augenblick začas, za trenutak
augenblicklich trenutačan, smjesta
der August kolovoz
aus iz od
der Ausflug (-"e) izlet
ausgeben II trošiti, izdati
ausgehen II izaći, izlaziti

aushängen II izložiti, objesiti van
der Ausländer (-) stranac
der Auslöser (-) okidač fotoaparata
ausmachen II isključiti, ugasiti
aussehen II izgledati
außerdem osim toga
außerhalb izvan
äußerst krajnje, nadasve
die Aussicht (-en) izgled, pogled
aussuchen II izabrati
austauschen II zamijeniti
auswechseln II promijeniti
ausziehen II sich skinuti se, svući se
das Auto(-s) automobil
der Automat (G -en) automat (npr. prodajni)
die Axt (-"e) sjekira

B

der Bäcker (-) pekar
baden kupati se
der Bahnhof (-"e) kolodvor
bald uskoro
die Banane (n) banana
die Bar (-s) bar, kafić
bauen graditi
der Bauer (g -n) seljak
der Baum (-"e) drvo, stablo
der Becher (-) šalica, čašica
bedanken I sich zahvaliti (se)
bedeuten I značiti
bedienen poslužiti, služiti
bedrohen I prijetiti
beeilen I sich požuriti se
befinden I sich nalaziti se
begegnen I sresti
behalten I zadržati
der Behälter (-) spremište, posuda
behandeln postupati
bei kod, pri, uz, kraj, pored
beid.. oboje, oba
das Beisammensein zajedništvo, druženje
beitreten II pristupiti
bekannt slavan
der Bekannte (prij.) poznanik, znanac
beklagen I sich potužiti se
bekommen I dobiti, nabaviti
bemerken I primijetiti
benutzen I upotrijebiti
der Berg (-e) planina, brijeg
der Beruf (-e) zanimanje, zvanje, poziv, posao
beshränken I ograničiti
beschweren I sich potužiti se, žaliti
der Besitzer (-) vlasnik
besonder.. poseban, naročit
besonders posebice, posebno
besprechen I dogovoriti (se)
besser bolji
bestehen I (auf) uporno zahtijevati, ustrajati
bestellen I naručiti
die Bestellung (-en) narudžba
am besten najbolje želje,
bestimmt siguran, određen
besuchen I posjetiti
betrinken I sich opiti se
das Bett (-en) krevet
der Beutel (-) torba, novčarka, vrećica
bevor prije
bewegen I sich micati se
bezahlen I platiti
das Bier pivo
das Bierchen (-) malo pivo
bieten ponuditi, nuditi
das Bild (er) slika
billig jeftino
der Bindfaden vrpca, uzica
bis do, osim, dok
ein bisschen malo, malčice
bist (ti) jesi (si)
bitte molim
bitten (um) moliti (za)
bitte schön? molim lijepo?
bitte schön! izvolite!
der Bleistift (-) olovka
blenden bljeskati
die Blume (-n) cvijet
das Blumengeschäft (-e) cvjećarnica
der Blumenkohl cvjetača, karanfil
der Blutdruck krvni tlak
bluten krvariti
die Blutprobe (-n) krvna pretraga
der Boden (-") pod, tlo
die Bohne (-) grah
grüne Bohnen mahune
böse ljut, zao, zločest
brauchen trebati
brechen slomiti
breit širok
brennen gorjeti
der Brief (-e) pismo
bringen donijeti
das Brot (-e) kruh
das Brötchen (-) žemlja, pecivo
der Bruder (-"er) brat

das Buch (-er) knjiga
 der Buchstabe (G -ns) slovo
 der Bus (-se) autobus
 die Butter maslac
 die Buttersoße umak od maslaca

C

der Cent (-s) cent (sitan novac)
 die Chance (-n) šansa, prilika
 checken usporediti, provjeriti
 der Chef (-s) šef
 die Chefsekretärin (-nen) šefova
 tajnica
 chinesisch kineski
 die Coca-Cola (-) Coca Cola

D

d... određeni član
 d.. selb.. isti
 das Dach (-er) krov
 dafür zato, umjesto
 dagegen nasuprot tome, u drugu
 ruku
 daher otuda, odatle, radi toga
 dahin onamo, tamo
 dahinter iza, straga
 damals onda, tada
 die Dame (-n) dama
 damit da bi, s tim, tako da
 danach nakon toga, poslije
 daneben pored toga
 danke (schön)! hvala (lijepa)!
 dann onda, tada
 darüber nad tim, povrh toga
 darum zato, stoga
 das da
 dauern trajati
 davor pred tim, ispred toga
 dazu k tome, s tim
 dazwischen između
 die Decke (-n) strop
 denken misliti
 denn jer, onda
 dennoch ipak, usprkos tome
 deren čiji, čijih
 deshalb zato, zbog toga
 dessen čiji, čijih
 deswegen zato, zbog toga
 der Deutsche (pridj.) Nijemac
 der Dezember prosinac
 das Dia (-) dijapozitiv
 dich tebe
 der Dienstag utorak
 dies.. ovaj
 dir tebi

der Direktor (-en) direktor
 doch ali, ipak
 der Donnerstag četvrtak
 das Doppelzimmer (-) dvokrevetna
 soba
 dort tamo
 dorthin onamo
 die Dose (-n) konzerva, limenka
 draußen vani
 das Drittel (-) trećina
 drüben tamo prije
 der Druck (-e) tlak, pritisak
 drücken pritiskati, pritisnuti
 du ti
 dumm glup
 durch kroz, po
 dürfen smjeti, moći
 die Dusche (-n) tuš
 duzen govoriti ti, tikati, obratiti se
 s ti

E

eben baš, ipak, upravo
 ebenfalls također, isto tako
 ebenso isto tako
 die Ecke (-n) ugao
 Edeka lanac malih samoposluga
 egal svejedno, nevažno, bez
 obzira na
 ehemalig prijašnji
 das Ei (-er) jaje
 eigen vlastiti, osobni
 eigentlich zapravo
 eilen žuriti
 ein neodređeni član
 einbegriffen uključivo
 einbilden II sich umišljati si
 der Einbrecher (-) provalnik
 einfach jednostavno
 eingeladen pozvan
 einig.. neki, nekoliko
 einkaufen II kupovati
 die Einkaufsliste (-n) popis stvari
 einladen II pozvati (u goste)
 einmal jednom
 einnehmen II jesti, konzumirati
 einrichten II urediti, namjestiti
 der Eintritt ulaznina
 einverstanden sporazuman
 einwandfrei besprijekoran
 einzeln pojedinačan
 das Einzelzimmer (-) jednokrevetna
 soba
 das Eisfach (-er) zamrzivač
 elegant elegantan

die Elektrizität električna energija,
 struja
 der Elektriker (-) električar
 empfehlen I preporučiti
 empfinden I osjećati
 endlich konačno
 der Englischkurs (e) tečaj engleskog
 enthalten I sadržavati
 die Entscheidung (-en) odluka
 entschuldigen I sich ispričati se
 die Entschuldigung (-en) isprika
 entsprechen I odgovarati
 (nečemu)
 er on
 meines Erachtens po mom
 mišljenju
 die Erdbeermarmelade marmelada od
 jagoda
 der Erfolg (-e) uspjeh
 die Erfrischung (-en) osvježenje
 das Ergebnis (-se) rezultat
 erinnern I sich (an) sjetiti se
 erkälten I sich prehladiti se
 die Erkältung (-en) prehlada
 erscheinen I pojaviti se
 ersetzen I nadomjestiti
 erst naprije, prvo
 erwarten I očekivati
 erzählen I pričati
 die Erziehung odgoj, odgajanje
 es ono
 essen jesti
 das Essen (-) jelo, hrana
 das Etikett (-en) naljepnica, etiketa
 etwa možda, otprilike, približno
 etwas nešto, otprilike
 so etwas tako nekako,
 tako nešto
 euch vas
 euer vaš
 der Euro (-s) euro
 das Exemplar (-e) primjerak
 das Experiment (-e) pokus,
 eksperiment
 der Export (-e) izvoz
 extra posebno, dodatno

F

das Fach (-er) pretniac, struka,
 polica
 fahren voziti se, putovati
 die Fahrkarte (-n) vozna karta
 das Fahrrad (-er) bicikl
 die Fahrt (-en) vožnja
 fallen pasti

falls ako, u slučaju da
 falsch pogrešan
 die Farbe (-n) boja
 der Februar veljača
 feiern slaviti
 die Felle (-n) turpija
 der Fehler (-) pogreška
 das Fenster (-) prozor
 der Fernsehapparat (-e) televizor
 das Fernsehen televizija
 die Fernsehzeitung (-en) TV vodič
 fertig gotov, završen
 das Fertigessen (-) gotovo jelo
 fest čvrst
 das Festessen (-) svečani objed
 das Feuer (-) vatra
 das Feuerwerk vatromet
 die Figur (-en) figura
 der Film (-e) film
 finden način
 der Fisch (-e) riba
 flach plitak, plosnat
 die Flasche (-e) boca
 das Fleisch meso
 fliegen letjeti
 fliehen bježati
 der Fliesenleger (-) keramičar,
 postavljač pločica
 flirten udvarati, ljubakati
 der Flur (-e) predvorje
 die Folge (-n) posljedica
 der Fotoapparat (-e) fotoaparar
 die Frage (-n) pitanje
 in Frage kommen biti moguće
 nicht im Frage kommen ne doći
 u obzir
 fragen pitati
 der Franzose (G -n) Francuz
 französisch francuski
 die Frau (-en) žena, supruga, gospođa
 frech drsko
 frei slobodno
 freihalten II složiti
 freilich naravno
 der Freitag petak
 freuen sich auf veseliti se nečemu
 freuen sich (über) biti veseo zbog
 der Freund (-e) prijatelj
 die Freundin (-nen) prijateljica
 freundlich ljubazno
 frisch svježe
 froh veseo
 die Frucht (-e) voće, plod
 früh rano
 früher ranije
 der Frühling proljeće

das Frühstück doručak
 fühlen sich osjećati se
 der Führer (-) vođa, vodič
 der Führerschein (-e) vozačka
 doznova
 der Fünfzeigerschein (-e) novčanica
 od 50 EUR
 funktionieren funkcionirati
 für za, po, prema
 furchtbar strašan, grozan
 fürchten sich (vor) bojati se
 neće

G

ganz posve, čisto
 gar nicht uopće ne
 gar nichts uopće ništa
 die Garage (-n) garaža
 der Garten (-) vrt
 der Gast (-e) gost
 das Gasthaus (-er) gostiona
 die Gaststube (-n) gostinska soba
 geben dati
 es gibt ima, jest
 der Geburtstag (-e) rođendan
 der Gedanke (G -ns) misao
 geduldig strpljiv
 geeignet prikladan, odgovarajući
 gefährlich opasan
 gefallen I svidjeti se
 der Gefangene (pridj.) zarobljenik
 gefroren smrznut
 die Gegend (-en) područje, regija,
 okolina
 das Gegenteil suprotnost
 gegenüber nasuprot
 gegenzeichnen II supotpisati
 gehen ići
 es geht um riječ je o, radi se o
 wie geht's (Ihnen)? kako ste?
 gehören I pripadati
 gekocht skuhan
 gelb žuto
 das Geld novac
 die Gelegenheit (-en) prilika
 das Gelenk (-e) zglobov
 gelingen I uspjeh
 das Gemüse povrće
 das Gemüsefach (-er) pretinac za
 povrće
 das Gemüsegeschäft (-) trgovina
 povrćem
 genau točno
 genießen sich stidjeti se, ženirati
 se

genießen I uživati
 genug dosta
 genügend dovoljno
 das Gepäck prtljaga
 gerade upravo, baš sada, ravno
 gerade erst upravo
 geradeaus ravno naprijed
 immer geradeaus (gehen)
 (ići) uvijek ravno naprijed
 das Gerät (-e) stroj, dio opreme,
 kućanski aparat
 gern rado
 das Geschäft (-e) trgovina,
 prodavaonica
 geschehen I dogoditi se
 geschlossen zatvoreno
 der Geschmack (-e ili -er) okus
 die Geschwister (množ.) braća i/ili
 sestre
 gesellig društven
 der Gesellschaftsraum (-e) soba za
 zajednički boravak
 gestern jučer
 das Getränk (e) piće
 gewachsen sein biti nečemu
 dorastao
 gewiss svakako
 das Gewitter (-) oluja
 gewöhnen I sich (an) naviknuti se
 na nešto
 das Glas (-er) čaša, staklenka
 der Glaube (G -ns) vjera
 glauben vjerovati, misliti
 gleich odmah, ovog trenutka
 das Glück sreća
 golden zlatan
 das Gramm (-e) gram
 gratulieren čestitati
 es graut mir (vor) bojim se
 (nečega)
 die Grenze (-n) granica
 grillen peći na roštilju
 groß velik
 die Größe (-n) veličina
 die Großmutter (-) baka
 der Grundpreis (-e) osnovna cijena
 die Gruppe (-n) grupa, skupina
 grüßen pozdraviti
 grüß Gott! zdravo!
 gucken gledati, viriti
 gut dobro
 na gut! no dobro
 guten Abend! dobra večer!
 guten Morgen! dobro jutro!
 guten Tag! dobar dan!
 meine Güte! Bože moj!

H

haben imati
 das Hackfleisch mljeveno meso
 das Hähnchen (-) pile
 halb pola
 die Hälfte (-n) polovina
 hallo! halo!
 halt baš, jednostavno
 halten držati
 halten (von) držati/misliti o
 die Hand (-e) ruka
 der Handball rukomet
 handeln sich um raditi se o
 das Handgelenk (-e) ručni zglob
 harmlos bezazlen, nedužan
 hart tvrd
 hast (ti) imaš
 der Haufen (-) hrpa, gomila
 das Haus (-er) kuća
 nach Hause kući
 zu Hause kod kuće
 die Hausbesitzerin (-nen) vlasnica
 kuće, kućevlasnica
 der Hausschlüssel (-) ključ od ulaznih
 vrata
 die Haustür (-en) kućna vrata
 heiraten ženiti se, udati se
 heiß vruć
 heißen zvati se
 das heißt to jest
 der Held (G -en) junak
 helfen pomoći
 hell svijetao
 herausnehmen II izvaditi
 der Herbst jesen
 der Herr (g -n, množ. -en) gospodin
 herrlich prekrasno
 das Herz (G -ens, množ. -en) srce
 heute danas
 heute Abend večeras
 heutzutage u današnje vrijeme,
 sada
 hier ovdje
 die Himbeertorte (-n) torta od malina
 hin und her tamo-amo,
 natrag-naprijed
 hin und zurück tamo i natrag
 hingegen u drugu ruku
 hinlegen II sich prileći
 hinten straga, iza
 hinter iza
 hinterher nakon toga, poslije
 der Hinweg (-e) putovanje tamo, van
 historisch povijesno
 hoch visok

am höchsten najviše
 die Hochzeit (-en) svadba
 hoffen nadati se
 hoffentlich nadajmo se, valjda
 höflich ljubazno, uljudno,
 pristojno
 holen donijeti, ići po
 der Honig med
 hören čuti
 das Hotel (-e) hotel
 der Hund (-e) pas
 der Hunger glad

I

ich ja
 ihm njemu
 ihn njega
 ihnen njima
 Ihnen Vama
 ihr njezin, njihov, njoj
 Ihr Vaš
 immer uvijek
 immerhin konačno
 immer wieder ponovno, uvijek
 nanovo
 in u, na, po
 indem dok, pošto, međutim
 die Inflation inflacija
 infolgedessen zbog toga, zato
 informieren informirati
 inklusiv uključivo
 innerhalb unutar
 installieren instalirati
 das Instrument (-e) instrument
 interessant zanimljiv
 interessieren zanimati
 interessieren sich (für) (-en)
 interesirati se za, zanimati se
 za
 interessiert (an) zanima se za
 interviewen intervjuirati
 irgendein bilo koji
 irgendwo bilo gdje
 ist je

J

ja da, naravno
 das Jahr (e) godina
 jahrelang godinama, dugo
 der Januar siječanj
 jawohl! naravno
 je svaki, ikad
 jed.. svaki, bilo koji
 jedenfalls svakako, bezuvjetno

jedoch ipak, a, ali
jemals ikada, nekada
jen.. onaj, ona, ono
jenseits s one strane
jetzt sada
jeweils u određeno vrijeme
der Juli srpanj
jung mlad
der Junge (G -n, množ. često -ns)
dječak
der Juni lipanj

K

der Kaffee kava
die Kalorie (-n) kalorija
kalt hladno
kaputt potrgano, iscrpljeno
die Karotte (-n) mrkva
die Kartoffel (-n) krumpir
der Käse sir
der Kassenbon (-s) potvrda o
plaćanju, račun
die Kassette (audi) kaseta
die Katastrophe (-n) katastrofa
die Katze (-n) mačka
der Kauf (-"e) kupovina
kaufen kupovati
kaum jedva, tek
kein nijedan
der Kellner (-) konobar
kennen poznavati (ljude, stvari)
das Kind (-er) dijete
der Kinderarzt (-"e) pedijatar
das Kino (-s) kino
die Kirche (-n) crkva
klagen tužiti se
die Klarinette (-n) klarinet
der Klassenbeste (pridj.) najbolji u
razredu
der Klassenkamerad (PO -en) školski
prijatelj
das Klavier (-e) klavir, glasovir
der Klavierlehrer (-) nastavnik klavira
das Kleid (-er) haljina
klein malen
klingen zvučati
der Klub (-s) klub
klug pametan
der Koffer (-) kovčeg, kofer
der Kohl kupus
der Komfort komfor
kommen doći
kommen zu dogoditi se
die Konferenz (-en) konferencija
können moći

kontrollieren nadzirati, kontrolirati
das Konzert (-e) koncert
der Kopf (-"e) glava
der Kopfsalat glavica salate
der Korken (-) čep
kosten koštati, stajati
der Krach buka, svađa, graja
krank bolestan
die Krankheit (-en) bolest
die Kreuzung (-en) raskrižje, križanje
kriechen puzati, šuljati se
kriegen dobiti
die Kritik (-en) kritika
die Küche (-n) kuhinja
der Kuchen (-) kolač
der Kühlschrank (-"e) hladnjak
der Kunde (G -n) kupac, mušterija
die Kusine (-n) sestrina
der Kurs (-e) tečaj, valutni tečaj
kurz kratak
kurz danach malo kasnije
kurz davor malo prije*

L

lachen smijati se
landen pristati, iskrcati se
lang(e) dug(o)
langsam polagano
langweilig dosadno
lassen pustiti, ostaviti
laufen trčati
laut glasno
die Leberwurst (-"e) jetrena kobasica
lecker ukusno, slasno
leer prazan
legen položiti, staviti
die Lehrerin (-nen) učiteljica
leicht lagano
leiden patiti, trpjeti
leider nažalost
leihen posuditi
leisten raditi, pružati, priuštiti
lesen čitati
letztens najzad, nedavno
die Leute (množ.) ljudi
das Licht (-er) svjetlo
die Liebe (-n) ljubav
lieben voljeti, ljubiti
lieber radije
das Lieblingsreiseziel (-e) najdraži cilj
putovanja
liegen ležati, biti smješten
liegen lassen II ostaviti za
sobom/naokolo
die Limonade (-n) limunada

losfahren II uputiti se, krenuti
(vožnjom)
loslassen II pustiti, osloboditi
der Löwe (G -n) lav
lügen lagati
der Luxus luksuz, raskoš

M

machen napraviti, uraditi, učiniti
machen sich nichts daraus ne
brinuti se zbog nečega
es macht nichts nije važno
das Mädchen (-) djevojčica
mager mršav, nemastan
der Mai svibanj
mal -put, puta, upravo
das Mal (-e) mrlja, pjega, ovaj put
malen slikati
man zamj. se, neodređeno: čovjek
manch.. neki, mnogi, više njih
manchmal ponekad, katkada
der Mann (-"er) muž, muškarac,
čovjek
manuell ručni
die Manteltasche (-n) džep kaputa
der Markt (-"e) trg, tržnica
der Marktkauf (tipično ime za
supermarket)
der Marktplatz (-"e) tržnica
der März ožujak
die Maschine (-n) stroj, mašina,
zrakoplov
der Maurer (-) zidar
die Mayonnaise majoneza
das Mehl brašno
mehr više
mehr.. nekoliko
mein moj
meinen misliti, držati, smatrati
meinetwegen što se mene tiče
die Meinung (-en) mišljenje
am meisten najviše
der Mensch (G -en) osoba, ljudsko
biće, množina: ljudi
merken primijetiti
messen mjeriti
das Messer (-) nož
der Meter metar
der Metzger (-) mesar
mich mene, sebi
die Miete (-n) najamnina, stanarina
der Mieter (-) stanar, zakupnik
die Milch mlijeko
die Milchkanne (-n) vrč za mlijeko
der Minister (-) ministar

misslingen I ne uspjeti, ne poći za
rukom
mit s, sa
mitbringen II ponijeti
mithelfen II pomagati,
pripomoći

das Mitleid sažaljenje
das Mittagessen (-) ručak
die Mitte (-n) sredina
das Mittelmeer Sredozemno more
mitten usred
die Mitternacht (-"e) ponoć
der Mittwoch srijeda
mögen moći, željeti
die Möglichkeit (-en) mogućnost,
prilika
möglichst koliko je moguće
der Moment (-e) trenutak, časak
im Moment za trenutak
Moment mal! samo trenutak,
molim
momentan trenutačan
der Monat (-e) mjesec
(kalendarski)
der Montag ponedjeljak
morgen sutra
müde umoran
die Musik glazba, muzika
müssen morati
die Mutter (-"n) majka

N

nach iza, poslije, prema
der Nachbar (G -n) susjed
nachdem iza toga, nakon
nachher nakon toga
nachholen II nadoknaditi
der Nachmittag (-e) poslijepodne
nächst sljedeći, najbliži
am nächsten najbliži, idući
die Nacht (-"e) noć
der Nachttisch (-e) noćni ormarić
nahe blizu
nähren sich približiti se
nämlich naime, jer
nass mokar
natürlich naravno
neben pokraj, uz
nehmen uzeti
nein ne
die Nelke (-n) karanfil
nett zgodan, drag
das Netz (e) mreža
neu nov
das Neujahr Nova godina

das **Neujahrsfrüstück** (-e)
 novogodišnji
 doručak
 der **Neujahrstag** (-) Nova godina
 (dan)
 neulich nedavno
 nicht ne, nije
 nichts ništa
 nichts los ništa se ne događa
 nichts mehr ništa više
 nie nikada
 niedrig nizak
 niemand nitko
 noch još, još jedanput
 die **Nordsee** Sjeverno more
 der **November** studeni
 na gut! no dobro!
 null ništavan, nevjedan, nula
 das **Nummernschild** (-er) pločica s
 brojem
 nur samo
 nun no, sada, no dobro

O

ob ili
 oben gore
 ober.. iznad, nad
 obwohl iako
 oder ili
 offen otvoren
 offensichtlich očigledan, očit
 jasan
 öffnen otvoriti
 oft često
 ohne bez
 ohnehin bez toga, ionako
 der **Oktober** listopad
 das **Öl** ulje
 das **Orchester** (-) orkestar
 die **Ordnung** red
 der **Orthopäde** (G -n) ortoped
 der **Osten** istok
 östlich istočno

P

das **Paar** (-e) par
 die **Packung** (-en) paket, pakiranje
 die **Palette** (-n) paleta
 das **Papier** (-e) papir
 parken parkirati
 passen pristajati, odgovarati
 passieren dogoditi se
 der **Patient** (G -en) pacijent
 die **Pause** (-n) odmor, pauza

das **Pech** neprimljiva, nevolja
 Pech haben nemati sreće
 die **Person** (-en) osoba
 persönlich osobno
 der **Pfeffer** papar
 pfeifen zviždati
 der **Pfeifton** (-"e) zvuk zviždanja
 der **Pflaumenkuchen** kolač od šljiva
 das **Pfund** (-e) funta (mjera za težinu)
 das **Picknick** (-s) piknik
 der **Pinzel** (-) kist
 der **Plan** (-"e) plan
 planen planirati
 der **Platz** (-"e) mjesto, prostor, sjedalo,
 trg
 plötzlich odjednom, naglo
 der **Politiker** (-) političar
 politisch politički
 der **Polizist** (G -en) policajac
 die **Popmusik** pop glazba
 praktisch praktično
 der **Präsident** (G -en) predsjednik
 der **Preis** (-e) cijena
 preiswert jeftin, umjerene cijene
 pro za, pro
 probieren probati, kušati
 das **Problem** (-e) problem
 das **Programm** (-e) program
 prüfen ispitati
 die **Prüfung** (-en) ispit
 der **Pullover** (-) pullover

Q

das **Quintet** (-e) kvintet

R

der **Rahmen** (-) okvir
 rasen bjesniti, juriti
 rasieren sich brijati se
 raten savjetovati, pogoditi
 das **Rathaus** (-"er) gradska vijećnica
 rauchen pušiti
 der **Raum** (-"e) prostor, mjesto, soba
 Recht haben imati pravo
 rechts desno
 das **Rechtsanwalt** (-"e) odvjetnik
 die **Rede** (-n) govor, razgovor
 reden govoriti, razgovarati
 das **Regal** (-e) regal, polica
 regelmäßig redovito, pravilno
 das **Regenschirm** (-e) kišobran
 regen kišiti
 reich bogat
 reichen dodati, uručiti, dosegnuti

reichhaltig raznolik, bogat
 sadržajem, obilat
 der **Reifen** (-) obruč, prsten, guma
 (kotač)
 die **Reihe** (-n) red, vrsta, niz
 reinton II staviti unutra
 der **Reis** riža
 der **Reiseleiter** (-) vođa puta
 der **Reisepass** (-"sse) putovnica
 die **Reklamation** (-en) reklamacija,
 žalba
 die **Revolution** (-en) revolucija
 das **Rezept** (-e) recept
 reichen mirisati
 richtig pravilno, točno, pravo
 röntgen rendgenski snimati,
 rendgen
 die **Rose** (-n) ruža
 der **Rosenkohl** kelj pupčar, prokulice
 rostig zahrđao
 rot crven
 der **Rotwein** crno vino
 die **Rückfahrt** (-en) povratak
 der **Ruf** (-e) zov, glas, ugled
 rufen zvati, dozivati
 ruhig mirno, tiho, smireno

S

die **Sache** (-n) stvar, posao, zadatak
 sagen reći, kazati
 die **Sahnesoße** (-n) umak od vrhnja
 die **Salami** salama
 der **Salat** (-e) salata
 das **Salz** sol
 der **Samstag** subota
 satt sit, zasićen, zadovoljan
 sauer kiseo
 schaffen raditi, praviti, stvarati
 schämen sich stidjeti se
 der **Scheibekäse** sir u ploškama, sir
 za rezanje
 scheinen činiti se, sijati
 schenken darovati, pokloniti
 schicken poslati
 der **Schinken** (-) šunka
 schlafen spavati
 das **Schlafzimmer** (-) spavaonica,
 spavaća soba
 schlagen tući, udarati
 die **Schlagsahne** slatko vrhnje, tučeno
 slatko vrhnje, šlag
 schlecht loš, zao, ružan
 schließen zatvoriti, zaključati
 schließlich konačno
 das **Schloss** (-"sser) brava; dvorac

der **Schlüssel** (-) ključ
 schmecken prijati
 der **Schmerz** (-en) bol
 schmutzig prljavo, zamazano
 schneiden rezati
 schnell brzo, hitro
 schon već, i bez toga
 schön lijepo, krasno, divno
 schonen čuvati (se), štedjeti
 der **Schrank** (-"e) ormar
 schrecklich strašno
 schreiben pisati
 der **Schuh** (-e) cipela
 der **Schulanfang** (-"e) početak škole
 die **Schuld** (-en) dug, krivnja
 die **Schule** (-n) škola
 die **Schüssel** (-n) zdjela
 schwach slab
 der **Schwager** (-"i) šogor
 die **Schwägerin** (-nen) šogorica
 schwatzen brbljati
 schwer težak, teško
 die **Schwester** (-n) sestra
 die **Schwiegertochter** (-"i) snaha
 schwierig težak, mučan
 die **Schwierigkeit** (-en) teškoća
 schwimmen plivati
 sehen vidjeti, gledati
 sehnen sich (nach) čeznuti (za)
 sehr vrlo, jako
 sein biti; njegov, njegovo
 seit od, odavno
 seitdem otad, odonda
 die **Seite** (-n) strana, stranica
 die **Sekretärin** (-nen) tajnica
 das **Sektfrühstück** (-e) doručak sa
 šampanjcem
 die **Sekunde** (-n) sekunda
 d..selb.. taj isti
 selbst sam, osobno, glavom, čak
 selten rijetko, izvanredno
 der **Semmelknödel** (-) okruglica od
 žemlji
 der **September** rujan
 servieren poslužiti, postaviti
 die **Show** (-s) show, šou, predstava,
 priredba
 sicher sigurno, svakako, vjerojatno
 sie ona, nju, oni, njih
 Sie Vi
 die **Silvesterfahrt** (-en) putovanje za
 Novu godinu
 das **Silvesterfestessen** (-) svečani
 prijam za Novu godinu, doček
 Nove godine
 sind jesu, su

singen pjevati
 sinken tonuti
 sitzen sjediti
 das Skellet (-e) kostur, skelet
 das Skifahren skijanje
 die Skimöglichkeit (-en) mogućnost /
 prilika za skijanje (množ.)
 skijališta
 so tako, poput
 so(et)was nešto poput toga, kao
 to
 so..wie tako...kao
 sobald čim
 sofort odmah, istog trena
 der Sohn (-"e) sin
 solch.. takav
 der Soldat (G -en) vojnik
 sollen morati, trebati
 somit zbog toga, zato
 der Sommer (-) ljeto
 sondern nego, već
 der Sonderpreis (-) posebna cijena
 der Sonnabend (-e) subota
 die Sonne sunce
 sonnen sich sunčati se
 der Sonntag (-e) nedjelja
 sonst inače, drugačije, osim
 toga
 die Sorgen (-n) briga
 sorgen (für) brinuti se (o)
 die Sorte (-n) vrsta, tip, sorta
 sowieso i tako, i onako
 sparen štedjeti
 die Sparsamkeit štedljivost
 der Spaß (-"e) šala, veselje
 viel Spaß! dobro se provedite
 (zu) spät prekasno
 später kasnije
 spazieren gehen II ići šetati
 spielen igrati, igrati se
 der Sportler (-) sportaš
 der Sportwagen (-) sportski auto
 sprechen govoriti, reći
 die Sprechstundenhilfe (-n) pomoćnik
 (-ica) liječnika u ordinaciji
 springen skakati
 die Stadt (-"e) grad
 der Stadtführer (-) vodič (brošura)
 stammen (von/aus) potjecati (od),
 doći iz
 stark jak
 starten početi
 statt umjesto
 stattdessen umjesto toga
 das Steak (-s) odrezak
 stecken staviti, turiti (u)

stehen stajati, biti (na nekom
 mjestu)
 stehen krasti
 steif krut, ukočen
 steigen penjati se
 die Stelle (-n) mjesto
 stellen staviti, smjestiti
 sterben umrijeti
 im Stich lassen ostaviti na
 cjedilu
 stoppen zaustaviti, prekinuti
 stören smetati
 stoßen gurnuti, udariti
 der Strand (-"e) plaža
 die Straße (-n) ulica
 streiten svađati se
 das Stück (-e) komad, dio
 der Student (G -en) student
 studieren studirati
 die Stunde (-n) sat
 stundenlang satima
 suchen tražiti
 der Supermarkt (-"e) supermarket

T
 der Tag (-e) dan
 guten Tag! dobar dan!
 die Tageszeitung (-en) dnevne
 novine
 tagsüber preko dana
 die Tante (-n) teta
 der Tanz (-"e) ples
 tanzen plesati
 die Tasche (-n) džep
 in die Tasche greifen posegnuti u
 džep
 das Taschengeld džeparac
 die Tasse (-n) šalica
 der Teilnehmer (-) sudionik
 das Telefon (-e) telefon
 telefonieren telefonirati
 die Telefonnummer (-n) telefonski
 broj
 der Tennis tenis
 der Teppich (-e) sag
 teuer skup, vrijedan
 wie teuer? koliko stoji?
 das Theater (-) kazalište
 der Theaterplatz kazališni trg
 die Theke (-n) tezga
 die Tiefkühltruhe (-n) zamrzivač,
 škrinja
 die Tischdecke (-n) stolnjak
 die Tochter ("-) kći
 die Toilette (-n) toalet, WC

die Tomate (-n) rajčica
 der Ton (-"e) ton, zvuk
 das Tonband (-"er) (audio) vrpca
 das Tor (-e) vrata, gol
 der Tourist (G -en) turist
 die Touristeninformation (-en)
 turistički ured
 tragen nositi, imati na sebi
 treffen sresti
 treiben tjerati, voziti
 trennen rastati se
 die Treppe (-n) stuba
 treten stupiti, stati, gaziti
 trinken piti
 der Tropfen (-) kapljica, kap
 trotz unatoč
 trotzdem unatoč tome, pa ipak
 das T-Shirt (-s) majica (engl. T-shirt)
 die Tube (-n) tuba
 tun činiti
 die Tür (-en) vrata

U
 über nad, preko, na, kroz
 überdies osim toga, k tome još
 das Übergewicht prevelika težina,
 preteško
 überhaupt uopće, sve u svemu,
 općenito
 überlassen prepustiti, ostaviti
 der Überlebende preživjeli
 übermorgen prekosutra
 die Übernachtung (-en) noćenje
 überreden nagovoriti
 die Überstunde (-n) (množ.)
 prekovremeni rad
 überweisen I prenijeti, dostaviti
 übrigens uostalom, inače
 überübermorgen prekoprekosutra
 die Uhr (-en) sat, sat (vremena)
 um oko, okolo, za, u, otprilike,
 zbog
 um...zu da bi, tako da bi
 umgehen II mit postupati s kim
 der Umzug seoba, seljenje
 unangenehm neugodan
 unbedingt bezuvjetno,
 nesumnjivo, svakako
 unberechtigt neopravdano
 und i
 die Unruhe (-n) nemir, galama
 uns nama, nas
 unser naš
 unsympathisch nesimpatičan,
 neugodan

unten dolje, odozdo, ispod
 unter pod, ispod, među
 unterbringen II smjestiti
 die Unterhaltung (-en) zabava
 die Unterkunft (-"e) smještaj
 unterschreiben potpisati
 untersuchen I ispitati
 unterwegs na putu, usput
 unwichtig nevažno
 der Urin mokraćna, urin
 der Urlaub godišnji odmor

V
 die Vase (-n) vaza
 der Vater (-"er) otac
 veranstalten I prirediti
 die Veranstaltung događaj
 der Verbrecher (-) zločinac
 verbringen I provesti (vrijeme)
 die Vereinigte Staaten (množ.)
 Sjedinjene Američke Države
 vergessen I zaboraviti
 das Verhältnis (-se) odnos, (množ.)
 prilike, stanje
 verheiratet oženjen, udata
 verirren I sich izgubiti se
 verkaufen I prodati
 verlassen I napustiti ostaviti
 verlaufen I sich izgubiti se
 verletzen I ozlijediti
 verletzen I sich ozlijediti se
 verlieren izgubiti
 der Verlust (-e) gubitak
 vernünftig razuman
 verrückt lud, poremećen
 verschieden različit
 verschulden I sich zadužiti se
 versprechen I obećati
 verstehen I razumjeti
 der Versuch (-e) pokušaj
 versuchen I pokušati
 vertun I sich profučkati, rasipati,
 uludo trošiti
 der Verwandte (pridj.) rođak
 verzeihen oprostiti
 der Vetter (-) bratić
 viel mnogo
 viel.. mnogo, mnogi
 vielleicht možda
 das Viertel (-) četvrtina
 die Viertelstunde (-n) četvrt sata
 voll pun
 vollkommen potpuno, savršen
 von od, o, iz, sa, po
 vor pred, ispred, prije, od, po

vorbeischaue II navratiti
 vorbereiten prirediti, pripremiti
 die Vorbereitung (-en) priprema
 vorfinden II naći, naići, zateći
 vorgestern prekjucher
 vorhaben II namjeravati, kaniti,
 imati u planu
 vorhin nedavno
 vorig.. prošli, prijašnji
 vorkommen II dogoditi se
 vornehmen II latiti se čega
 vorn sprijeda, naprijed
 vorrätig na skladištu, (zalihi)
 vorschießen II dati predujam
 der Vorschlag (-"e) prijedlog
 vorschlagen II predložiti
 der Vorschuß (-"sse) predujam
 vorsichtig oprezan
 vorstellen predstaviti, upoznati
 vorstellen II sich predstaviti,
 upoznati

W

wachsen rasti
 der Wagen (-) auto, automobil
 die Wahl (en) izbor, izbori
 wahnsinnig lud, mahnit
 während za vrijeme, za, dok
 währenddessen za to vrijeme
 wahrscheinlich vjerojatno
 der Wald (-"er) šuma
 wann(?) kada?
 warum topao
 warten (auf) čekati(na)
 warum? zašto?
 was (?) što
 was = etwas
 was für (ein)? kakav? koji?
 waschen prati
 waschen sich prati se, oprati se
 das Wasser voda
 das Wassersystem (-e) vodovodni
 sustav, vodovod
 weg dalje, odatle
 der Weg (-e) put, staza
 wegen zbog, radi, poradi
 weggehen II otići
 dabei wegkommen II (mit) pri
 nečemu dobro proći
 wegwerfen II baciti, odbaciti
 weich mekan
 das Weinachten (-) Božić
 die Weinachtsferien (množ.) božićni
 praznici
 weil jer

der Wein (e) vino
 die Weintraube (-n) grožđe, grozd
 weiß bijeli
 weiß zna
 das Weißbrot (-e) bijeli kruh
 weiter dalje
 weiterdrehen II dalje okretati
 welch... (?)(!) koji? kakav?
 der Weltkrieg (-e) svjetski rat
 wem? kome? komu?
 wen? koga?
 wenig malo
 wenig.. malen dio, malen broj
 wenigstens najmanje
 wenn kako, kada
 wer? tko?
 werden postati, pom. gl.
 werfen baciti
 wesentlich bitan, glavni,
 uglavnom
 wessen? čiji?
 der Westen zapad
 das Wetter vrijeme (atmosfersko)
 wichtig važan
 widersprechen I proturječiti
 wie (?) kako?
 wie (bitte)? kako, molim?
 wieder opet
 auf Wiedersehen! doviđenja
 wieso (denn) kako to?
 wieviel? koliko?
 wieviele? koliki?
 der Wille (G -ns) volja
 der Winter (-) zima
 der Winterprospekt (-e) prospekt
 zimovanja
 winzig sićušan, vrlo malen
 wir mi
 der Wirt (-e) domaćin, gazda
 die Wirtin (-nen) domaćica,
 gazdarica
 wissen znati
 witzig smiješan, duhovit
 wo (?) gdje
 die Woche (-n) tjedan
 das Wochenende (-n) kraj tjedna,
 vikend
 wohl dobro, ugodno, vjerojatno
 wohnen stanovati
 die Wohnung (-en) stan
 der Wohnwagen (-n) kamp-prikolica
 der Wohnzimmer (-) dnevna soba
 der Wohnzimmertisch (e) stol u
 dnevnoj sobi
 wollen željeti, namjeravati, htjeti
 das Wort (-"er ili -e) riječ

worüber o čemu
 wundern sich čuditi se
 wunderschön prekrasno, divno
 der Wunsch (-"e) želja
 wünschen željeti, tražiti
 die Wurst (-"e) kobasica

Y

der Yoghurt (-s) jogurt

Z

die Zahl (-en) broj
 zahlen platiti
 zählen brojati
 der Zähler (-) brojilo, brojač
 der Zahnarzt (-"e) zubar
 der Zehneurotschein (-e) novčanica
 od 10 EUR
 zeigen pokazati
 die Zeit (en) vrijeme
 vor einiger Zeit prije nekog
 vremena
 in letzter Zeit u posljednje vrijeme
 eine Zeitlang neko vrijeme
 die Zeitung (-en) novine

zerstören uništiti
 ziehen vući, seliti
 ziemlich prilično, osrednje
 das Zimmer (-) soba
 zögern oklijevati
 zu k, do, u, za, po, prema
 der Zucker šećer
 zudem k tomu, osim toga
 zufällig slučajno
 der Zug (-"e) vlak, propuh, povorka
 zuhören II slušati
 die Zündkerze (-n) svjećica
 zunehmen II dobiti na težini,
 udebljati se
 zurück natrag
 zusammen zajedno
 der Zuschlag (-"e) dodatak,
 doplatak, nadoplata
 zustehen II pripadati, imati pravo
 na
 zwar doduše, istina
 und zwar i to
 zweimal dvaput
 der Zwilling (-e) blizanac
 zwischen između
 das Zypern Cipar

Sadržaj

1. LEKCIJA 6	6. LEKCIJA 48	48. Vremenske oznake 90	12. LEKCIJA 134
1. Njemački izgovor 6	26. Prijedlozi 48	49. Dodatno pitanje 95	66. Prošlo jednostavno vrijeme . . 134
2. Abeceda i pravopis 6	27. Kako izreći postojanje ili	Vježbe, rječnik 95	67. Preterit glagola s novom
3. Pisanje i izgovor 7	raspoloživost 53	Razgovor: Kod liječnika 96	osnovom 135
4. Samoglasnici i skupovi	Vježbe, rječnik, razgovor 54		68. Pluskvamperfekt 138
samoglasnika 10			69. Kondicional pomoćnih i modalnih
5. Suglasnici 13	7. LEKCIJA 55		glagola 138
6. Hijat ili zijev 15	28. Riječi slične članovima 55		70. Kondicional (konjunktiv) (II) . . 139
7. Naglašeni (istaknuti) slogovi . . 15	29. Pridjevi 58		71. Pogodbene rečenice 140
8. Rečenični znakovi 16	30. Brojevi: redni brojevi i razlomci . 60		72. <i>zu</i> + <i>-en</i> oblik koji izriče pasivnu
2. LEKCIJA 17	31. Razgovor s bliskim osobama . . 61		radnju 143
9. Nastavci u riječima i red riječi . 17	32. Red riječi (I) 62		73. Riječi koje pojačavaju značenje 144
10. Pozdravi i svakodnevni izrazi . . 17	Vježbe, rječnik 63		Vježbe, rječnik 145
11. Određeni član i rod 18	Razgovor: Odlazak u kupovinu . 64		Razgovor: Problemi s
12. Određeni član i jednina/množina 19			fotoaparatom 145
13. Množina imenica 20	8. LEKCIJA 67		13. LEKCIJA 148
Vježba i rječnik 21	33. Red riječi (II) 67		74. Nekoliko posebnih konstrukcija
3. LEKCIJA 22	34. Pomoćni i modalni glagoli . . . 67		i usporedba s hrvatskim 148
14. Određeni član i padež 22	35. Upotreba pomoćnih i modalnih		75. Riječi koje upozoravaju na
15. Osobne zamjenice 23	glagola (sadašnje vrijeme – pre- zent) 68		redoslijed misli 149
16. Glagoli: <i>biti</i> , <i>imati</i> i <i>raditi</i> . . . 23	Razgovor: Što će biti za objed . 71		76. Razgovor s bliskim osobama:
Razgovor: Susret na ulici 25	36. Mjere i količine 73		množina 152
4. LEKCIJA 28	37. <i>Es ist/sind</i> 73		77. Dodatne rečenice s dva
17. Neodređeni član 28	38. Izricanje određenog mjesta . . 73		infinitiva 153
18. Brojevi: glavni brojevi 30	39. Kako izreći značenje		78. Bezlični izrazi 153
19. Cijene 33	glagola „staviti“ 74		79. Konjunktiv I. (prezenta) 154
20. Indirektni objekt – dativ. 34	40. Prijedlozi + zamjenice 75		80. Neupravni govor 155
21. Glagoli s objektom u dativu . . 36	Vježbe, rječnik 76		81. Red riječi u nepravnom
Vježbe, rječnik 37	Razgovor: Spremanje hladnjaka 77		govoru 159
Razgovor: Što se daruje dami? 37			82. Umetnute dodatne rečenice . 161
5. LEKCIJA 39	9. LEKCIJA 79		Vježbe, rječnik 164
22. Tvorba pitanja 39	41. Još malo o <i>der</i> , <i>die</i> , <i>das</i> 79		Razgovor: Rastrošna mladež . 165
23. Niječne rečenice 41	42. Upotreba sadašnjeg vremena –		RJEŠENJA VJEŽBI 168
24. Zapovijedi i molbe 41	prezenta 82		RJEČNIK 174
25. Pridjevi i prilozima 43	43. Prezent; posebni oblici 83		SADRŽAJ
Vježbe, rječnik 45	44. Perfekt 84		
Razgovor: Tražimo stan 46	45. Izbor pomoćnog glagola za		
	perfekt: <i>haben</i> ili <i>sein</i> ? 84		
	46. Upotreba perfekta 85		
	47. Particip perfekta 85		
		51. Prijedlozi iz kojih dolazi	
		genitiv 100	
		52. Neke iznimke kod imenica muškog	
		roda 101	
		53. Glagoli tipa II kao određeni	
		oblici 102	
		54. Infinitiv s prijedlogom <i>zu</i>	
		(<i>zu</i> + <i>-en</i>) 103	
		55. Izricanje namjere: <i>um ... zu</i> . . 104	
		56. <i>ohne ... zu</i> ; <i>statt ... zu</i> 105	
		57. Pasiv ili trpni oblik 106	
		58. Perfekt nekih pomoćnih	
		glagola 108	
		59. Prošlo jednostavno vrijeme –	
		preterit 109	
		Vježbe, rječnik 111	
		Razgovor: Romantična Nova	
		godina 112	
		11. LEKCIJA 116	
		60. Riječi koje izriču količinu ili	
		identifikaciju 116	
		61. Pretvaranje pridjeva u imenice 119	
		62. Složene rečenice 120	
		63. Vezne riječi koje utječu	
		na red riječi 121	
		64. Povratne zamjenice 127	
		65. Povratni glagoli 129	
		66. Vježbe, rječnik 131	
		67. Razgovor: Roba s pogreškom 132	